

va yetɔ wo gbɔ, i yetɔ wo ɲ xɔ ε o. ¹² Vɔ a, amə kə xɔ ε, i ka dɛji awo a, é na wo àcɛ nɛ wo a trɔzun Mawuvi. ¹³ Wó ɲ trɔzun Mawuvi wo to əhùn gbramə o, wó ɲ nyi i to ɲtiran yə jro mə o, kpɔ wó ɲ nyi to àgbətɔ ə jro mə o, vɔ a, Mawu ɲta, i cɔ wo wɔ əvi a wo. ¹⁴ Ənyɔ a, trɔzun àgbətɔ, i nɔ mía domə, é dɔ nɛ àfənu kidə àdòdò. Mi kpɔ ye kàkrə, kàkrə hunna (hunna a ə xɔ ε lə dàdà gbɔ i ì nyi əvi a dɛkɛn akɔŋgo kə dɔ nɛ rɔ̀nrɔ̀n kidə adòdò a tɔ) kə Əvi akɔŋgo a xɔ nɔ cɔ Dàdà gbɔ a. ¹⁵ Jaan dɛ əkunu nɛ ε, i də àxa bə: «Amə kə y'ənyɔ i ɲ nu, gàkəmə ɲ nu bə: "ɲucu dɛka lə tiin ɲgbə gbɔnɔ, Amə hunna wu əgan ɲ, dɔ é lə gbɔ̀xo ɲ va jɔ a kə."» ¹⁶ To rɔ̀nrɔ̀n ganɲan kə i dɔ nɛ mi a mə a, ə na àdòku nu wo miawo see, i wɔ afənu wo nɛ mi ədɛ də ədɛ ji. ¹⁷ Mawu na mí əsə to Moyizi ji, vɔ a, rɔ̀nrɔ̀n kidə àdòdò va to Yesu Kriso ji. ¹⁸ Amə dɛ ɲ kpɔ Mawu kpɔ o, vɔ a, əvi akɔŋgo kə nyi Mawu, i nɛ kidə e a, i dɛ e disa nɛ mi.

Jaan Mawucilənamə tɔ a nu Mawunɔ

(Matie 3:1-12; Makə 1:1-8; Luka 3:1-18)

¹⁹ Əkunu kə Jaan dɛ gàkəmə jifugan kə lə Jərizalemù a wo dɔ Mawuvɔsɔtɔ wo kidə levii vi wo dɪdɪ ε, nɛ wo a vɛ ka ε sə bə: «Mə ε i ə nyi ?» a kə. ²⁰ ɲ mə o, é dɛ mə lə amə wo ɲkɔ bə: « Nyi ɲ nyi Kriso X̀gantɔ a o.» ²¹ I wó ka ε sə bə: «Mə ε i ə nyi? Əwo i nyi Elii a a?» É gbə nɛ wo bə: « Əo, ənyə i goo», Wó gbə ka ε sə bə: «Mawugbədɔtɔ a i ə nyi a?» É gbə nɛ wo bə: «Əo» ²² Wó va ka ε sə xotɔn bə: «Mə ε i ə nyi tutu? Mí dɔ a vɛ dɔ əgbə nɛ amə kə dɔ mi dɪdɪ awo, Mə ε i wo ɲta ə nunɔ bə ye nyi ?». ²³ Jaan nu nɛ wo bə: «Ənyə i nyi amə kə lə də àxa lə zògbəji a: "Mi gra əmɔ do nɛ Àxotɔ a", sigbə Mawugbədɔtɔ Ezayi nu i a». ²⁴ Farizì wo lə amə kə wo dɔ dɪdɪ Jaan gbɔ awo domə. ²⁵ Wó ka ε sə bə: «Kə ɲ nyi Kriso a o, nɔmi Eli o, nɔmi Mawugbədɔtɔ a o, nukée jɔ i ə lə lə Mawuci nɛ amə wo ?» ²⁶ Jaan nu nɛ wo bə: «Ənyə a, əci i ɲ sə lə lə Mawuci nɛ mi, vɔ a, amə dɛka lə miadomə, i mi ɲ dəsi i o. ²⁷ É lə tiin ɲgbə gbɔnɔ, nyi ɲ jə i a tu ye fɔkpakawo kpete o.» ²⁸ Ənu hunna wo jɔ lə Betaniì, lə Judeen tɔ a ɲgbə, lə fi Jaan lə Mawuci nɛ amə lə a.

Arəngbɔvi Mawutɔ

²⁹ Lə ye ɲkəgbə a, Jaan kpɔ Yesu i ì gbɔnɔ gbɔ, i ì bə: «Mi kpɔ! arəngbɔvi Mawu tɔ ke cɔ xixə a nuvɔɛn wo sə k ə e a kə. ³⁰ Amə əla i nyi Amə kə y'ənyɔ i ɲ nu, gàkəmə ɲ nu bə: "ɲucu dɛka lə tiin ɲgbə gbɔnɔ, Amə hunna wu əgan ɲ, dɔ é lə gbɔ̀xo ɲ va jɔ." ³¹ Nyi ɲ desi i dɛdɛca o, vɔ a, ɲ va lə Mawuci n ə amə wo kidə əci, nə ma dɛ e disa nɛ Izrayelə

dukɔn a.»³² Jaan dɛ ɛkunu bɛ: «Ŋ kɔ Mawu gbɔngbɔn dɛ co ɛji sigbɛ alɔŋkùkù ɛnɛ, i va jɛ dɛ ji.»³³ Nyi ŋ desi i dɛdɛca o, vɔ a, Mawu kɛ dɔ ŋ dɛdɛca bɛ ma co ɛci lɛ Mawuci nɛ amɛ wo a, nu ŋ bɛ: "Amɛ kɛ ji aa kɔ Mawu gbɔngbɔn la dɛ do, i la nɔ ji a. Amɛ hunna i la co Gbɔngbɔn Kɔkɔ sɛ lɛ Mawuci nɛ amɛ wo." ³⁴ Ɛnyɛ ŋta ŋ kɔ ɛnu kɛ jɔ a, i dɛ ɛkunu bɛ ye i nyi Mawu Ɛvi"

Yesu ye dɛkprɔvi jɛ ŋkɔtɔ wo

³⁵ Ye ŋkɛgbɛ a, Jaan gbɛ va leena, kidɛ ye dɛkprɔvi amɛvɛ. ³⁶ Kɛ i kɔ Yesu vayikɔ a, ɛ nu bɛ: « Mi kɔ ! Arɛngbɔvi Mawu tɔ a kɛ.» ³⁷ Kɛ Jaan ye dɛkprɔvi amɛvɛ awo sɛ ɛnyɔ kɛ i nu a, wo kɔ Yesu do. ³⁸ Yesu trɔ kɔ ŋgbɛ, i kɔ bɛ wo kɔ ɛye do, i ka wo sɛ bɛ: «Nukee mi lɛ ji?» Wɔ rɔn nɛ ɛ bɛ: «Rabi fi ɛ nɔnɔ?» Rabi a ye gɔmɛ i nyi "Ɛnukpramɛtɔ." ³⁹ Yesu rɔn nɛ wo bɛ: «Mi va kɔ lɛ fi ŋ nɔnɔ a.» Wɔ kɔ ɛ do yi lɛfi i nɔnɔ a, i nɔ gbɔ gbona na. Ɛnu hunna lɛ jɔ lɛ wetɔ gɛ amɛnɛ mɛ yikɔ. ⁴⁰ Andre kɛ nyi Simɔd Pyɛɛ ye nɔvi a, lɛ ɛdɛkprɔvi amɛvɛ ke sɛ Jaan ye nyɔ, i kɔ Yesu do awo mɛ. ⁴¹ Andre yi i vɛ kɔ nɔji a Simɔd jɛŋkɔ, i nu nɛ ɛ bɛ: «Mí kɔ Kriso Xɔgantɔ a!» ⁴² Ɛ kɔ ɛ va Yesu gbɔ. Yesu kɔ Simɔd nyɔŋgbɔn, i nu nɛ ɛ bɛ: « Ɛwo i nyi Simɔd, Jaan y'ɛvi, wo a yɔ n'ɛwo bɛ Sefasi.» Ye gɔmɛ i nyi ɛkpɛ.

Yesu yɔ Filipù kidɛ Natanayɛlɛ

⁴³ Lɛ ye ŋkɛgbɛ a, Yesu co ɛnu yikɔ Galilee. Ɛ dogo Filipù i nu nɛ ɛ bɛ: «Kprɔ ŋ do!» ⁴⁴ Filipù a Betsayidatɔ i i nyi, ɛdùgan kɛ mɛ Andre kidɛ Pyɛɛ ca co a. ⁴⁵ Filipù vɛ kɔ Natanayɛlɛ i nu nɛ ɛ bɛ: « Amɛ kɛ ŋu Moyizì xonu do l'ɛsɛ wema mɛ, i Mawugbɛdɔtɔ wo ca wo xonu do a, mí kɔ ɛ. Yesu Nazaretɔ Jozɛfu ɛvi a i.» ⁴⁶ Natanayɛlɛ ka Filipù sɛ bɛ: «Ɛnu nyɔŋgbɔn dɛ a tɛ ŋ co Nazaretɔ a ?» Filipù nu nɛ ɛ bɛ: «Va, nɛ na kɔ.» ⁴⁷ Kɛ Yesu kɔ Natanayɛlɛ gbɔnɔ gbɔ a, ɛ nu dɛ ŋ bɛ: «Mi kɔ! Izrayɛlɛvi ɛdòdo, kɛ ŋu ɛnu jɛ àgɔ dɛken ŋ lɛ a kɛ.» ⁴⁸ Natanayɛlɛ ka Yesu sɛ bɛ: «Fi ɛ dɛsi ŋ co?» i Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Gbɔxo Filipù na va yɔ ɛwo, gɛkɛmɛ ɛ lɛ Figiti a gɔmɛ a, ŋ kɔ ɛwo.» ⁴⁹ Natanayɛlɛ nu bɛ: «Ɛnukpramɛtɔ! Ɛwo i nyi Mawuvi a, ɛwo i nyi Izrayɛlɛfyɔ.» ⁵⁰ Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Cagbɛ kɛ ŋ nu bɛ ŋ kɔ ɛwo lɛ figiti gɔmɛ a, ɛ xɔsɛ, aa gbɛ kɔ ɛnu kɛ ganŋgan wu ɛnɛ awo.» ⁵¹ Ɛ gbɛ nu dɛji bɛ: «Ma nu ɛdòdo nɛ mi, mi a kɔ i jin kori la hun, i Mawuŋɛdɔtɔ wo la lɛ yi ɛji, i la lɛ dɛ dɛ ɛnyɛ Àgbɛtɔ yevi a ji.»

Yesu jrə ənujiwun jəŋkətə lə Kana

1

ye ŋkəkə ətən a tɔ gbə a, wo lə ló alə lə Kana lə Galilee, i Yesu ə nana leena. ² Wo yɔ Yesu kidə ye dəkprɔvi wo ca, i wo yi alələlə a toho. ³ Kə veen va vɔ a, Yesu ə nana va nu nə ε bə: «Veen vɔ lə wo si.» ⁴ Vɔ a, Yesu ɔŋti nə ε bə: «Nana, hunna ɔŋ nyi tɔɔnyɔ o, tiinga ɔŋ xo haɔo o.» ⁵ Ye nana nu nə amə kə lə ma ənuɔɔdu awo bə: «Mi wɔ ənu kə à nu nə mi awo see.» ⁶ Ɛdən ganŋgan kə wo cɔ əkpə sə wɔ a, amadən leena, i jifu wo du nə əci də mə i na sə wɔ əkɔnu cɔcɔ də kɔkɔjito. Ɛdən awo ɔka ɔka xɔ nə əci sigbə litri kavə(80) nɔmi katɔn(120) ənə. ⁷ Yesu nu nə ənuɔɔdu matɔ awo bə: «Mi du əci ɔɔ ɔdɔn hunna wo.»; i wó du əci ɔɔ wo treɔe. ⁸ Yesu nu nə wo bə: «Ifia, mi ku i sə yi nə ənuɔɔdujɔkɔtə a,» i wo ku i sə yi nə ε. ⁹ Ɛnuɔɔdu jɔkɔtə a ɔɔ əci kə trɔzun veen a kpɔ, ɔŋ dəsi ləfi veen hunna cɔ o. Vɔ a, ənuɔɔdu matɔ kə dù əci də ɔdɔn a mə awo nya. Ɛnə a, ənuɔɔdujɔkɔtə a yɔ nyɔrundɔtə a, ¹⁰ i nu nə ε bə: «Veen nyɔŋgbɔn a i amə ɔsɔiɔɔdə na nə amə wo jəŋkə, i nə amə wo nu àhà i ì sun wo jrə a, wo a va ɔɔ àhà kə ɔŋ nyɔ ɔɔ ənə a do. Vɔ a, wa cɔ veen nyɔŋgbɔn a ɔɔ kəkə jə ifia.» ¹¹ Ɛnu jiwun jəkɔtə kə Yesu wɔ a nə; lə Kana, lə Galile nyigban ji. Sigbə Yesu ɔɔ ye kàfukafu disa mɔ a nə, i ye dəkprɔviwo xɔ ε sə. ¹² Hunna ŋgbə a, Yesu trɔ va yi kapenawumù, kidə ye nana, ye nɔvi wo kidə ye dəkprɔvi wo; i wo nɔ leena nə ŋkəkə hɔɔka.

Yesu nya ənusatɔwo do lə Mawusənxo

Matie 21:12-13; Makə 11:15-17; Luka 19:45-46

¹³ Dìdivayixo jifu wo tɔ ye ɔdɔdɔzan təbɔ, i Yesu yi Jərizalemù ¹⁴ Yesu kpɔ amə wo lə sa lala wo kidə arengbɔ wo, kidə àhwènnè wo lə Mawu sənxo a. Ɛ́ kpɔ əho ɔɔritɔwo ca i wo kanrən ɔɔ də wo kpɔ wo to. ¹⁵ Kə i kpɔ ənə a, é cɔ əka i sə wɔ sɔvo, i nya wo see ji i lə Mawusənxo a, é nya wo kidə arengbɔ wo, kidə lala wo; é kaka əhoɔɔritɔ wo ho, i fri wo kprɔn wo də anyigbanmə. ¹⁶ Ɛ́ nu nə amə kə lə sa àhwènnè awo bə: «Mi lɔ ənu hunna wo see ji lela, mi ɔŋ ka cɔ tiin Dada ye xomə sə wɔ àjɔ doxo o.» ¹⁷ Ye dəkprɔvi wo ɔɔŋu bə wo ŋrɔ ɔɔ bə: «Rɔnrɔn kə ɔŋ wɔ ɔɔ nə taaxo a, lə bi lə ənyə mə sigbə əzɔ ənə.» ¹⁸ Vɔ a, jifugan wo xɔ nuxo i lə byɔ ε sə bə: «Amrimanu kə e i aa jrə, i la sə disa nə mi bə é wɔ àce ɔɔ, i a wɔ ənə?» ¹⁹ Yesu ɔɔ ŋti nə wo bə: Mi gban bɔbɔxɔ əla, naa trɔ tu i lə ŋkəkə ətən mə.» ²⁰ Jifu wo nu nə ε bə: «Ɛxo hoka ciadən (46) i wo cɔ də ətə i sə tu bɔbɔxɔ əla, i wa la cɔ ŋkəkə amətən sə tu i a?» ²¹ Vɔ a, bɔbɔxɔ kə ə nyɔ Yesu lə nu a, i nyi ye ŋtiran. ²² Yeidɔ, gəkəmə Yesu nyɔ cɔ əku a, ye dəkprɔvi wo ɔɔŋu bə é nu ənə nə yewo kpɔ; i wó

xo ənu kə wo ηrɔ də Mawunyo wema me awo kidə ənyɔ kə Yesu nu nə wo awo sə.

²³ Gàkəmə Yesu lə Jərizalemù lə dīdivayixo gamə a, amə sùgbɔ xo ε sə, ɔo wo kpɔ amrima nu kə i lə jrə awo. ²⁴ V̀ a, Yesu ́ ka də wo ji o, ɔo é dəsi wo see nỳngbin; ²⁵ ́ gbə hian bə wo a nu ənyɔ ɔə nə ε də amə ɔə η o, ɔo ye ηta dəsi ənu kə lə àgbəɔ wo ye mə a.

3

Yesu kidə Nikodemù

¹ ̀ucɔ ɔeka lə farizitɔ wo mə, i wo yo nə ε bə Nikodemù; é nyi ɔeka lə jifu gan wo mə. ² ́ zɔn əzan gbəɔeka, i va kpɔ Yesu, i nu nə ε bə: «Ènukpraməɔ, mí nya bə Mawu i dɔ əwo ɔiɔa nə na kpɔ ənu mí, ɔo amə ɔeken ́ ka tə ́ wɔ dəsi kə ə lə wɔ awo nə Mawu η lə kidə e o.» ³ Yesu rɔn nə ε bə: «Ma nu àdòdo n'əwo: nə amə ɔə ́ trɔ ɔekia ji o, ́ ka tə η kpɔ Mawu fyo ɔuɔu a o.» ⁴ Nikodemù lə ka ε sə bə: «Nə amə kə cin a, la gbə tə η trɔ ɔeki a ji mɔ? A gbətrɔ ɔo ye nana dɔnmə, i wo a trɔ ji i, i à?» ⁵ Yesu rɔn nə ε bə: «Ma nu àdòdo n'əwo, nə wo ́ ji aməɔə to əci kidə gb̀ngb̀n kɔkɔ mə o, η ka tə ́ ɔo Mawufyo ɔuɔu a mə o. ⁶ Amə kə wo ji to ηtiran mə a, ηtiran i ì nyi, amə kə wo ji to gb̀ngb̀n kɔkɔ mə a, nyi gb̀ngb̀n kɔkɔ tɔ. ⁷ ́ ka kpaca əwo bə η nu nə wo bə: "È lə vəvəɔə bə na trɔ ɔekiwo ji o". ⁸ Aya xo nɔ yi ləfi jro e a, i ə sə nɔ ye xoxo, v̀ a, η nya nɔ fi ì cɔ nɔ nɔmi fi ì ỳkɔ o. Nənə kə i ì gbə nyi nə aməsyamə kə wo ji to gb̀ngb̀n kɔkɔ mə a nə.» ⁹ Nikodemù nù nə ε bə: « Nə ənu a tə η nyi ənə mɔ?» ¹⁰ Yesu nu nə ε bə: «Ènukpraməɔ ganɔan ɔeka i ə nyi lə Izrayelə, i η dəsi ənu hunna wo à?» ¹¹ Ma nu àdòdo n'əwo: «Ènu kə mí nya a, ye nyo i mí lə nu, i mí lə ɔə əkunu cɔ ənu kə mí kpɔ a η, ganɔə mi ́ xo mía kunu ɔeɔə sə o. ¹² Nə η lə nu ənyɔ nə mi də anyigban əla ənu wo η, i mi η xo sə o, nə mi a wɔ mɔ i la xo tiinyɔ sə g̀kəmə na va lə nu ənyɔ nə mi də ənu kə lə səxo awo η a? ¹³ Amə ɔeken ́ yi səxo gbɔ kpɔ gbəɔə zən lə Àgbəɔ Èvi kə ɔi cɔ səxo a η o. ¹⁴ I sigbə Moyizì cɔ ədan də əji lə zògb̀ji a, nənə kə i wo a cɔ Àgbəɔ Èvi a də əji a nə. ¹⁵ Nə aməɔəsyadə kə a xo ε sə a, na kpɔ àgbə mavɔ. ¹⁶ Mawu rɔn àgbəɔ ɔo ənə, i cɔ Èvi a àkɔŋgo sə na, nə amə ɔəsiadə kə a xo ε sə a, ́ ka crɔn o, v̀ a, na kpɔ àgbə mavɔ. ¹⁷ ̀o, Mawu ́ dɔ Èvi a ɔiɔa xixə a mə, nə à va ɔo kojo nə xixə a o, v̀ a, ́ dɔ ε ɔiɔa nə xixə a na kpɔ xògan toji. ¹⁸ Amə kə xo ε sə a, wo ́ ka ɔo kojo nə ε o, v̀ a, amə kə ́ xo ε sə a, wo ɔo kojo nə ε vɔ. ̀o ́ xo Mawu Èvi akɔŋgo a sə o. ¹⁹ Ènu kə dɔ i Mawu la ɔo kojo a, kə: «K̀krə va xixə a mə, v̀ a, amə wo rɔn zubru wu k̀krə a, ɔo wo nu wɔwɔ wo baɔa.

²⁰ Amə kə wə nə ənuvɔɛn a, gbə nə kəkrə, i ɲ ji nɔ a təbɔ ɛ o, ɖo é vɔnvɔn nɔ cagbə enuvɔɛn kə i wə nɔ awo ɲ ka jə gbaŋgba o. ²¹ Vɔ a, amə kə wə nə ənu kə sɔgbə a, va nə kəkrə nu, nə amə wo na kpɔ ənu ənyɔɛ kə i lə wə awo, ɖo y'enu wɔwɔ wo sɔgbə kidə Mawu ye jromənu.

Yesu kidə Jaan Mawucilə namətɔ a

²² Lə hunna ɲgbə a, Yesu kidə ye dəkprɔvi wo yi Judee kanmə, ɛ́ nɔ leena kidə wo, i lə lə Mawuci nə amə wo. ²³ Jaan ca lə lə Mawuci nə amə wo lə Ayinɔ, lə ma diŋdin mə də Salimù, ɖo əci sùgbɔ leena. Amə wo yi nə gbɔ, i a lə lə Mawuci nə wo. ²⁴ Wo ɲ lə Jaan də gàkpamə ganamə o. ²⁵ ɛnə a, àɖikà dèdè ɖeka ɖo Jifu ɖeka kidə Jaan ye dəkprɔvi wo domə, də cɔcɔ də kɔkɔ ji ɲ. ²⁶ Wo yi Jaan gbɔ, i vɛ nu nə ɛ bə: « ɛnukpramətɔ, amə kə nɔ Judeen tɔ ɲgbə kidə əwo ɖɛɖɛca, i ə ɖ'əkunu nə ɛ a ca lə lə Mawuci nə amə wo, i àgbətɔ sùgbɔ lə yi gbɔ.» ²⁷ Jaan nu nə wo bə: « Nə Mawu ɲ na ənu ɖə aməɖə o, ɲ ka tə ɲ kpɔ ɛ o. ²⁸ Mía ɲta wo mi a ɖ'əkunu ɲ bə, ɲ nu bə: " ɲ nyi ənyə i nyi Kriso Xɔgantɔ a o, vɔ a, wo dɔ ɲ ɖiɖa jə ɲkɔ nə ɛ i. ²⁹ Nyɔrundətɔ tɔ i nyi nyɔrun, vɔ a, nyɔrundətɔ a ye xɔ nɔ nə gbɔ, i nə i lə sə nyɔrun ɖɛtɔ a ye gbə a, ə kpɔ nə jìjì. ɲca ɲ lə kpɔ jìjì ifia, i tiin jìjì kpɔkpɔ lə brəbu. ³⁰ ɛ jə bə ye ɲkɔ na lə yi əji, nə tinyə na lə yi àgɔmè.

Amə kə co səxo va a

³¹ Amə kə co səxo va a, wugan amə ɖəsiadə. Amə kə lə anyigban ji a, anyigban ji tɔ i i nyi, i nu nə anyigban ji ye nyɔ wo. Vɔ a, amə kə co səxo va a wugan amə ɖəsiadə nyawo. ³² ɛ́ ɖə nə əkunu nə ənu kə i kpɔ a, kidə ənu kə i sə a. Vɔ a, aməɖə ɲ xɔ nə ye kunu ɖəɖə o. ³³ Amə kə xɔ nə ye kunu ɖəɖə awo ɖe nɔ disa bə Mawunyɔ nyi àdòdo. ³⁴ Amə kə Mawu dɔ ɖiɖa a, Mawu nyɔ i i nu nɔ. ɔo Mawu ɲ ɖo nə rixɔ nə ye gbɔngbɔn kə i na nɔ amə kə i dɔ ɖiɖa a o. ³⁵ Dàdà a rɔn əvi a, i cɔ ənu wo see də àsi mə nə ɛ. ³⁶ Amə kə xɔ əvi a sə a, kpɔ àgbè mavɔ; vɔ a, amə kə ɲ sə nə ətonu nə əvi a o, ɲ ka kpɔ àgbè mavɔ o, i Mawu ye xoməfyen lə amə hunna ji."»

4

Yesu xonu kidə nyɔrun Samari tɔ ɖeka

¹ Yesu nya bə Farizitɔ wo sə bə ye lə kpɔ àdəkprɔvi wo wu, i gbə lə lə Mawuci nə amə wo wu Jaan. ² Vɔ a, lə àdòdo mə a, Yesu ɲta ɲ lə lə Mawuci nə aməɖə o, ye dəkprɔvi wo i lə lə e nə amə wo. ³ ɛnə a, ɛ́ co lə Judee i trɔ yi Galilee kanmə. ⁴ ɛ́ ɖo la to Samari

kanmæ. ⁵ Ænə a, Yesu va ɔ̄ Samaridugan ɔ̄ka kə wo yɔ̄ nɔ̄ bə Sicaa à mæ, lə ma diŋdin mæ də anyigban kə Jakɔ̄bù na əvia Jozefù à. ⁶ Leena tutu i ədotɔ̄ kə Jakɔ̄bù ku ɔ̄ɔ̄ɔ̄ca a lə. Yesu va ɔ̄ leena lə gawivə mæ ənə, i ənu tikɔ̄ nə ε, i i kanren də ədotɔ̄ a to. ⁷ Nyɔ̄run Samaritɔ̄ ɔ̄ka va əci dù gbə. Yesu nu nə ε bə: «Na əci ŋ, ma nu.» ⁸ Ganamə a, ye dəkprɔ̄viwo yi ənuɔ̄dùdù xrə gbə l'ədùgan a mæ. ⁹ Vɔ̄ a, nyɔ̄run Samaritɔ̄ a nu nə ε bə: «Nə əwo kə nyi Jifù a, la va lə byɔ̄ əci nunu ənyə kə nyi nyɔ̄run Samaritɔ̄ a mɔ̄? Kpɔ̄ Jifu wo kidə Samaritɔ̄ wo ŋ nyinɔ̄ o.» ¹⁰ Yesu ɔ̄ ŋti nə ε bə: «Ænyi ə mene dəsi Mawu y'enu nana, kidə amə kə byɔ̄ əwo bə: "Na əci ŋ, ma nu i a", əwo i la byɔ̄ ε, i à na əwo əci kə na nə àgbə amə a.» ¹¹ Nyɔ̄run a nu nə Yesu bə: «Aməgan, ənu duci ŋ lə àsi əwo o, i ətɔ̄ a ca yigu. Fi aa ji əci kə na nə àgbə amə a co? ¹² Wa wugan mía tɔ̄gbi Jakɔ̄bù, kə kù ədòtɔ̄ əla ɔ̄ɔ̄ nə mí, i ye ŋta nu y'eci, əvia wo kidə y'eran wo cawo nu a i à?» ¹³ Yesu rɔ̄n nə ε bə: «Amə ɔ̄əsiadə kə a nù əci əla a, əciɔ̄mə la gbə ten ε; ¹⁴ vɔ̄ a, amə kə la nù əci kə naa na ε a, əciɔ̄mə ŋ ka gbə ten ε gbəɔ̄ o; ɔ̄ əci kə maa na ε a, la trɔ̄zun ətɔ̄jɔ̄xo kə mə əci kə na nə àgbə mavɔ̄ amə a ca nɔ̄ co a. ¹⁵ Nyɔ̄run a nu nə ε bə: «Aməgan, na ŋ əci hunna, nə əciɔ̄mə ŋ ka gbə ten ŋ, nə nyi ŋ ka gbə va nɔ̄ əci dù gbə lə lela o.» ¹⁶ Yesu nu nə ε bə: «Və yɔ̄ àcu əwo, nə mi a trɔ̄va lela.» ¹⁷ Nyɔ̄run a rɔ̄n nə ε bə: «Nyi ŋ wɔ̄ àcu ɔ̄ɔ̄ o.» Yesu nu nə ε bə: «Àdòdo i ə nu bə: "Nyi ŋ wɔ̄ àcu ɔ̄ɔ̄ o"; ¹⁸ ə ɔ̄ɔ̄ ŋucu amàtɔ̄n kpɔ̄ va yi vɔ̄, i ŋucu kə ə lə ədu ɔ̄ɔ̄ kidə ifia a, ŋ nyi àcuwo o. Àdòdo i ə nu.» ¹⁹ Nyɔ̄run a nu bə: «Àxotɔ̄, ŋ kpɔ̄ ifia bə Mawugbəɔ̄tɔ̄ i ə nyi. ²⁰ Mía tɔ̄gbi wo sən Mawu lə əto əla ji, vɔ̄ a, miawo Jifu wo mi nu nɔ̄ bə ləfi wo ɔ̄ la sən Mawu lə a, i nyi Jəruzalemù.» ²¹ Yesu nu nə ε bə: «Àxonɔ̄, xɔ̄ tiin nyɔ̄ sə; əgà a mə la va sun, i ŋ ka gbə nyi əto əla ji nɔ̄mi Jəruzalemù i mia sən nɔ̄ Dàdà a lə o. ²² Miawo Samaritɔ̄ wo a, mi lə sən ənu kə mi ŋ dəsi a; vɔ̄ a, mía wo Jifu wo mí dəsi ənu kə mí lə sən a, ɔ̄ Jifu wo gbɔ̄ i xɔ̄gan a co. ²³ Vɔ̄ a, əgà a mə la va sun, ə ha va ca vɔ̄, i Mawusəntɔ̄ àdòdotɔ̄ wo a sən Dàdà a lə gbɔ̄ngbɔ̄n mə kidə lə àdòdo mə. Əo Mawusəntɔ̄ hunna məkwiwo i Dàda a lə ji. ²⁴ Mawu a, Gbɔ̄ngbɔ̄n i i nyi, yeidɔ̄ amə kə lə sən ε awo ɔ̄ la sən ε lə Gbɔ̄ngbɔ̄n kidə lə àdòdo mə.» ²⁵ Nyɔ̄run a nu nə ε bə: «I nya bə Xɔ̄gantɔ̄ a ɔ̄ la va. Amə kə wo yɔ̄ bə Kriso a, nə i va a, a ɔ̄ ənu wo see ɔ̄mə nə mí.» ²⁶ Yesu nu nə ε bə: «Ænyə kə nyi ənə a, i lə xonu kidə əwo kə.» ²⁷ Ænyɔ̄ hunna wo i wo lə nu ɔ̄ɔ̄ə i, Yesu ye dəkprɔ̄viwo va. Kə wo kpɔ̄ bə Yesu lə xonu kidə nyɔ̄run a, ə kpaca wo taŋ, vɔ̄ a, woo ɔ̄aken ŋ tə ŋ ka ε sə bə: «Nukee i lə ji ?» nɔ̄mi «Nukeejɔ̄ i i lə xonu kidə e o?» ²⁸ Nyɔ̄run a gbə ye zə ɔ̄ɔ̄, i yi ədù a mə i vɔ̄ nu nə aməwo bə: ²⁹ «Mi va kpɔ̄, ŋucu ɔ̄ka i nu ənu kə ŋ wɔ̄ kpɔ̄ awo see ŋ! I na nyi Kriso a i ɔ̄ɔ̄ifia a?» ³⁰ Ænə a, amə wo do co ədùgan a mə, i yi Yesu gbɔ̄. ³¹ Ganamə a, Yesu ye dəkprɔ̄viwo

tɔ ɛ kikri bɛ: «Ɛnukpramɛtɔ, va dɔ̀ ɛnu.»³² Vɔ̀ a, Ɛ́ nu nɛ wo bɛ: «Ɛnuɔ̀dɔ̀dɔ̀ kɛ mi ɛ́ dɛsi a, i ɛ́ dɔ̀.»³³ Ɛnɛ a, adɛkprɔvi awo lɛ nu lɛ woɔ̀kɛiwo domɛ bɛ: «Nɔmi amɛ dɛ hɛn ɛnuɔ̀dɔ̀dɔ̀ va nɛ ɛ i à?»³⁴ Yesu nu nɛ wo bɛ: «Tiin nu dɔ̀dɔ̀ i nyi bɛ, ma wɔ amɛ kɛ dɔ ɛ́ dɛɔ a ye jromɛnu, i la wɔ ɛdɔ kɛ ì dɔ ɛ́ a, sɛ yi vɔ̀vɔ̀ mɛ.»³⁵ Mianɔta wo mi ɛ́ nu nɛ bɛ: "Lɛ wreti amɛnɛ ɛgbɛ a, ɛnuku wo jiji gamɛ la dɔ̀ à"? vɔ̀ a, nya ɛ́ lɛ nu nɛ mi bɛ: Mi kɔ ɛta yi ɛ́ ji nɛ mia kprɔ ɛ̀bɔ̀ wo ji dɛɔ, ɛnuku awo cin nɛ jiji vɔ̀ !"³⁶ Ɛnukujitɔ a, xɔ ye fɛntu vɔ, ɛ́ bɔ ɛnuku awo dɛ nɛ ɛgbɛ mavɔ, nɛ ɛnukudotɔ a, kidɛ ɛnukujitɔ vɛ na bɔ i kprɔ jiji.³⁷ Ɛnɛ a, ɛnyɔ kɛ amɛ wo nu nɛ a nyi ɛ̀dɔ̀dɔ̀, yei nyi bɛ: "Amɛdɛka dɔ nɛ ɛnu, i amɛ bulɔmɛ na ji ɛnu a".³⁸ Ɔ́ dɔ mi dɛɔ ɛnuku ji gbɛ lɛ ɛ̀bɔ̀ kɛ mɛ mi ɛ́ wɔ ɛdɔ lɛ a, amɛ bulɔmɛ wo i wɔ ɛdɔ l'ɛbo a mɛ, i mi va lɛ dɔ ye lɛ.»³⁹ Samaritɔ kɛ lɛ ɛ̀dɔ̀gan hunna mɛ awo sùgbɔ xɔ Yesu sɛ, cagbɛ ɛkunu kɛ nyɔrun hunna dɛ a tɔ. Yei nyi bɛ: « Ɛ́ nu ɛnu kɛ ɛ́ wɔ a see ɛ́.»⁴⁰ Ɛnu hunna i dɔ, kɛ Samaritɔ wo yi Yesu gbɔ a, wo dɛ akprɛ nɛ ɛ bɛ na nɛ Ye wo gbɔ. Yesu nɛ wo gbɔ nɛ ɛkɛkɛ amɛ̀vɛ̀. ⁴¹ Amɛ sùgbɔ gbɛ xɔ Yesu sɛ, cagbɛ ɛnyɔ kɛ yeɛta nu nɛwo a tɔ. ⁴² I wɔ nu nɛ nyɔrun a bɛ: « Ɔ́ nyi ɛnyɔ kɛ ɛ nu nɛ mia taɔo i mi xɔsɛ o, vɔ̀ a, ɛ xonu i mianɔtawo mi sɛ, i mi nya bɛ yei nyi xixɛ a xɔgantɔ nyawo.»

Yesu vɔ ɛdɔ nɛ ɛfyɔdɔ wɔtɔganɔ dɛka ye vi

Matie 8:5-13; Luka 7:1-10

⁴³ Lɛ ɛkɛkɛ amɛ̀vɛ̀ ɛgbɛ a, Yesu cɔ lɛ leena i yi Galilee. ⁴⁴ Dɔ yeɛta dɛ ɛkunu dɛdɛca bɛ, wo ɛ́ na nɛ bɔ̀bɔ̀ Mawugbɛɔtɔ dɛ lɛ yeɛta du mɛ o. ⁴⁵ Galileetɔ wo sùgbɔ yi dɛdivayixɔ a dɔgbɛ lɛ Jɛruzalemù, i wo kprɔ ɛnu kɛ Yesu wɔ lɛ ɛxo a gamɛ awo see; yeidɔ kɛ ì yi Galilee kanmɛ a, wɔ xɔ ye mɛjro nyɔ̀ɛgbin. ⁴⁶ Yesu trɔ va Kana lɛ Galilee kanmɛ, lɛ lɛfi i cɔ ɛci trɔ vɛɛn lɛ a. Ɛfyɔdɔwɔtɔ dɛka lɛ, i nɔnɔ Kapenawumù, i ɛvia l'ɛdɔ dɛ. ⁴⁷ Kɛ ì sɛ bɛ Yesu cɔ Judee vayikɔ Galilee kanmɛ a, ɛ́ yi i vɛ kprɔ ɛ, i dɛ ɛkprɛ nɛ ɛ bɛ na yi Kapenawumù i la vɔ ɛ̀dɔ̀ nɛ ye vi ɛucuvi, kɛ lɛ xokubaɔa a. ⁴⁸ Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Nɛ mi ɛ́ mɛnɛ kprɔ amrimanu wo kidɛ ɛnu jiwun wo o, mi ɛ́ ka xɔsɛ Gbɛdɛ a!»⁴⁹ Ɛfyɔdɔwɔtɔ a nu nɛ ɛ bɛ «Àxotɔ, ɛ́ dɛ akprɛ n'ɛwo, nɛ ɛ́ yi kaba o, ɛvinyɛ la ku.»⁵⁰ Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Trɔ yi ɛ̀xomɛ, ɛviwo la nɛ ɛgbɛ.» Ɔucua a xɔ ɛnyɔ kɛ Yesu nu nɛ ɛ a sɛ, i jɔ̀ɛkɔ ɛ̀xomɛ.⁵¹ Àxomɛ mɔ a ji i ì lɛ, i ye mɛsɛntɔ wo va dogo e, i nu nɛ ɛ bɛ: «Ɛviwo l'ɛgbɛ dɛ!»⁵² Ɛfyɔdɔwɔtɔ a ka wo sɛ bɛ: «Ɛ̀gà kee mɛ i ì tɔ dɛekia mɛkprɔkprɔ?» I wo rɔn nɛ ɛ bɛ: «Ɛ̀cɔ kɛ vayi a, lɛ wetrɔ gadɛka mɛ ɛnɛ i vɔ̀vɔ̀ à vɔ nɛ ɛ.»⁵³ Dàda a dɔwun bɛ ɛ̀gà hunna mɛ tututu i Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Ɛviwo la nɛ ɛgbɛ.» Ɛnɛ a, ye kidɛ ye xomɛtɔwo see xɔ Yesu sɛ.⁵⁴ Ɛnu jiwun zɛ̀vɛ̀ a tɔ kɛ Yesu wɔ kɛ ì trɔva Judee lɛ Galilee kanmɛ a nɛ.

Yesu vɔ ɛ̀dɔ̀ nɛ̀ ɲucu kprɔ̀bɔ̀ nɔ̀ ɔ̀ɛ̀ka

¹ Lɛ̀ hunna ɲgbɛ̀ a, Jifu wo kà ɔ̀ɲu wo sɛ̀nsɛ̀n xo ɔ̀ɛ̀ka, i Yesu yì Jɛ̀rizalemù. ² Lɛ̀ ɛ̀dùgan hunna mɛ̀, lɛ̀ arɛ̀ngbɔ̀ wo gbo kpaɔ̀ɛ̀ka a, wo ku ɛ̀cilɛ̀tɔ̀ ɔ̀ɛ̀ka dɛ̀ leena, i wo yɔ̀ nɛ̀ ɛ̀ dɛ̀ Ebregbɛ̀ mɛ̀ bɛ̀ Betizata. Wo gba àgbɛ̀xɔ̀ amatɔ̀n xixra dɛ̀ ɛ̀tɔ̀ a, ³ i dɔ̀nnɔ̀ sùgbɔ̀ na mre ɔ̀ɛ̀ dɛ̀ àgbɛ̀xɔ̀ hunnawo gɔ̀mɛ̀: ɲkuvitɔ̀nɔ̀ wo; Ɛ̀sɛ̀kunɔ̀ wo; kidɛ̀ kprɔ̀bɔ̀nɔ̀ wo. [⁴ * Ɖo Mawuɲɛ̀dotɔ̀ ɔ̀ɛ̀ka ɔ̀ɲɔ̀va gàɔ̀wɔ̀ mɛ̀, i na bru ɛ̀ci a. Nɛ̀ ɛ̀ci a hwan troɔ̀ɔ̀ a, dɔ̀nnɔ̀ kɛ̀ jɛ̀ ɛ̀tɔ̀ a mɛ̀ jɛ̀ɲkɔ̀ a, nɛ̀ i na bɛ̀ l'ɛ̀dɔ̀ ɔ̀ɛ̀siadɔ̀ ɔ̀ɛ̀ a, ɛ̀ vɔ̀ nɔ̀.] ⁵ ɲucu ɔ̀ɛ̀ka l'ɛ̀dɔ̀ ɔ̀ɛ̀ co ɛ̀xo ɛ̀gbɛ̀n cinyi (38) ⁶ Yesu kprɔ̀ ɛ̀ i ì mre ɔ̀ɛ̀, kɛ̀ i nya bɛ̀ ɛ̀ lɛ̀ ɛ̀tɔ̀ a to ɔ̀ɛ̀ ɛ̀ diɲɲin a, ɛ̀ ka ɛ̀ sɛ̀ bɛ̀: «Ɛ̀ ji bɛ̀ tɔ̀ɔ̀ɔ̀ na vɔ̀ à ?» ⁷ Dɔ̀nɔ̀ a rɔ̀n nɛ̀ ɛ̀ bɛ̀: «Àhotɔ̀, nyi ɲ wɔ̀ amɛ̀ɔ̀ ɔ̀ɛ̀ i à co ɲ dɛ̀ ɛ̀cilɛ̀tɔ̀ a mɛ̀, gàkɛ̀mɛ̀ ɛ̀ci a tɔ̀ nɛ̀ hwan hwan a o. Gàkɛ̀mɛ̀ ma lɛ̀ jɛ̀ àgbàgba bɛ̀ ma ve ɔ̀ɔ̀ mɛ̀ a, amɛ̀bu na ɔ̀mɛ̀ jɛ̀ɲkɔ̀ ɲ.» ⁸ Yesu nu nɛ̀ ɛ̀ bɛ̀: «Co, nɛ̀ na co tɔ̀ɔ̀ba, i zɔ̀n.» ⁹ I zɛ̀ɔ̀ɛ̀ka a, ɲucu a y'edɔ̀ vɔ̀, i ì co ye ba i tɔ̀ zɔ̀nzɔ̀n. Gbona ɔ̀ɛ̀ nyi Jifu wo gbɔ̀ngbɔ̀nzangbɛ̀. ¹⁰ Cagbɛ̀ hunnatɔ̀ a, Jifumɛ̀ganxo wo nu nɛ̀ ɲucu kɛ̀ ɛ̀dɔ̀ vɔ̀ nɔ̀ a bɛ̀: «Ɛ̀gba a, gbɔ̀ngbɔ̀nzɛ̀n i, ɛ̀sɛ̀ ɲ n'agbɛ̀ bɛ̀ na co tɔ̀ɔ̀ba o.» ¹¹ Vɔ̀ a, ɛ̀ ɔ̀ɔ̀ ɲti nɛ̀ wo bɛ̀: «Amɛ̀ kɛ̀ vɔ̀ɔ̀ ɲ a i nu ɲ bɛ̀: "Co tɔ̀ɔ̀ba, i zɔ̀n."» ¹² Wó ka ɛ̀ sɛ̀ bɛ̀: «Mɛ̀ɛ̀ i nyi amɛ̀ kɛ̀ nu nɛ̀wo bɛ̀: "Co tɔ̀ɔ̀ba, i zɔ̀n a?» ¹³ Vɔ̀ a, amɛ̀ kɛ̀ ɛ̀dɔ̀ vɔ̀ nɔ̀ a, ɲ dɛ̀si amɛ̀ kɛ̀ vɔ̀ ɛ̀dɔ̀ nɛ̀ ɛ̀ a o, ɔ̀ɔ̀ Yesu bu dɛ̀ e lɛ̀ amɛ̀ sùgbɔ̀ kɛ̀ bɔ̀ dɛ̀ leena ɔ̀ɛ̀ awo domɛ̀. ¹⁴ Lɛ̀ kina ɲgbɛ̀ a, Yesu kprɔ̀ ɛ̀ lɛ̀ Mawusɛ̀nxo a, i nu nɛ̀ ɛ̀ bɛ̀: «Ifia kɛ̀ ɛ̀dɔ̀ vɔ̀ nɛ̀ ɛ̀wo a, ka gbɛ̀ wɔ̀ ɛ̀nuvɔ̀ɛ̀n ɔ̀ɔ̀ o, nɛ̀ ɲ nyi ɛ̀nɛ̀ o, ɛ̀nu kɛ̀ la xa ɛ̀wo a la gbɛ̀ nyra wu.» ¹⁵ ɲucu a yì i ve nu nɛ̀ Jifugan wo bɛ̀ Yesu i vɔ̀ɔ̀ nɛ̀ ɛ̀ye. ¹⁶ Cagbɛ̀ ɛ̀nu hunnatɔ̀ a, Jifugan wo tɔ̀ Yesu ɛ̀ fɔ̀ jiji, ɔ̀ɔ̀ ɛ̀ vɔ̀ɔ̀ nɛ̀ amɛ̀ lɛ̀ gbɔ̀ngbɔ̀nzangbɛ̀. ¹⁷ Vɔ̀ a, Yesu nu nɛ̀ wo bɛ̀: «Tiin Dada lɛ̀ wɔ̀ ɛ̀dɔ̀ kɛ̀kɛ̀ va ifia, i ɲca ɲ lɛ̀ wɔ̀ ɛ̀dɔ̀.» ¹⁸ Cagbɛ̀ hunna tɔ̀ a, Jifugan wo gbɛ̀ lɛ̀ ji a wu Yesu; ɔ̀ɔ̀ ɲ nyi gbɔ̀ngbɔ̀nzɛ̀n ɔ̀ɔ̀ɔ̀ i ì lɛ̀ ɔ̀ɲu ɛ̀kɔ̀ nɔ̀ o, vɔ̀ a, ɛ̀ gbɛ̀ lɛ̀ nu bɛ̀ Mawu nyi ye Dada, i lɛ̀ co ɔ̀ɛ̀ekia sɔ̀ kidɛ̀ Mawu.

Àɛ̀ɛ̀ kprakpa kɛ̀ Yesu wɔ̀ ɔ̀ɛ̀ a

¹⁹ Yesu xɔ̀ ɛ̀nyɔ̀, i nu nɛ̀ wo bɛ̀: "Ma nu ɛ̀dɔ̀dɔ̀ nɛ̀ mi; Ɛ̀vi a ɲ ka tɛ̀ ɲ wɔ̀ ɛ̀nu ɔ̀ɛ̀ lɛ̀ ɔ̀ɛ̀kia simɛ̀ o; vɔ̀ a, ɛ̀nu kɛ̀ i kprɔ̀ i Dàdà a lɛ̀ wɔ̀ a i ì wɔ̀nɔ̀; ɔ̀ɔ̀ ɛ̀nu kɛ̀ Dàdà a wɔ̀ nɔ̀ a, ye mɔ̀ki i Ɛ̀via ca wɔ̀ nɔ̀. ²⁰ Ɖo Dàdà a rɔ̀n Ɛ̀via, i dinɛ̀sa ɛ̀nu kɛ̀ ye ɲta wɔ̀ nɔ̀ awo see nɛ̀ ɛ̀; A gbɛ̀

*5:4 Wema xoxo sùgbɔ̀ lɛ̀ greki gbɛ̀mɛ̀, i wo ɲ wɔ̀ hɛ̀nhɛ̀n mɛ̀ ila ɔ̀ɛ̀ o

disa ɛnu kɛ gaŋgan wu ɛla awo nɛ ɛ, i à kpaca mi. ²¹ Ɖo sigbɛ Dàdà a nɔ nɛ amɛkuku wo, i na nawo àgbɛ̀ a; nɛ nɛ kɛ i Ɖvia ca na nɛ àgbɛ̀ amɛ kɛ jro e awo. ²² Dàdà a ɲ ɔ nɛ kojo nɛ amɛ ɔ, Ɖ cɔ kojoɔɔ wo see dɛ àsi nɛ Ɖvi a, ²³ nɛ amɛ ɔɛsiadɛ na bù Ɖvi a, sigbɛ wó na nɛ bùbù Dàdà a ɛnɛ. Nɛ amɛɔ ɲ bù Ɖvi a o, ɲ bù Dàdà kɛ dɛ ɛ ɔɔ a o. ²⁴ Ma nu àdòdo nɛ mi: Amɛ kɛ sɛ tiinyɔ, i xɔ amɛ kɛ dɛ ɲ ɔɔ a sɛ a, kpɔ àgbɛ̀ mavɔ. Wo ɲ ka gbɛ ɔ kojo nɛ ɛ o, ɔ ɛ to ɛku mɛ, i va àgbɛ̀. ²⁵ Ma nu àdòdo nɛ mi: Ɖgà a mɛ la va sun, ɛ ha va ca vɔ, i amɛkuku wo a sɛ Mawuvi a ye gbɛ, i amɛ kɛ la sɛ y'egbɛ awo la nɔ àgbɛ̀. ²⁶ Ɖo sigbɛ Dàdà a wɔ ace ɔɛ i na nɛ àgbɛ̀ amɛ a, nɛ nɛ kɛ i na ace Ɖvia, i ye ca la na àgbɛ̀ amɛ. ²⁷ Ɖ na ɛ àɛ bɛ na ɔ kojo kidɛ àgbɛ̀tɔ wo ɔ ye i nyi Àgbɛ̀tɔ Ɖvi a. ²⁸ Ɖnu ɛlawo ɲ ka kpaca mi o, ɛgà a mɛ la va sun, i amɛkuku kɛ lɛ ɛyɔdomɛ awo see la sɛ Àgbɛ̀tɔ Ɖvi a y'egbɛ. ²⁹ Amɛ kɛ wɔ ɛnyɔ ɛ awo, Mawu la nɔ wo co ɛku, i la na wo àgbɛ̀ mavɔ. Vɔ a, amɛ kɛ wɔ ɛvɛn awo la nɔ co ɛku i Mawu la ɔkojo nɛ wo. ³⁰ Nyi ɲ ka tɛ ɲ wɔ ɛnu ɔken lɛ tiice mɛ o. Ɖnu kɛ Dàdà a nu ɲ a i ɲ sɛ ɔ nɛ kojo jɔɔ. Ɖo nyi ɲ jino a wɔ yinta ɛnujro o, vɔ a, ma wɔ amɛ kɛ dɛ ɲ ɔɔ a jromɛnu.

³¹ « Nɛ ɲ ɔ ɛkunu nɛ ɔekinyɛ a, wo ɲ ka xɔ ɛ sɛ bɛ ɛ nyi àdòdo o; ³² Vɔ a, amɛ bulɔmɛ i lɛ ɔ ɛkunu ɲ, i ɲ nya bɛ ɛkunu kɛ i lɛ ɔ ɲ a nyi àdòdo. ³³ Mi dɛ amɛ wo ɔɔ Jaan, i i ɔkunu nɛ àdòdo a. ³⁴ Ɖnyɛ a, nyi ɲ hian bɛ àgbɛ̀tɔ na ɔ ɛkunu ɲ o, vɔ a, ɲ nu ɛnɛ cagbɛ nɛ Mawu na xɔ mi gan. ³⁵ Jaan wɔ ɔ sigbɛ kanɔ kɛ wo tɔ i i lɛ xɔ ɛnɛ, i mi rɔn i kpɔ jijo lɛ ye kɛkrɛ nu nɛ gɛmɛ hɔɔka. ³⁶ Vɔ a, ɲ wɔ ɛkunu ɔɔ ɔɛ, i i wugan Jaan tɔ. Ɖdɔ kɛ tiin Dada cɔ dɛ asinyɛ i ɲ lɛ wɔ i lɛ ɔkunu ɲ bɛ Ye i dɛ ɲ ɔɔ nyawo. ³⁷ Dàdà kɛ dɛ ɲ ɔɔ a ɲta ɔ ɛkunu ɲ. Vɔ a, mi ɲ sɛ y'egbɛ̀ kpɔ o, i mi ɲ kpɔ ɛ kpɔ o. ³⁸ Ye nɔ ɲ lɛ miamɛ o, ɔ mi ɲ xɔ amɛ kɛ i dɛ ɔɔ a sɛ o. ³⁹ Mi a lɛ kpɔ ɛnu ɲɔɲrɔwo, ɔ mi bu nɔ bɛ yei la na yewo àgbɛ̀ mavɔ. Vɔ a, ɛnu ɲɔɲrɔ hunna wo a, ɛnyɛ i wo ɔ ɛkunu nɔ. ⁴⁰ Gaŋkɛ mi ɲ lɛji a va ɛgbɔnyɛ i la kpɔ àgbɛ̀ mavɔ o. ⁴¹ Nyi ɲ ji bɛ àgbɛ̀tɔ wo na kafu ɲ o. ⁴² Ɖo ɲ ɔsi mi; i nya bɛ mi ɲ ɔ rɔnrɔn nɛ Mawu o. ⁴³ Tiin Dada ɲkɔ mɛ i ɲ va lɛ, i mi ɲ xɔ ɲ o. Vɔ a, nɛ amɛbu va lɛ ɔekia ɲkɔ mɛ a, mi a xɔ ɛ. ⁴⁴ Miawo kɛ na lɛ ji kàfù kafu kɛ co nɔ miadɛkiwo gbɔ, i mi ɲ jino kàfùkafu kɛ co Mawu gbɔ a o. Nɛ mia tɛ ɲ xɔ sɛ mɔ? ⁴⁵ Mi ɲ ka bu bɛ ɛnyɛ i la dohwɛ mi lɛ tiin Dàdà ɲkɔ o; Moyizì kɛji mia ɲkuviɔɔ lɛ a, i ka dohwɛ mi. ⁴⁶ Nɛ mi mɛ nɛ xɔ Moyizì sɛ nyawo i a, mia xɔ ɲca sɛ, ɔ ɛnu kɛ Moyizì ɲrɔ awo, ɛwunyɛ i wo xonu do. ⁴⁷ Nɛ mi ɲ xɔ ɛnu kɛ i ɲrɔ a sɛ o, nɛ mia tɛ ɲ xɔ ɛnyɛ kɛ ɲ lɛ nu a sɛ mɔ?»

Yesu na ɛnuɖùdù àgbɛtɔ sùgbɔ

(*Matie 14:13-21; Makɛ 6:30-44; Luka 9:10-17*)

¹ Lɛ ɛnu hunna ŋgbɛ a, Yesu zɛn Galileetɔ kɛ wo gbɛ yɔnɔ bɛ Tiberiadɛ a jɛ àgɛ ɖeyaji. ² Amɛ sùgbɔ lɔ àhwà kprɔ ɛ do, ɖɔ wo kprɔ ɛnujiwun kɛ ì lɛ wɔ, i lɛ vɔ ɛdɔ nɛ amɛ wo a. ³ Yesu ra ɛto ɖɛka ji i kanrɛn dɛ leena kidɛ ye dɛkprɔviwo. ⁴ Jifu wo xo kɛ wo yɔ nɔ bɛ dɛdivayi a, i tɛbɔ. ⁵ Yesu kɛ ɛta, i kprɔ àgbɛtɔ sùgbɔ lɔ ahwa gbɛnɔ gbɔ, i ì nu nɛ Filipù bɛ: «Fi mí a kprɔ ɛnu ɖùdù xrɛ lɛ, i amɛ ɛla wo, wo a ɖù?» ⁶ Ɛ́ nu ɛnɛ i sɛ lɛ do e kprɔ, ɖɔ ɛ́ nya ɛnu kɛ ì ka wɔ a. ⁷ Filipù rɛn nɛ ɛ bɛ: «Nɛ mí cɔ ɛhoga katɔn (200) i sɛ xrɛ ɛnuɖùdù ca a, ŋ ka sun nɛ amɛ ɖɛka ɖɛka na kprɔ hɔɖɛka ɖù o.» ⁸ Andre, Simɔɔ Piyɛɛ ye nɔvi, ke nyi ɖɛka lɛ Yesu ye dɛkprɔvi wo mɛ a nu nɛ ɛ bɛ: ⁹ «Ŋucuvi ɖɛka lela, i wo kprɔnɔ amatɔn kidɛ ɛxwɛ amɛvɛ ɖɛ; vɔ a, nukɛe hunna la tɛ ŋ wɔ nɛ amɛ kprɔnɔ kprɔnɔ ɛlawo?» ¹⁰ Yesu nu bɛ: «Mí nu nɛ amɛ awo see na kanrɛn.» Ɛ́gbɛ wriwri sùgbɔ leena, i wo kanrɛn dɛ ji. Ŋucu amɛganxo kɛ lɛ wo mɛ awo sun bratɔn amatɔn (5.000) ɛnɛ. ¹¹ Ɛ́nɛ a, Yesu xɔ kprɔnɔ awo, i do akprɛ nɛ Mawu, i wo ma ɛ nɛ amɛ kɛ kanrɛn ɖɛ awo. Nɛnɛ kɛ ì gbɛ ma ɛxwɛ awo nɛ wo nɛ; i amɛsyamɛ xɔ sigbɛ ì jro e a. ¹² Kɛ wo ɖù ɛnu i ɖɔxo a, Yesu nu nɛ ye dɛkprɔviwo bɛ: «Mí can kɛ kprɔtɔ a bɔ, nɛ ɛɖɛ ŋ ka dɔn o.» ¹³ Ye dɛkprɔviwo can kɛ wo ɖù kprɔtɔ lɛ kprɔnɔ amatɔn a mɛ awo see, i ì ɖɔ kisi amɛwivɛ. ¹⁴ Kɛ amɛ wo kprɔ ɛnujiwun hunna kɛ Yesu wɔ a, wo nu bɛ: «Mawugbɛɖɔtɔ kɛ ɖɔ la va xixɛ mɛ a i ì nyi nyawo.» ¹⁵ Vɔ a, kɛ Yesu nya bɛ wo a va l'ɛye d'ɛgan ŋ, i la cɔ ye ɛfyɔ a, ɛ́ gbɛ co, i yì ɛto ji yedɛkɛn.

Yesu zɛn to ɛto ji

(*Matie 14:22-33; Makɛ 6:45-52*)

¹⁶ Kɛ fiɛnyigbɔ sun a, Yesu ye dɛkprɔvi wo ɖi va Galilee tɔ a to. ¹⁷ Wo ɖɔ ɛtɔjihun ɖɛka mɛ, i co ɛto a yì Kapɛnawumù lɛ àgɛ ɖeyaji; ɛzan ɖɛ do i Yesu ŋ ɖɔ wo gbɔ haɖo o. ¹⁸ Aya ganɔgan ɖɛka lɛ xo, i ɛto a lɛ àdan ji ɖɛ. ¹⁹ Kɛ Yesu ye dɛkprɔvi wo kù ɛtɔjihun a yi sigbɛ ɛmɔjrɛkpo amatɔn nɔmi amadɛn ɛnɛ a, wo kprɔ Yesu i ì zɛn to ɛto a ji gbɛnɔ wo gbɔ. Vɔnɔvɔn jɛ wo ji. ²⁰ Vɔ a, Yesu nu nɛ wo bɛ: «Ɛ́nyɛ i vɔnɔvɔn ŋ ka ji mí o!» ²¹ Adɛkprɔvi awo lɛji a cɔ ɛ dɛ ɛtɔjihun a mɛ, ɖɛɖɛvɔ a, ɛhun a vɛ gri dɛ ɛto a to lɛfi wó yìkɔ a. ²² Kɛ ɛwunkɛ a, amɛ kɛ ci àgɛ ɖɛya ji n'ɛto a, wo kprɔ bɛ ɛtɔjihun ɖɛka ɖɛɖɛ i lɛ ɛto a to. I wó nya bɛ Yesu ŋ ɖɔ ɛtɔjihun a mɛ kidɛ ye dɛkprɔviwo o. Adɛkprɔvi awo ɖɛɖɛ i ɖɔ

ətəjihun a mə. ²³ V̀ a, Ɖtəjihun buwo co Tiberiadə, i gri təbɔ ləfi ̀xotɔ xodə də kɔɔɔ ji lə, i wo d̀i a. ²⁴ Kə amə wo Ɖ kɔ Yesu o, i wó Ɖ kɔ ye dəkɔɔvi wo ca a; wó dɔ ətəjihun hunna wo mə, i yi Yesu ji gbə lə Kapenawum̀.

Yesu i nyi ənuɔɔɔ kə na nə àgbə amə a

²⁵ Kə amə awo vɛ kɔ Yesu l'ətɔ a Ɖgbə a, wo lə ka ε sə bə: «Ɖnukɔɔmətɔ, g̀akeemə i ə vayi lela ?» ²⁶ Yesu rɔn nə wo bə: «Ma nu àd̀do nə mi, Ɖ nyi ənu kə Ɖ jrə i mi kɔ awo i dɔ i mi lə ji o, v̀ a, kɔɔ kə mi d̀i dɔxo a i dɔ. ²⁷ Mi Ɖ ka wɔ nə ədɔ i sə ji nɔ ənuɔɔɔ kə da n'əhən a o, v̀ a, mi jinɔ ənuɔɔɔ kə nɔ nə anyi, i na nə àgbə mavɔ a, ənuɔɔɔ kə ̀Agbətɔ əvi a la na mi a, Mawu D̀ada a cɔ y'ecə də àsi nə ε.» ²⁸ Wó nu nə ε xotɔn bə: «Nukee jə bə mí a wɔ, i la d̀isa bə mi lə wɔ Mawu dɔ ?» ²⁹ Yesu rɔn nə wo bə: «Ɖdɔ kə Mawu ji bə mi a wɔ a, i nyi mi a xɔ amə kə i dɔ d̀iɔ a sə.» ³⁰ Wó x̀gbə nə ε bə: «Ɖnujiwun kə e aa wɔ i mi a kɔ, i la xɔ əwo sə ? Ɖdɔ kə e aa wɔ? ³¹ Mia tɔgbinwo d̀i manà lə z̀gbəji, sigbə wo Ɖɔ ε dɛ bə: «Ɖ na wo ənuɔɔɔ kə co jinɔori a.» ³² V̀ a, Yesu nu nə wo bə: « Ma nu àd̀do nə mi, Ɖ nyi Moyiz̀i i na mi ənuɔɔɔ kə co jinɔori a o. V̀ a, tiin Dada i lə na mi ənuɔɔɔ àd̀do kə co jinɔori a. ³³ Dɔ ənuɔɔɔ kə Mawu na a i nyi amə kə co jinɔori i va na àgbə xixə a a.» ³⁴ Wó nu nə ε bə: «̀xotɔ, na nə ənuɔɔɔ hunna mi tɛgbɛ!» ³⁵ Yesu nu nə wo bə: «Ɖnyə i nyi ənuɔɔɔ kə na nə àgbə amə a, amə kə la va əgbɔnyə a, fifə Ɖ ka gbə lə e gbəɔ o, i amə kə la xɔ Ɖ sə a əci gɔmə Ɖ ka tən ε gbəɔ o. ³⁶ V̀ a, Ɖ nu i nə mi v̀: mi kɔ Ɖ v̀, ganɔ mi Ɖ xɔsə o. ³⁷ Amə kə D̀ada a na Ɖ awo see la va əgbɔnyə, i amə kə la va əgbɔnyə a, nyi Ɖ ka nya ε o. ³⁸ Dɔ nyi Ɖ co jinɔori va, i la wɔ nyiɔta jromənu o. V̀ a, Ɖ va i la wɔ amə kə dɔ Ɖ d̀iɔ a ye jromənu. ³⁹ Amə kə dɔ Ɖ d̀iɔ a jromənu i nyi, amə kə i cɔ də àsi Ɖ awo dɛkən Ɖ ka bu o, v̀ a, ma nyɔ wo see co l'əku lə Ɖkəkə Ɖgbəsitɔ gbə. ⁴⁰ Ɖnu kə tiin Dada jro a i nyi amə kə kɔ Ɖvi a, i xɔsə a na kɔ àgbə mavɔ, i ənya ma nyɔe co l'əku lə Ɖkəkə Ɖgbəsitɔ gbə.» ⁴¹ Co əgà hunna mə a, Jifu wo tɔ nuxo xoxo də Yesu Ɖ, cəgbə kə i nu bə: «Ɖnyə i nyi ənuɔɔɔ kə co jinɔori va a.» ⁴² Wó gbə nu dəji bə: «Ɖ nyi Yesu, Jozef̀i əvi a nə a ? Mí Ɖ dəsi ye dada kidə ye nana à ? Nə à tə Ɖ va nu nə mi ifia bə ye co jinɔori mə ?» ⁴³ Yesu xɔ nuxo i nu nə wo bə: «Mi gbə nuxo xoxo lə mia dɛkiwo domə dɛ ! ⁴⁴ Amə dɛkən Ɖ ka tə Ɖ va əgbɔnyə, nə D̀adà kə dɔ Ɖ d̀iɔ a Ɖ dɔ ε va o, i ənya ma nyɔe co l'əku lə Ɖkəkə Ɖgbəsitɔ gbə. ⁴⁵ Wo Ɖɔ də Mawugbəɔɔtɔ wo wema mə bə: "Wo see i Mawu Ɖta la kɔra ənu. " Ɖnə a, amə dɛsiaɔ kə la dɔ əto D̀adà a, i la xɔ y'ənuɔɔɔmənɔ wo a, la va əgbɔnyə. ⁴⁶ Ɖ nyi bə amə dɛ kɔ D̀ada a kɔ i Ɖ lə nu o, amə kə co Mawu gbɔ a dɛkən i kɔ ε. ⁴⁷ Ɖen, ma nu

àdòdo nà mi: Amà kà xò sà a, kpò agbà mavò. ⁴⁸ Ënyà i nyi ànuḍùḍù kà na nà àgbà àdòdo a. ⁴⁹ Mia tɔgbiwo ḍù manà lə zògbàji, gaṅkə wo ku. ⁵⁰ Vò a, ànuḍùḍù əla kà co jìṅkòri a, amà kà la ḍu i a, ḡ ka ku o. ⁵¹ Ënyà i nyi ànuḍùḍù àgbà àgbà kà co jìṅkòri va a, amà kà la ḍu ànuḍùḍù əla a, la nò àgbà kà sà yi. Ënuḍùḍù kà naa na mi a, i nyi tiin ḡtiran, kà naa sà na nà xixə a na kpò àgbà a.» ⁵² Jifu wo tɔ ànyɔ dɔndɔn sənwun sənwun lə wo ḍekiwo domà bə: «Nə ḡucu hunna la tə ḡ na mi yə ḡtiran i mi a ḍù mɔ?» ⁵³ Yesu nu nà wo bə: «Ma nu àdòdo nà mi, nà mi ḡ ḍù Àgbətɔvi a ye ḡtiran o, i mi ḡ nu ye hun o, mi ḡ ka kpò àgbà o.» ⁵⁴ Amà kà ḍù tiin ḡtiran, i nù tiin hun a kpò àgbà mavò, i ànya ma nyɛ co l'əku lə ḡkəkə ḡgbəsitɔ gbə. ⁵⁵ Ḍo tiin ḡtiran a, ànuḍùḍù àdòdo i, i tiin hun nyi ànununu àdòdo. ⁵⁶ Amà kà ḍù tiin ḡtiran, i nù tiin hun a, amà hunna lə àgbà l'ənyə mə, i nya ḡ lə àgbà lə ya mə. ⁵⁷ Sigbà Dàdà kà dɔ ḡ ḍiḍa a lə àgbà, i nya ḡ lə àgbà to Dàda a ji a, nənə kà i amà kà la ḍù tiin ḡtiran a la nò àgbà to əjinyə a nà. ⁵⁸ Ënuḍùḍù kà co jìṅkòri a kə; ḡ wɔ ḍe sigbà kə mi a tɔgbin wo ḍù, gaṅkə wo ku a ənə o. Vò a, amà kà la ḍu ànuḍùḍù əla a, la nò àgbà kəkə sà yi.» ⁵⁹ Yesu nu ànyɔ əlawo gəkəmà i lə kpɔra ənu amà wo lə Jifuwo bɔbɔxo lə Kapenawumù a.

Àgbà mavò nyɔ wo

⁶⁰ Kà Yesu ye dəkprɔvi sùgbɔ sùgbɔ kà kpɔrɔ ε do awo sà ànyɔ kà i nu awo a, wo tɔ nùnu lə wodəkiwo mə bə: «Ènyɔ əlawo vadɔ səsə, mɛɛ i la tə ḡ xɔ ε sɔ?» ⁶¹ Kà Yesu nya bə ye dəkprɔvi wo lə xonu də ànyɔ kə ye nu a ḡ a, ə ka wo sà bə: «Ènyɔ hunna nyi afəkɔrənu nà mi i à? ⁶² I nà mi va kpò Àgbətɔ Èvi a i i yikɔ jìṅkòri ləfi i lə ḍeḍeca a ḍe, nà mi a wɔ mɔ? ⁶³ Gbɔngbɔn kəkɔ i na nà àgbà amə. Àgbətɔ ḡtiran ḡ sun ənu ḍə ji o. Ènyɔ kə ḡ nu nà mi awo nyi gbɔngbɔn kəkɔ ye nyɔ kə na nà àgbà amə a. ⁶⁴ Vò a, amə ḍə wo lə mia domà i wo ḡ xɔsə o.» Co ḡməjəjə a Yesu dəsi amə kə ḡ xɔ ε sà awo, kidə amə kə ka sa ε ḍu a. ⁶⁵ Yesu gbə nu dəji bə: «Ènu hunna i dɔ, i ḡ nu nà mi bə "Nə Dàda a ḡta ḡ ḍə əmɔ nà amə ḍə o, amə a ḡ ka tə ḡ va əgbɔnyə o."»

⁶⁶ Co ganamə a, Yesu ə dəkprɔvi sùgbɔ trɔ lə ye yomə, i wo ḡ gbə zɔn kidə e o. ⁶⁷ Ènə a, Yesu ka wo aməwivə awo sà bə: «Miwə ḍe, mi ḡ ləji a yi a?»

⁶⁸ Simɔɔ Pyɛɛ nu nà ε bə: «Àxotɔ, mə ε gbɔ i mia wo mi a yi? Ègbɔwo i àgbà mavò nyɔ wo lə. ⁶⁹ I mia wo mi xɔsə, i mi nya bə əwo i nyi Amə kəkɔ kə Mawu dɔ ḍiḍa a.» ⁷⁰ Yesu rɔn nà wo bə: «Ènyə ḡta i can mi, mi aməwivə awo, gaṅkə amə ḍeka lə mia mə i nyi Rəgba!» ⁷¹ Juda Simɔɔ Isikariotə əvia ye nyɔ i Yesu lə nu, ḍo yeca lə ye dəkprɔvi aməwivə awo mə, gaṅkə yei kà sa Yesu.

Yesu ye nɔviwo ɲ xɔ ε sɛ o

¹ Lɛ hunna ɲgbɛ a, Yesu lɛ to ɛ̀dù kɛ lɛ Galilee kanmɛ awo mɛ, ɲ dɛ lɛ ji a to Judee o, dɔ jifugan wo lɛji a wu i. ² Jifu wo xo kɛ wo dɔ nu lɛ àzàvɛ gɔmɛ a tɛbɔ. ³ Nɔvi awo nu nɛ ε bɛ: «Yi Judee, nɛ tɔɔ dɛkprɔvi ke lɛ leena cawo na kprɔ ɛ̀dɔ kɛ ɛ lɛ wɔ awo. ⁴ Ɖo amɛ kɛ lɛ ji bɛ wo a dɛsi ye a, ɲ bɛ nɔ o. Kɛ ɛ jrɛ nɛ ɛnu a, ɛ jɛ bɛ na dɛ dɛeki ɛwo disa nɛ amɛ wo.» ⁵ Ɖo nɔvi awo ɲta ca ɲ xɔ ε sɛ o. ⁶ Yesu nu nɛ wo bɛ: «Tiinga ɲ xo haɔo o, vɔ a, miawo a, gaɔɛsiadɛ i nɔvɔ nɛ mi. ⁷ Àgbɛtɔ wo ɲ ka tɛ gbɛ mi o, vɔ a, wo gbɛ ɛnya, dɔ ɲ dɛ nɛ ɛkunnu bɛ wo nu wɔwɔ wo nyra. ⁸ Miawo mi yi ɛxo a dɔ gbɛ; ɛnyɛ a, nyi ɲ yikɔ haɔo o; dɔ gamɛ ɲ sun ɲ haɔo o.» ⁹ Kɛ Yesu nu ɛnɛ nɛwo jrɔ a, ɛ ci Galilee.

¹⁰ Kɛ Yesu ye nɔviwo yi ɛxo a dɔgbɛ a, ye ca j'ɛmɔji, i yi lɛ bɛbɛmɛ, ɲ ji bɛ amɛdɛ na kprɔ ɛye o. ¹¹ Lɛ ɛxo a dɔdɔ gamɛ a, jifugan wo lɛ ji i, i lɛ kasɛ bɛ: «Fi ì lɛ tutu?» ¹² Lɛ àhwà kɛ bɔ dɛ a mɛ a, amɛ wo lɛ nu ɛnyɔ sùgbɔ dɛ ɲ, amɛdɛwo nu nɔ bɛ: «Amɛnyɔɛ i ì nyi.» Amɛbuwo na bɛ: «Amɛbrɛɔtɔ dɛka i ì nyi.» ¹³ Vɔ a, amɛ kɛ lɛ nu Yesu ɛnyɔ awo dɛ ɲ doji cɔ ɛgbɛ d'ɛji o, dɔ wo lɛ vɔnvɔn nɛ jifugan wo.

Yesu kpra ɛnu amɛ wo lɛ Mawusɛnxo

¹⁴ Kɛ wo lɛ dɔ ɛxo a kɛkɛ i ma ɲkɛkɛ nɛnɛ kɛ wo a dɔ ɛxo a nɔ a d'ɛvɛ a, Yesu yi Mawusɛnxo, i tɔ ɛnukpakpra amɛ wo. ¹⁵ Sigbɛ ì lɛ kpra ɛnu amɛ wo mɔ a, kpaca jifugan wo kɛkɛ wo lɛ nu bɛ: «Ɔjucu hunna ɲ kpra wema kprɔ o, nɛ ì wɔmɔ i mɔɲjɛ Mawunyɔwema a mɛ dɔ ɛnɛ?» ¹⁶ Yesu dɔ ɲti nɛ wo bɛ: «Tiinnukpramɛ ɲ co ɛgbɔnyɛ o, vɔ a, amɛ kɛ dɔ ɲ dɔɔa a gbɔ i ì co.» ¹⁷ Nɛ amɛ dɛ ji bɛ ye a wɔ Mawu ye jromɛnu a; nɛ ì nyi tiinnukpramɛ a Mawugbɔ i ì co, nɔmi ɛnyɛ ɲta ye nuxo i ɲ lɛ xo a, a nya. ¹⁸ Amɛ kɛ lɛ ji yeɲta kafù kafu a, xo nɛ nuxo co dɛkia ɲ; vɔ a, amɛ kɛ lɛji amɛ kɛ dɔ ε dɔɔa ye kafukafu a, nu nɛ àdòdò, i ye nɔvɔ dɛ ɲ nyinɛ vixɔ o. ¹⁹ Ɔ nyi Moyizì i na ɛsɛ wo mi a? Vɔ a, miawo dɛken mi ɲ zɔn nɔ dɛ ɛsɛ a ji o; nukeejɔ i mi lɛji ì ka wu ɲ. ²⁰ Àhwà a dɔ ɲti nɛ ε bɛ: «Gbɔngbɔn vɔɛn i lɛ ɛjiwo, mɛ ε i lɛji i ka wu ɛwo?» ²¹ Yesu gbɛ xɔ ɛnyɔ, i nu nɛ wo bɛ: «Ɛnu dɛka dɛdɛ i ɲ wɔ, i ì kpaca mi dɔ ɛnɛ. ²² Moyizì i nagbɛ mi bɛ mi a co ɛvo, kprɔ ɲ nyi yegbɔ i ì co o, vɔ a, mía tɔgbɔn wo gbɔ i ì co; i mi co nɛ ɛvo lɛ gbɔngbɔnzangbɛ. ²³ Nɛ mi tɛ ɲ co ɛvo nɛ amɛ lɛ gbɔngbɔnzangbɛ, i mi ɲ da lɛ Moyizì ɛsɛ a jio; nukeejɔ i mi lɛ wɔ xomɛfyɛn dɛ ɛnya kɛ vɔ ɛdò nɛ àgbɛtɔ bribo lɛ gbɔngbɔnzangbɛ a? ²⁴ Mi ɲ ka kprɔ nɛ ɛnu wo nɔnɔmɛ i sɛ dɔ nɛ kojo o, vɔ a, mi dɔ nɛ

kojo jɔɔ.»

Yesu i nyi Kriso Xɔgantɔ a a?

²⁵ Jɛrizalemùtɔ dɛ wo lɛ nu bɛ: «Ŋ nyi ŋucu kɛ wo lɛji i la wu nɛ a? ²⁶ Ye i lɛ xonu lɛ gbanɔgba nɛ, i amɛ dɛ ŋ lɛ nu ɛnyɔ dɛ nɛ ε o; nɔmi míagan wo va mɔɔɔɔmɛ bɛ ye i nyi Kriso a a? ²⁷ Mi nya lɛfi ŋucu ɛla co a, vɔ a, nɛ Kriso a ŋta va a, amɛdɛken ŋ ka dɛsi lɛfi i a co va a o.» ²⁸ Ɛnɛ a, kɛ Yesu lɛ kpɛra ɛnu lɛ Mawusɛnxo a, ɛnu nɛ wo bɛ: «Mi dɛsi ŋ, i dɛsi fi ŋ co a, nyi ŋ va lɛ dɛkinyɛ si mɛ o, vɔ a, amɛ kɛ dɔ ŋdɛɛda a nyi àdɔdonutɔ, mi ŋ dɛ dɛsi i o. ²⁹ Ɛnya ŋ dɛsi i, dɔ yegbɔ i ŋ co, i ye i dɔ ŋ dɛɛda.» ³⁰ Ganamɛ a, wo lɛji i la lɛ e, vɔ a, amɛdɛken lɔ ŋ jɛ ŋ o, dɔ yega ŋ xo haɔo o. ³¹ Amɛ sùgbɔ lɛ ahwa amɛ i xɔ ε sɛ, i na lɛ nu bɛ: «Nɛ Kriso Xɔgantɔ a ŋta va a, a gbɛ tɛ ŋ va jrɛ ɛnu wu amɛ ɛla i a?»

³² Farizitɔwo sɛ ɛnyɔ kɛ amɛ wo lɛ dɔkpa lɛ àhwa a mɛ, i lɛ nu dɛ Yesu ŋ a. Mawuvɔsatɔgan wo kidɛ farizitɔ wo dɔ sɔja wo dɛɛda nɛ wo a lɛ Yesu ³³ Yesu nu nɛ wo bɛ: «Naa gbɛ nɔ anyi kidɛ mi nɛ gɛmɛ hɔdɛka; kina ŋgbɛ a naa yi amɛ kɛ dɔ ŋ dɛɛda a gbɔ. ³⁴ Mi a ji ŋ, i mi ŋ ka kpɔ ŋ o; dɔ mi ŋ ka tɛ ŋ va lɛfi ŋ lɛ a o.» ³⁵ Mawuvɔsatɔgan wo tɔ nùnu lɛ wodɛkiwo do mɛ bɛ: «Fi i kaa yi i mi ŋ ka gbɛ tɛ ŋ kpɔ ε o? A vɛ kpɛ nɛ Grɛkɛtɔ kɛ gban kpɛdo awo i a? a vɛ kpɛra ɛnu Grɛki wo i a? ³⁶ Ɛnyɔ kɛ e i nyi hunna i i lɛ nu, i bɛ: "Mi a ji ŋ, i mi ŋ ka kpɔ ŋ o"; " mi ŋ ka tɛ ŋ va lɛfi ŋ lɛ a o"? »

Ɛtɔjɔxo kɛ na nɛ àgbɛ amɛ a

³⁷ Ŋkɛkɛ ŋgbɛsitɔ kɛ wo a dɔ ɛxo a jrɔ a, i nyi ŋkɛkɛ kɛ lɛ vɛvɛdɛ a. Gbona a, Yesu nɔtɛ lɛ àhwà a ŋkɛ, i cɔ àgbɛ dɛ ɛji, i bɛ: « Nɛ ɛcigɔmɛ tɛn amɛdɛ a, na va ɛgbɔnyɛ i va nù ɛci. ³⁸ Wo ŋrɔ ε dɛ Mawunyɔ wema mɛ bɛ: "Amɛ kɛ xɔ ŋ sɛ a, àgbɛ y'ɛtɔcaca wo la ca nɔ co amɛ hunna mɛ". ³⁹ Yesu lɛ nu ɛnɛ dɛ gbɔngbɔn kɔkɔ kɛ amɛ kɛ la xɔ ε sɛ awo la xɔ a ŋ. L'ɛga hunna mɛ a, gbɔngbɔn kɔkɔ ŋ lɛ o, dɔ Mawu ŋ dɛ Yesu kàfu kafu disa haɔo o.

⁴⁰ Amɛ dɛ wo lɛ àhwà a mɛ, i kɛ wo sɛ Yesu ɛnyɔ a, wo lɛ nu bɛ: «Ŋucu ɛla i nyi Mawugbɛdɔtɔ a nyawo !» ⁴¹ Amɛ buwo lɛ nu bɛ: «Amɛ la i nyi Kriso Xɔgantɔ a !» Vɔ a, amɛ dɔo bɛ: «Kriso Xɔgantɔ a la tɛ co Galile a? ⁴² Mawunyɔ a ŋ nu bɛ Davidi ye jijimɛ i à co a? Lɛ Betrexemù, ɛdù kɛ mɛ Davidi co a mɛ à?» ⁴³ Ɛnɛ a, amɛ wo ma ,cagbɛ Yesu tɔ. ⁴⁴ Amɛ dɛ wo lɛ wo domɛ i lɛji a lɛ e, vɔ a, woo dɛken ɛlɔ ŋ tɛ jɛ ŋ o.

Mawuvɔsatɔgan wo ŋ xɔ Yesu sɛ o

⁴⁵ Gakɛmɛ sɔja kɛ yi Yesu lɛgbɛ awo trɔva a, Mawuvɔsatɔgan wo kidɛ Farizitɔ wo ka

wo sə bə: «Nukeejɔ mi ɲ lə e va o ?» ⁴⁶ Sɔja awo ɔo ɲti nə wo bə: «Mí ɲ sə i amə ɔə xonuxo sigbə ɲucu hunna mɔki kɔo o.» ⁴⁷ Farizitɔ awo ka wo sə bə: «Mia cawo mi daci mia ɔekiwo ɔe i ɪ fru mi a? ⁴⁸ Mi kɔo miagan ɔə nɔmi Farizitɔ tɔ ɔə xɔ e sə a? ⁴⁹ Àhwà hunna kə lə kɔo e do awo ɲ dəsi Moyizitɔ əsə o, Mawu do nu wo vɔ.»

⁵⁰ Vɔ a, Nikodemù, Farizitɔ wo domətɔ ɔeka ; kə vɛ kɔo Yesu ɔeɔeɔca a. nu bə: ⁵¹ «Miasə a təɲ ɔə əhwɛ nə aməɔə nə wo ɲ ɔə əto e, i nya ənu kə i wɔ a a?» ⁵² Wó ɔə ɲti nə e bə: Galileetɔ i woca ə nyi a? Vɛ kɔo Mawunyɔ wema mə nyɔɲɲbin, aa nya bə Mawugbəɔotɔ ɔə ɲ ka təɲ co Galilee o.» [⁵³ Ənə a, amə ɔeka ɔeka yi ye xomə.]

8

Nyɔrun əhasi wɔtɔ

¹ Yesu yì əto kə ji olivuti wo nɔnɔ a ji. ² Lə ye ɲkəgbə nyidin a, ə trɔ yì Mawusənxo, i amə wo da àhwà va gbɔ; i ɪ tɔ ənukpakpra wo. ³ Əsəkpramətɔ wo kidə Farizitɔ wo kɔo nyɔrun ɔeka va sə də àgùdò a mə; wo co nyɔrun a do i ɪ lə wɔ əhasi i. ⁴ Wó nu nə Yesu bə: «Ənukpramətɔ, wo co nyɔru əla do i ɪ lə wɔ əhasi. ⁵ Moyizitɔ nu nə mi l'əsə a mə bə wo a xu əkpə nyɔrun hunna mɔki nə a ku. Nukee wa kɔo də ɲ?» ⁶ Wó lə ka Yesu sə ənə i la sə ɔə fɛca nə e, i la kɔo əmɔ sə dohwɛ e. Vɔ a, Yesu bubɔ, i tɔ ənu ɲɔɲrɔ də anyigban mə kidə y'elɔvi. ⁷ Kə wo kɔtɔ i gbə lə byɔ ənyɔe sə a; Yesu kɔ əta i nu nə wo bə: Amə kə lə mia mə , i ɲ jə àgò kɔo gbəɔə a, na dà əkpə xu nyɔrun a jəɲkɔ.» ⁸ Kə ɪ nu ənə a, Ə gbə trɔ d'əta gu i gbə tɔ ənu ɲɔɲrɔ də anyigban mə. ⁹ Kə wo sə ənyɔ hunna a, wo tɔ yìyì ɔeka ɔeka, bɛ co aməganxo wo ji, i ɪ va kɔtɔ Yesu ɔeken kidə nyɔrun a; i nyɔrun a gbə nɔ ətə ɔe də leena. ¹⁰ Yesu kɔ əta də əji, i ka e sə bə: «Àxonɔ, fi amə awo lə? Amə ɔeken ɲ gbə dohwɛ o a?» ¹¹ Nyɔrun a rɔn bə: « Àxotɔ, amə ɔeken ɲ dohwɛ ɲ o.» Yesu nu nə e bə: «Ənyə ca nyi dohwɛ d'əwo o; yì, vɔ a, ka gbə jə àgɔ o.»]

Yesu i nyi kəkrə nə xixə a

¹² Yesu gbə tɔ nuxo xoxo nə àhwà a bə: «Ənyə i nyi kəkrə nə xixə a. Nə amə ɔə kɔo ɲ do a, ɲ ka zɔn zubru mə o, vɔ a, a kɔo kəkrə kə na nə àgbə a.» ¹³ Ənə a, Farizitɔ wo bə: «Ə lə d'əkunnu nə ɔekiwo! Tɔɔ kunnu ɔəɔə ɲ nyi àdòdò o.» ¹⁴ Yesu ɔə ɲti nə wo bə: «Ŋ lə d'əkunnu nə ɔekinyə nyawo, vɔ a, tiinkunnu ɔəɔə nyi àdòdò, ɔə ɲ dəsi ləfi ɲ co a, i dəsi ləfi ɲ yìkɔ a, vɔ a, mia wo mi ɲ dəsi ləfi ɲ co, nɔmi ləfi ɲ nyikɔ o. ¹⁵ Mi ɔə nə kojo sigbə àgbətɔ wo ənə. Ənyə a, nyi ɲ lə ɔə kojo nə amə ɔə o. ¹⁶ Nə i nyi ɲ ɔə kojo ca a,

tiin kojo ɔɔɔ nyi nà àdòdò, ɔɔ ɲ nyi ànyà ɔɔken i ɔɔ nà kojo a o, vɔ a, ànyà kidà Dàdà kà ɔɔ ɲ ɔɔɔ a i. ¹⁷ Wo ɲɔ dè mia Sà wema mà bə, ànu kà amà amàvɔ ɔɔ àkunnu nà a, nyi àdòdò. ¹⁸ ɲ lə ɔɔ àkunnu nà ɔɔekinyà, i Dàdà kà ɔɔ ɲ ɔɔɔ a ca lə ɔɔkunnu ɲ.» ¹⁹ Wó ka ε sà bə: «Fi tɔɔ Dada a lə?» Yesu ɔɔ ɲti nà wo bə: «Mi ɲ dəsi ɲ o, mi ɲ dəsi tiin Dada ca o, ɔɔ nà mi mɛɛɛ dəsi ɲ i a, mi a dəsi tiin Dada ca.» ²⁰ Yesu nu ànyà hunna wo gàkəmà i lə kpra ànu amà wo lə Mawusənxo a, lə toho kà wo yɔɔ bə ɲnujɔxo a. Amà ɔɔ ɲ lə e o, ɔɔ y'ega ɲ xo o.

Mi ɲ ka tə ɲ yi ləfi ɲ yikɔ a o

²¹ Yesu gbə nu dəji nà wo bə: « ɲ yikɔ, mi a ji ɲ, vɔ a, mi a ku ɔɔ mi kɔɔtɔ i lə jə àgɔ. Mi ɲ ka tə ɲ yi ləfi ɲ yikɔ a o.» ²² ɲnə a, jifu wo lə nu bə: «ɲ ka wu ɔɔkia i a? ɔɔ ó lə nu bə " Mi ɲ ka tə ɲ yi ləfi ɲ yikɔ a o."» ²³ Yesu xɔgbə nà wo bə: «Mia wo a, anyigban lelajitɔ i mi nyi, vɔ a, ànyà a, jɲkɔritɔ i ɲ nyi; xixə əla mə tɔ i mi nyi, kɔɔ nya ɲ nyi xixə əla mə tɔ o. ²⁴ Yeidɔ, ɲ nu nà mi bə mi a ku də mia gɔjəjə wo mə. Nə mi ɲ xɔsə bə ɲ nyi amà kə ɲ nyi a o; mi a ku də mia gɔjəjə wo mə.» ²⁵ Wó ka ε sà bə: «Mɛɛ i ə nyi?» Yesu ɔɔ ɲti nà wo bə: «Amà kə ɲ nu nà mi cɔ gɔməjəjə bə ɲ nyi a, i ɲ nyi. ²⁶ ɲ wə ànyà sùgbɔ ɔɔ i la nu də mia ɲ, i la ɔɔ kojo də ànu sùgbɔ ɲ nà mi; vɔ a, amà kə ɔɔ ɲ ɔɔɔ a, àdòdò nutɔ i, i ànu kə ɲ sà l'əgbɔ a, i ɲ lə nu nà xixə a.» ²⁷ Wó ɲ ɔɔ mɔɲjəmà bə Dàdà a ye nyɔ i ì lə nu nà yewo o. ²⁸ I Yesu nu nà wo bə: Gàkəmà mi a cɔ Àgbəɔ əvi a də àticoga ji a, mi a nya bə ɲ nyi amà kə ɲ nyi a, i nyi ɲ wə nà ànu ɔɔ də də tiin cə mə o: ànu kə Dàdà a kpra ɲ a i ɲ lə nu. ²⁹ Amà kə ɔɔ ɲ ɔɔɔ a, lə kidà ɲ, ɲ daci ɲ ɔɔ o, ɔɔ ɲ lə wə ye jromənu gàsiagamə.» ³⁰ Kə Yesu lə xo nuxo ànə a, amà sùgbɔ xɔ ε sà.

Abrahamù ye jijiməvi àdòdò awo

³¹ Yesu va nu nà Jifu kə xɔ ε sà awo bə: Nə mi zɔn də tiinyɔ wo ji a, mi a nyi tiin dəkɔɔvi wo nyawo, ³² mi a dəsi àdòdò a, i àdòdò a la ɔɔ mi cɔ lə hwasi gbənu.» ³³ Wó nu nà ε bə: «Abrahamù ye jijiməvi i mi nyi, i mi ɲ nyi hwasi nà aməɔ kɔ o, nukeejɔ ə va lə nu bə wo a ɔɔ mi jii lə hwasi gbənu?» ³⁴ Yesu ɔɔ ɲti nà wo bə: «Ma nu àdòdò nà mi: amə ɔɔsiadə kə jə nà àgɔ a, nyi hwasi nà àgɔjəjə. ³⁵ Hwasi ɲ nà nà àxomə kəkə sà yi o, àxovi i nà nà axomə kəkə sà yi. ³⁶ Yeidɔ, nà ɲvi a i ɔɔ mi cɔ lə hwasi nyinyi mə a, mi cɔ lə hwasi gbənu nyawo. ³⁷ ɲ nya bə Abrahamù ye jijiməviwo i mi nyi, vɔ a, mi ləji i ka wu ɲ, ɔɔ mi ɲ xɔ tiinyɔ wo sə o. ³⁸ ɲnu kə ɲ kɔɔ lə tiin Dada gbɔ a, i ɲ lə to nà mi, i miacawo mi lə wə ànu kə mi sà lə mia dada gbɔ a.» ³⁹ Wó nu nà ε bə: «Abrahamù i nyi

mia dada.» Yesu nu nà wo bà: « Nà mi nyi Abraxamù àvi wo nyawo a, mi wàné ànu sigbà Abraxamù ànà. ⁴⁰ Ènyà a, àdòdo nyà kà ñ sà co tiin Dada gbà a i ñ nu nà mi; vò a, mi lèji i ka wu ñ, Abraxamù ñ wà ànu hunna màki dè o. ⁴¹ Vò a, miawo mi lè wà ànu kà mia dada wo wà a.» Wó nu nà Yesu bà: «Mi ñ nyi èhasiviwo o, Mawu dèkèn i nyi mia Dada.» ⁴² Yesu gbà xò ànyò, i bà: «Nà Mawu nyi mia Dada a, mi a ròn ñ, dò Mawu gbà i ñ co va. Nyi ñ va dè nyiñta jromà o, vò a, ye i dò ñ dídà. ⁴³ Nukeejò i mi ñ mènjè ànyò kà ñ lè nu nà mi awo mà o? Tiinyò wo vè nà sàsà nà mi tađo i. ⁴⁴ Regba i nyi mi a dada, i ànu kà jro e a i mi jinò a wà. Amàwutò i ì nyi co gòmàjèjè, ñ ròn nà àdòdo nyà gbà o, dò ñ nu àdòdo kpò o, yèñta see i nyi vixotò, i nyi vixotò wo dada. ⁴⁵ Vò a, ànyà a, àdòdo kà ñ nu nà a i dò mi ñ xò tiinyò sà o. ⁴⁶ Miadòmàtò kà e la tè ñ dè disa ñ bà ñ jà àgò kpò? Nà ñ lè nu àdòdo a, nukeejò mi ñ xò tiinyò sà o? ⁴⁷ Amà kà nyi Mawutò a dò nà èto Mawu ye nyò wo i. Kà mi ñ nyi Mawutò a, i dò mi ñ lè dò èto ñ o.

⁴⁸ Jifu wo nu nà Yesu bà: «Kà mi nu bà é nyi Samaritò, i gbòngbòn vèen l'èwo mà a, ñ kpò bà mia nyò nyi àdòdo a?» ⁴⁹ Yesu dò ñti nà wo bà: «Èo! gbòngbòn vèen ñ l'ènyà mà o, vò a, tiin Dada i ñ lè cò búbù nò, i miawo mi ñ lè bu ñ o. ⁵⁰ Nyi ñ lè ji kàfù kafu nà dèekinyà o, vò a, amàdàka lè, i lè ji i ñ; ye i nyi Kojođotò a. ⁵¹ Ma nu àdòdo nà mi, nà amàdà zòn dè tiinyò wo ji a, amà a ñ ka ku gbàdà o.» ⁵² Jifu wo nu nà Yesu bà: «Mi va nya ifia bà gbòngbòn vèen i lè èwo mà, dò Abraxamù ku, i Mawugbàđotò wo cawo ku, gañkà wa lè nu ifia bà: "Nà amàdà zòn dè ye nyò wo ji a, ñ ka dò àku kpò o". ⁵³ Wa wugan mia tógbi Abraxamù kà ku a i a? Mawugbàđotò wo cawo ku, mà é i à bu nò bà ye nyi mà ?» ⁵⁴ Yesu dò ñti nà wo bà: «Nà ñ cò kàfù kafu nà dèkinyà a, tiin kàfù kafu ñ ka xò àfi o. Tiin Dada i lè cò kàfù kafu ñ, yei mi nu nò bà à nyi yewo Mawu, ⁵⁵ gañkà mi ñ dèsi i o. Nya ñ dèsi i, nà ñ nu bà nyi ñ dèsi i a, naa nyi vixotò sigbà miawo ànà. Vò a, ñ dèsi i, i zòn nò dè ye nyò wo ji. ⁵⁶ Èji jò mia tógbi Abraxamù, dò é lè dò ñkuvì tiin vava, é kpò é nyawo, i èjijò é.» ⁵⁷ Jifu wo nu nà é bà: «Ìj wà èxo hoka ciwo(50) dè kpete o, i kpò Abraxamù a?» ⁵⁸ Yesu nu nà wo bà: «Ma nu àdòdo nà mi, ñ lè xoxo gbòxo Abraxamù va jò.» ⁵⁹ Ènà a, wo fò àkpà wo, i ka xu i; vò a, Yesu bá, i dò lè Mawusànxo a.

9

Yesu vò èdò nà ñtònò dèka

¹ Kà Yesu yikò a, é kpò ñucu dèka kà nyi ñtònò co jijimà a. ² Ye dèkpròvi wo ka é sà bà: «Ènukpramàtò, mà é i jà àgò i wo ji i ñtònò? Ye ñta i à, nòmi yetò wo ?» ³ Yesu ròn nà wo

bə: «Í nyi yeŋta o, kpɔ́ ń nyi ye yetɔ wo gɔ́jəjə wo i dɔ, i wo ji i ɲtɔnɔ o. Vɔ́ a cagbətɔ nɛ Mawu na dɛ ye ɲusən disa to ji i dɔ i wo ji i ənɛ. ⁴ Mí dɔ a wɔ́ amə kə dɔ ɲ dɪdɪ a ye dɔ wɔ́, ifia kə əwunkə dɛ a; dɔ əzan la va do i amədɛ ń ka gbə tɛ wɔ́ ədɔ o. ⁵ Gàkəmə ɲ lə xixə a mə a, ɲ nyi kəkrə nɛ xixə a.» ⁶ Kə Yesu nu ənɛ jrɔ́ a, é tu ètan dɛ ayigban mə, i sə nya èko, i sə trɛ dɛ ɲkuvɪ wo ji nɛ ɲtɔnɔ a; ⁷ i nu nɛ ε bə: «Yì Silowe tɔ a mə i vɛ fun ɲmə.» Silowe a ye gɔ́mə i nyi "Amədɔdɪdɪ." ɲtɔnɔ a yi i vɛ fun ɲmə, kə i trɔ́ va a, é lə kpɔ́ ənu nyɔ́ɲgbin. ⁸ Ye kpəna wo kidə amə kə kpɔ́ ε i ì lə byɔ́ ənu awo, kasə bə: «Í nyi amə kə kan nɛ rən dɛ i na lə byɔ́ ənu nɛ a?» ⁹ Amə dɛka wo lə nu bə: «Ye i.» Amə bu wo bə: «Éo, ń nyi ye i o, amə dɪ amə i.» Vɔ́ a, ɲtɔnɔ a ɲta nu bə: «Ənyə i.» ¹⁰ Wó ka ε sə bə: «Nə ə wɔ́ mɔ́ i tɔ́ ɲkuvɪ wo tɔ́ ənu kpɔ́kpɔ́?» ¹¹ É nu nɛ wo bə: «ɲucu kə wo yɔ́nɔ́ bə Yesu a, i nya èko i sə dɛ ɲkuvɪ wo ji ɲ, i nu ɲ bə: "Yì Silowe tɔ a mə i vɛ fun ɲmə."» I ɲ yì, i fun ɲmə a nyawo, i tɔ́ ənu kpɔ́kpɔ́!» ¹² Wó ka ε sə bə: «Fi ɲucu hunna lə?» É nu nɛ wo bə «Nyə ń nya o.» ¹³ Wo kpɔ́ ɲucu kə nyi ɲtɔnɔ dɛdɛca a yi nɛ Farizitɔ wo. ¹⁴ Dɔ, Jifu wo gbɔ́ngbɔ́nzangbə i Yesu nya èko i sə hun ɲkuvɪ nɛ ɲtɔnɔ a. ¹⁵ Farizitɔ awo ca ka ɲucu a sə bə, nɛ ì wɔ́ mɔ́ i lə kpɔ́ ənu? É nu nɛ wo bə: «ɲucu a nya èko i sə dɛ tiin ɲkuvɪ wo ji, i ɲ vɛ fun ɲmə, i kpɔ́ ənu.» ¹⁶ Farizitɔ dəwo nu nɛ ε bə: «ɲucu hunna ń co Mawu gbɔ́ o, dɔ ń dɔ búbù nɛ gbɔ́ngbɔ́nzán a o.» Vɔ́ a, amə buwo nu bə: «Nə àgɔ́jətɔ a tɛ ɲ wɔ́ mɔ́ i wɔ́ dəsi hunna?» I kankran dɔ farizitɔ wo domə. ¹⁷ Ənə a, Farizitɔ wo gbə ka ɲucu kə ədɔ vɔ́ nɔ a sə bə: «Əwo i, nukée e bù dɛ amə kə hun ɲkuvɪ n'əwo a ɲ?» É nu nɛ wo bə : «Amə hunna Mawugbədɔtɔ i ì nyi.» ¹⁸ Ənə a, Jifugan wo ń ji a xɔ́sə bə é nyi ɲtɔnɔ dɛdɛca, i va lə kpɔ́ ənu ifia o. Yeidɔ i wó yɔ́ ye yetɔ wo. ¹⁹ I ka wo sə bə: «Mia vi i nyi ɲucu əla nyawo, i mi ji i ɲtɔnɔ a? Nə i wɔ́mɔ́ i lə kpɔ́ ənu ifia?» ²⁰ Yetɔwo rən nɛ wo bə: «Mí nya bə mia vi i, i mí ji i ɲtɔnɔ. ²¹ Vɔ́ a, mí ń nya nɛ i wɔ́ mɔ́ i lə kpɔ́ ənu ifia o, kpɔ́ mi ń nya mə ε i hun ɲkuvɪ nɛ ε o, mi byɔ́ ənyɔ́ yeŋta sə, ɲ gbə nyi dɛvi o, yeŋta la dɛ mə nɛ mi. ²² Yetɔ wo lə nu ənɛ dɔ wó lə vɔ́nɔ́n nɛ Jifugan wo, dɔ wo nu i d'ədu dɛ bə, wo a nya amədɛsyadɛ kə la dɛ mə bə, Yesu i nyi Xɔ́gantɔ a, do lə wo bɔ́bɔ́xo a. ²³ Yeidɔ i yetɔ wo lə nu bə: «ɲ gbə nyi dɛvi o, mi byɔ́ ənyɔ́ yeŋta sə.» ²⁴ Farizitɔ wo gbə trɔ́ yɔ́ ɲucu kə nyi ɲtɔnɔ dɛdɛca a, i nu nɛ ε bə: «Cɔ́ kàfù kafu nɛ Mawu, míawo mí nya bə ɲucu hunna a àgɔ́jətɔ i.» ²⁵ É rən nɛ wo bə: Nyi ń nya nɛ ì nyi àgɔ́jətɔ o, vɔ́ a, ənu kə ɲ nya a, i nyi bə ɲ nyi ɲkuvɪ tɔnɔ dɛdɛca, ifia ɲ lə kpɔ́ ənu.» ²⁶ Wó gbə ka ε sə bə: Nukée ì wɔ́ nɛ əwo? Nə i wɔ́ mɔ́ i hun ɲkuvɪ nɛ əwo?» ²⁷ É rən nɛ wo bə: «ɲ nu i nɛ mi dɛdɛca, vɔ́ a, mi ɲ dɔ èto ɲ o. Nukéejɔ́ i mi ləji i la gbə sə e? Nɔ́mi miaca wo mi lə ji a nyi ye dəkprɔ́vi i a?» ²⁸ Farizitɔ wo tɔ́ ε zuzu bə: «Əwo i nyi ye dəkprɔ́vi, Moyizì ye dəkprɔ́vi i

mí nyi. ²⁹ Mí nya bə Mawu xo nuxo nə Moyizì, v̀ a, amə əla a, mi ń nya fi ì co o.»
³⁰ Ịjucu a nu nə wo bə: «E kpaca ń bə mi ń dəsi fi ì co o, gan̄kə ə hun ńkuvì ń. ³¹ Mi nya bə Mawu ń dọ nə əto àg̀jətə o, v̀ a, amə kə dọ nə b̀b̀b̀ nə Mawu, i wə nə ye jromənu a, amə hunna i Mawu dọ nə əto. ³² Mí ń sə gbə̀də kpɔ bə, amə də hun ńkuvì nə amə kə wo ji ńtɔn a o. ³³ Nə ịjucu əla ń co Mawugbɔ o, ń ka tə ń wə ənu də o. ³⁴ Wó rɔn nə ε bə: «Ewo kə nyi àg̀jətə co gbəkikə wo ji əwo a, əwo i kə kpɔ ənu mi a ? I wo nya ε do lə wo b̀b̀b̀xo a.

³⁵ Yesu sə bə Farizitə wo nya hɔnnyə kə i hun ńkuvinɔ a do. E v̄ kpɔ ε, i byɔ ε sə bə: «E xɔ Àgbətə əvi a sə a? ³⁶ Ịjucu a xɔ ègbè nə ε bə: «Àxotə, mə ε i nyi amə a, nu ń ma xɔ ε sə.» ³⁷ Yesu nu nə ε bə: «E kpɔ amə a vɔ, amə kə lə xonu kidə əwo a i.» ³⁸ Ịjucu a bə: «Àxotə, ń xɔsə.» i jə èkro, i d'ənugu nə ε. ³⁹ Yesu nu nə ε xotɔn bə: «Ị va xixə a mə nə əvo toto na nɔ àgbətə wo mə, nə ńtɔn wo a tɔ ənu kpɔkpɔ, i amə kə lə kpɔ ənu awo a trɔ zun ńtɔn wo.» ⁴⁰ Farizitə kə lə axa nə Yesu awo sə ənyɔ a, i ka ε sə bə: «Ịtɔn i míaca wo mí nyi a? ⁴¹ Yesu nu nə wo bə: « Nə mi mənɛ nyi ńtɔn wo i a, àg̀jəjə də ń ka l'əkɔ nə mi o; v̀ a, ifia kə mi bə: yewo lə kpɔ ənu a, yeidɔ i mi a g̀jəjə wo kpɔtə l'əkɔ nə mi.

10

Yesu do əlo də arengbɔ nyitə kidə arengbɔ wo ń

¹ Yesu nu bə: «Ma nu àd̀d̀do nu nə mi: Amə kə ń to àgbo a nu dọ arengbɔ wo kpɔ a mə o, i to əgrita dọ èkpɔ a mə a, amə hunna frafitɔ, enuvɔɛn wɔtə i ì nyi. ² V̀ a, amə kə to àgbo a nu, i dọ mə a, yei nyi arengbɔnyitə a. ³ Yei əmɔnucɔtə h̀n nə èhɔn nɔ, i arengbɔ wo na sə ègbè nə ε. E yɔ nə ye rengbɔ wo ńkɔ dɛka dɛka, i na də wo do ⁴ Nə i də wo see do a, é jənə ńkɔ nə wo, i arengbɔ awo na kpɔ ε do; dọ wo dəsi ye gbə. ⁵ V̀ a, wó ń kpɔnə aməjro do o, wu ənə a, wó si nɔ nə ε i; dọ wó ń dəsi y'egbə o.» ⁶ Yesu do əlo hunna nə wo, v̀ a, wó ń mɔnjə ənyɔ kə ì lə nu nə wo a mə o.

Yesu i nyi arengbɔnyitə nyɛ a

⁷ Yesu gbə nu nə wo bə: «Ma nu àd̀d̀do nə mi, ənyə i nyi arengbɔ wo gbo a. ⁸ Amə kə jənkɔ ń va wo see a, frafitɔ ənuvɔɛn wɔtə i wó nyi; v̀ a arengbɔ wo ń dọ əto wo o. ⁹ Ənyə i nyi àgbo a, amə kə to əjinyə a, wo a xɔ ε gan, a lə yi, i la lə gbɔ, i la kpɔ ənu d̀. ¹⁰ Frafitɔ va a, é va finə əfi, é wunə amə, i na dahən ənu wo; ənya a, ń va, nə àrengbɔ

wo na kɔ̀ àgbà, i kɔ̀ àgbà dā àgbà jì. ¹¹ Ènyà i nyi arèngbò kprɔ̀tò nyɛ a. Arèngbò kprɔ̀tò nyɛ a, cɔ̀nà y'ègbà sà sa vɔ̀ dā ye rèngbò wo tamà. ¹² Amà kà ò nyi arèngbò kprɔ̀tò o; i arèngbò awo ò nyi yetò o, i ò lə wɔ̀ ədɔ̀ i a xɔ̀ əho a; nà i kɔ̀ əhra gbɔ̀nɔ̀ a, ə si nɔ̀ gbà arèngbò awo dɛ, i əhra na dɔ̀ wo mɛ, i na lə dɔ̀o, i na gban dɔ̀o do. ¹³ Amà kà lə wɔ̀ ədɔ̀ i a xɔ̀ a, ò lənəbà nà arèngbò awo nyɔ̀ngbin o. ¹⁴ Ènyà i nyi arenkprɔ̀tò nyɛ a. Ò dāsi tiin rèngbò wo, i wó dāsi ò, ¹⁵ Nənà kà Dàdà a dāsi ò, i ò dāsi Dàdà a nà. Ò cɔ̀ tiin gbà sà na dā tiin rèngbò wo tamà. ¹⁶ Ò gbà wɔ̀ arèngbò buwo dɛ i wo ò lə ə̀kpo əla mɛ o. Ò dɔ̀ a kprɔ̀ wo cawo va lela, i wó a sà tiin gbà, i wó a nyi ə̀kpo dɛka kpan, i arèngbò kprɔ̀tò ca la nyi dɛka kpan. ¹⁷ Dàdà a dɔ̀ rɔ̀nrɔ̀n ò, dɔ̀ ò cɔ̀ tiin gbà sà na, i la gbà kɔ̀ ɛ xɔ̀. ¹⁸ Amə̀də̀ ò kà tə xɔ̀ tiingbà lə asinyə̀ o, vɔ̀ a, ə̀nyə̀ nta i sà na dā tiin jro mɛ, ò wɔ̀ acɛ dɛ i a sà na, i gbà wɔ̀ acɛ dɛ i a gbà xɔ̀ ɛ. Sigbà tiin Dada dɔ̀ ò a nà.» ¹⁹ Ènyɔ̀ hunna wo i dɔ̀ i mama va jifu wo domə̀. ²⁰ Amə̀ sùgbò lə nu lə wo domə̀ bə: «Gbɔ̀ngbɔ̀n vɔ̀en lə dɛfu nà ɛ! Cukunɔ̀ i! Nukeejɔ̀ mi lə dɔ̀ ə̀to e?» ²¹ Vɔ̀ a, amə̀bu wo nu bə: «Ò nyi amə̀ kà gbɔ̀ngbɔ̀n vɔ̀en lə dɛfunnɔ̀ a ye nuxo nà o. gbɔ̀ngbɔ̀n vɔ̀en a tə hun òkuvi nà nta a?»

Jifu wo gbà Yesu

²² Wo lə dɔ̀ azan nà Mawusə̀nxo xɔ̀ lə Jeruzalemu, lə bariwe gamə̀. ²³ I Yesu lə dan to Salomɔ̀ y'ə̀hɔ̀n jì, lə Mawusə̀nxo a. ²⁴ Jifu wo xixra dā e, i nu nà ɛ bə: «Kəkə̀ jə̀ gà kə̀ e mɛ i a gbà mí dā ə̀nu xokpɔ̀ mɛ jə̀? Nà i nyi ə̀wo i nyi Kriso a, nu i, nà mí dā ə̀nu jɔ̀nu mɛ.» ²⁵ Yesu nu nà wo bə: «Ò nu i nà mi vɔ̀, i mi ò xɔ̀ sà o. Ə̀dɔ̀ kà ò lə wɔ̀ lə tiin Dada òkɔ̀ mɛ awo lə d'əkunnu ò. ²⁶ Vɔ̀ a, mi ò xɔ̀ sà o, dɔ̀ mi ò lə tiin rèngbò wo mɛ o. ²⁷ Tiin rèngbò wo sà nà tiin gbà, ò dāsi wo , i wó kprɔ̀nə̀ ò do. ²⁸ Ò na nà wo àgbà mavɔ̀, wó ò kà dɔ̀n gbə̀dɔ̀ o, i amə̀ dɛken ò kà tə ò xɔ̀ wo lə tiin lɔ̀ mɛ o. ²⁹ Tiin Dada kà cɔ̀ wo dā alɔ̀ mɛ ò a wugan ə̀nu wo see, i amə̀ dɛken ò wɔ̀ acɛ dɛ i a xɔ̀, ə̀nu lə tiin Dada ye lɔ̀ mɛ d'ə̀gan ò o. ³⁰ Ènyə̀ kidə̀ Dada a, dɛka i mi nyi.» ³¹ Jifu wo gbà fɔ̀ ə̀kpə̀ i a da, sà xu Yesu wu. ³² Vɔ̀ a, Yesu nu nà wo bə: «Ò disa ə̀dɔ̀ nyɔ̀ngbin sùgbò kà cɔ̀ tiin Dada gbà awo nà mi. Ə̀dɔ̀ hunna wo kə̀ e i dɔ̀, i mi kà xu ə̀kpə̀ ò wu?» ³³ sJifu wo nu nà ɛ bə: «Ò nyi ə̀dɔ̀ nyɔ̀ngbin i dɔ̀, i mí kà xu ə̀kpə̀ ə̀wo wu o, vɔ̀ a, cə̀gbə̀ ə̀nù kə̀ ə̀zan dā Mawu ò a tɔ̀, dɔ̀ ə̀wo kə̀ nyi àgbə̀tɔ̀ a, ə̀ cɔ̀ dɛkiwo sà yɔ̀ Mawu. ³⁴ Yesu nu nà wo bə: «Wo ò nta dā mia sə̀wema a mɛ bə: Mawu nu bə, mawu wo i mi nyi a?» ³⁵ Mawunyò wema a nɛ, wo ò kà tə ò tutu ə̀nu dɛken lə mɛ ə̀nə̀; nà wo yɔ̀ amə̀ kə̀ wo lə nu Mawunyò a nɔ̀ awo bə Mawu a, ³⁶ nukee jɔ̀ i Ènyə̀ kə̀ Mawu cɔ̀ d'ə̀vo, i dɔ̀ ò dɛdɛ xixə̀ a mɛ a, ò nu nà mi bə: Mawuvi i ò nyi, i mi nu bə, ò zan ə̀nu dā Mawu ò kɔ̀? ³⁷ Nà nyi ò lə wɔ̀ tiin Dada ə̀dɔ̀ wo o, mi ò

ka xɔ ɲ sɛ o. ³⁸ Vɔ̄ a, nɛ ɲ dʒɛ lɛ wɔ̄ ɛdɔ̄ kɛ nyi yetɔ̄ wo a, i mi ɲ xɔ ɲ sɛ a, mi xɔsɛ cagbɛ ɛdɔ̄ hunna wo tɔ, nɛ mia nya, i mɔ̄ɲjɛmɛ bɛ, Dàdà l'ɛnyɛ mɛ, i ɲ lɛ Dàdà a mɛ. ³⁹ Ɛnɛ a, wɔ̄ gbɛ lɛ ji a lɛ Yesu, vɔ̄ a, ɛ do lɛ wo mɛ. ⁴⁰ Yesu gbɛ trɔ̄ yi Judeɛn tɔ a ɲgbɛ, lɛfi Jaan tɔ Mawucilɛlɛ nɛ amɛ wo lɛ a; i nɔ̄ leena. ⁴¹ Amɛ sùgbɔ̄ yì gbɔ̄ leena, i nu bɛ: «Jaan ɲ wɔ̄ ɛnujiwun dʒɛkɛn o, vɔ̄ a, ɛnyɔ̄ kɛ i nu dɛ ɲucɔ̄ hunna ɲ awo see i nyi àdodo!» ⁴² Ɛnɛ a, amɛ sùgbɔ̄ xɔ̄ Yesu sɛ leena.

11

Lazaa ku

¹ ɲucɔ̄ dʒɛka l'ɛdɔ̄ dʒɛ, i tɔbɛ Lazaa, ɛ nɔ̄nɔ̄ Betani. Betani hunna i nyi Mari kidɛ nɔ̄via nyɔ̄run Mata wo ɛdùmɛ. ² Mari huna i dʒɛ ceru kɔ̄ dɛ afɔ̄ wo nɛ Àxotɔ̄, i cɔ̄ ye dʒa sɛ tutu i; nɔ̄vi a Lazaa i l'ɛdɔ̄ dʒɛ. ³ Nɔ̄vi nyɔ̄run amɛvɛ awo dɔ̄ amɛ dʒɛka dʒiɔ̄ nɛ a nu nɛ Yesu bɛ: «Àxotɔ̄, ɛxɔ̄ ɛwo l'ɛdɔ̄ dʒɛ.» ⁴ Kɛ Yesu sɛ ɛnɛ a, ɛ nu bɛ: « Ɛdɔ̄ a ɲ ka wu Lazaa o, vɔ̄ a, ɛdɔ̄ a la dʒɛ Mawu ye kafukafu disa. Ɛnɛ a, a nyi kafukafu nɛ Mawu Ɛvi a.» ⁵ Yesu rɔ̄n Mata kidɛ nɔ̄vi a Mari kidɛ Lazaa. ⁶ Kɛ Yesu sɛ bɛ Lazaa l'ɛdɔ̄ dʒɛ a, ɛ nɔ̄ lɛfi i lɛ dʒɛ a, nɛ ɲkɛkɛ amɛvɛ, ⁷ i nu nɛ ye dɛkprɔ̄vi wo bɛ: «Mía trɔ̄ yi Judee.» ⁸ Ye dɛkprɔ̄vi awo nu nɛ ɛ bɛ: «Ɛnukpramɛtɔ̄, ɲ diɲdin dʒɛfia o, i Jifu ɛgan wo lɛ ji a dà ɛkpɛ sɛ wù ɛwo, i a gbɛ trɔ̄yi leena a?» ⁹ Yesu nu nɛ wo bɛ: «ɲ nyi gaxoxo amɛwivɛ i lɛ ɲkɛkɛ dʒɛka mɛ a? Nɛ amɛ dʒɛ lɛ zɔ̄n lɛ ɲkɛkɛ mɛ a, ɲ krɛ nɛ afɔ̄ o, dʒɔ̄ ɛ lɛ kpɔ̄ xixɛ a ye kàkrɛ. ¹⁰ Vɔ̄ a, nɛ amɛ dʒɛ lɛ zɔ̄n lɛ ɛzan mɛ a, ɛ krɛ nɛ àfɔ̄, dʒɔ̄ kàkrɛ ɲ lɛ o.» ¹¹ Yesu gbɛ nu dɛji bɛ: «Mía xɔ̄ Lazaa dɔ̄n arɔ̄n, vɔ̄ a, ma vɛ nyɔ̄ ɛ.» ¹² Adɛkprɔ̄vi awo nu nɛ ɛ bɛ: «Àxotɔ̄, nɛ i nyi arɔ̄n i ì lɛ dɔ̄n a, ɛdɔ̄ a vɔ̄ nɛ ɛ.» ¹³ Lazaa ku i Yesu lɛ nu nɛ wo, vɔ̄ a adɛkprɔ̄vi awo bubɛ arɔ̄n gbale ɛnyɔ̄ i ì lɛ nu. ¹⁴ Ɛnɛ a, Yesu nu nɛ wo ganagana bɛ: «Lazaa ku. ¹⁵ Ɛ jɔ̄ji ɲ cagbɛ miatɔ̄ dʒɔ̄ nyɛ ɲ leena gbɔ̄xɔ̄ i ku o, cagbɛ mia xɔsɛ. Vɔ̄ a, mi va mía yi gbɔ̄.» ¹⁶ Ɛnɛ a, Tɔ̄ma kɛ wo nyɔ̄nɔ̄ bɛ «Ɛkranvi a», nu nɛ adɛkprɔ̄vi dʒɛya wo bɛ: «Mi va míacawo mía yi kidɛ Àxotɔ̄ nɛ mia, i a ku kidɛ e.»

Yesu i nyi nyɔ̄nyɔ̄ cɔ̄ ɛku i gbɛ nyi agbɛ

¹⁷ Kɛ Yesu va a, ɛ sɛ bɛ wo cɔ̄ Lazaa dɛ ɛyɔ̄dɔ̄ mɛ ɛ wɔ̄ ɲkɛkɛ ɛnɛ vɔ̄. ¹⁸ Betani tɛbɔ̄ Jeruzalɛmu sigbɛ ɛmɔ̄jɔ̄rɛkpɔ̄ amɔ̄tɔ̄n ɛnɛ. ¹⁹ I Jifu wo sùgbɔ̄ va Mari kidɛ Mata gbɔ̄, i a ci wo nɛ wo nɔ̄vi kɛ ku a. ²⁰ Kɛ Mata sɛ bɛ Yesu gbɔ̄nɔ̄ a, ɛ vɛ dogo e; vɔ̄ a, Mari ci axo mɛ. ²¹ Mata nu nɛ Yesu bɛ: «Àxotɔ̄, nɛ i nyi lela i ɛ mɛnɛ lɛ a, nɔ̄vinyɛ ɲ ka ku o! ²² Ganɲkɛ,

ifia ca a, η nya bə ənu ɔesiadə kə a byɔ Mawu a, a na əwo.»²³ Yesu nu nə ε bə: «Tɔɔ nɔvi la nyɔ co əku.»²⁴ Mati nu nə Yesu bə: «Ŋ nya bə a nyɔ, gbəkikə aməkuku wo la nyɔ co əku lə ηkəkə ηgbəsitɔgbə a.»²⁵ Yesu nu nə ε bə: «Ənyə i nyi nyɔnyɔ co əku, i gbə nyi agbə. Amə kə xɔ η sə a, nə i ku ca a, a nɔ agbə,²⁶ i amə kə l'agbə, i xɔ η sə a, η ka ku gbəɔ o. Ə xɔsə ənə a?»²⁷ Mata rɔn nə Yesu bə: «Əen, Àxotɔ, η xɔsə bə ə nyi Kriso Xògantɔ, Mawu Əvi kə la va xixə a mə a.»

Yesu fan avin

²⁸ Kə mata nu ənə jrɔ a, é yɔ nɔvia Mari, i ɔɔkpa nə ε bə: «Ənukpramətɔ a va, i ka tɔɔta sə.»²⁹ Kə Mari sə ənə a, é co zedeka i yi Yesu gbɔ.³⁰ Vɔ a, Yesu η ɔo ədu a mə haɔo o, é kprɔɔ ɔɔ lə ləfi Matə do əgo e lə a.³¹ Kə Jifu kə va axo a mə, i va ci Mari awo kprɔ bə Mari co kaba i do a, wó kprɔ ε do, i bubə é ka vɛ fan avin lə əyɔdo a gbɔ i.³² Kə Mari va ləfi Yesu lə, i kprɔ ε a, é jə əkroji də akɔmə nə ε, i nu nə ε bə: «Àxotɔ, nə lela i ə mɛnɛ lə a, tiin nɔvi η ka ku o.»³³ Kə Yesu kprɔ bə Mari kidə Jifu kə kprɔ ε do awo lə fan avin a, ə ku əɲu nə ε, i aye gbando nə ε.³⁴ I i ka wo sə bə: «Ləfi mi cɔ ε do?» Wó rɔn nə ε bə: «Àxotɔ va kprɔ.»³⁵ I Yesu fan avin.³⁶ Jifu awo nu bə: «Mi kprɔ sigbə i rɔn Lazaa ɔee!»³⁷ Vɔ a, amedəwo lə wo mə i nu bə: «Ya kə hun ηkuvɛ nə ηtɔnɔ a, η ka tə η wɔ nə Laza na gbə kuku a?»³⁸ Əɲu gbə ku Yesu, i i yi əyɔdo a to. Əyɔdo a, əkpə wo mə i wo kù i do, i cɔ əkpə ganɲan ɔɔka cɔn ənù nə ε.³⁹ Yesu nu bə «Mi bri əkpə a ji.» Matə kə nyi Lazaa kə ku a nɔvi nyɔrun a, nu nə ε bə: «Àxotɔ, ə wɔ ηkəkə ənə l'əyɔdo a mə vɔ.»⁴⁰ Yesu nu nə ε bə: Nyə η nu n'əwo bə nə ə xɔsə a, aa kprɔ Mawu yə kafukafu a?⁴¹ Wo ɔə əkpə a jii, Yesu cɔ ηkuvɛ də əji i bə: «Dàdà, η do əkpə n'əwo bə ə ɔo əto η.⁴² Ŋ nya bə ə ɔo nə əto η tegbɛɛ, vɔ a, amə kə xixra də η ɔə awo i ɔo η lə xonu n'əwo, nə wo a nya bə əwo i ɔo η ɔiɔa.»⁴³ Kə Yesu nu ənə jrɔ a, é də axa sinsin i bə: «Lazaaa, do i va!»⁴⁴ Aməkuku a do, i alɔ wo kidə afɔ wo lə brabra, i avɔn bra ηkuvimə ɔə nə ε. Yesu nu nə wo bə: «Mi tu i, i gbə e ɔə nə a yì.»

Əhabɔɔgan wo lə bra əgbə də Yesu η

Matie 26:1-5; Makə 14:1-2; Luka 22:1-2

⁴⁵ Kə Jifu kə va Mari gbɔ awo kprɔ ənu kə Yesu wɔ awo a, wó domətɔ sùgbɔ xɔsə.⁴⁶ Vɔ a, wo domətɔ ɔəwo vɛ kprɔ Farizitɔ wo i nu ənu kə Yesu wɔ awo n'əwo.⁴⁷ Ənə a, Mawuvɔsatɔgan wo kidə Farizitɔ wo bɔ amə kə lə kojodɔxo ganɲan mə awo, i nu bə: «Ŋuncu hunna lə wɔ dəsi ənujiwun tɔ wo sùgbɔ. Nukee mía wɔ nə ε?»⁴⁸ Nə mí gbə e ɔə, i

yi ñkɔ lə ɛnu kə i lə wɔ a mə a, amə wo see la xɔ ɛ sɛ, i rɔmatɔ wo la gban mía Mawusənxo kidə mía dükɔn.»⁴⁹ Vɔ a, wo domə tɔ ɔka tɔ bə Kayifu i nyi Mawuvɔsatɔgan lə ɛxo hunna mə. ɛ́ nu nə wo bə: «Mi ń mɔɲjə ɛnu ɔken ń o.»⁵⁰ Mi ń kpɔ bə, nə amə ɔka tɔtɔ ku də dükɔn a tamə a, ɛ nyɔwu bə dükɔn a see na gban a?»⁵¹ Vɔ a, ń nyi yɛɲta ɛjro mə i ì lə xo nuxo hunna lə o, vɔ a, kə i nyi Mawuvɔsatɔgan lə ɛxo hunna mə a, ɛ nu ɔɛ bə Yesu ɔo a ku də dükɔn a see tamə.⁵² ń nyi dükɔn hunna tamə ɔɔɔ, i a ku do o, vɔ a, a bɔ Mawu vi kə gbando awo d'ədu.⁵³ Co gbona i wó cɔ gbəta bə yewo a wù Yesu.⁵⁴ Yeidɔ, i Yesu ń gbə ɔəɔ ɔkia disa nə Jifugan wo lə gbəɲgba o. ɛ́ yi ɛkan kə təbɔ zɔgbə̀ji, lə ɛ̀dùgan kə təbə Efrayimù a mə, i nɔ leena kidə ye dəkprɔvi wo.⁵⁵ Didivayixo Jifu wo tɔ təbɔ, i ɛ̀dù amə tɔ wo sùgbɔ lə yi Jeruzalenu, i a wɔ ɛkɔnu cɔcɔdəkɔkɔjito gbɔxo ɛxo a na va.⁵⁶ Wó lə Mawusənxo ɔɛ i lə ji Yesu, wó lə ka wo ɔekiwo sɛ bə: «Nə mi lə bu i mɔ? A va ɛxo a toho a, nɔmi ń ka va o?»⁵⁷ Mawuvɔsatɔgan wo kidə Farizitɔ wo na gbə ɔɛ bə, nə aməɔɔ dəsi ləfi Yesu lə a, ɛ ɔo a nu nə yewo nə wo a lə e.

12

Mari ɔo ceru kɔdə afɔ nə Yesu

(*Matie 26:6-13; Makə 14:3-9*)

¹ ɲkəkə adən gbɔxo wo a ɔ̀dù didivayixo a, Yesu yi Betanii, ləfi Lazaa kə i nyɔ lə aməkuku wo mə a nɔnɔ a.² Leena i wo nə ɛnuɔ̀dù Yesu lə, i Matə lə ma ɛ nəwo. Lazaa nyi ɔka lə amə kə lə ɔ̀dù ɛnu kidə e awo mə.³ Mari cɔ ceru xɔ ɛ̀ho litri mamə kə wo cɔ Nadə sɛ wɔ a kɔdə afɔ nə Yesu, i cɔ ye ɔa wo sɛ tutu i. Ằxo a see lə hɔn ceru a.⁴ ɛnə a, Juda Iskariotə kə nyi ɔka lə ye dəkprɔvi wo mə, i ka sa ɛ a, nu bə:⁵ «Nukeejɔ i wo ń na sa ceru hunna də ɛhoga kadrətakpo (300), i cɔ ɛho a sɛ mà nə ayamɔnɔ wo o?»⁶ ń nyi ayamɔnɔ wo nu i ɔ̀dù ɛkɔnu nə Juda, i dɔ i ì lə nu ɛnyɔ hunna o, vɔ a, frafitɔ i ì nyi. Yei hənə ɛho ɔaka a, i finə l'əmə.⁷ Vɔ a, Yesu nu bə: « Mi gbə nyɔrun a ɔɛ! ɛ́ wɔ ɛnə ɔɛ nə gbəkikə wo a ɔi ń a⁸ Ayamɔnɔ wo lə kidə mi ɔɛ tɛgbɛɛ, vɔ a, ɛnyə a, nyi ń ka lə mia gbɔ ɔɛ tɛgbɛɛ o.»⁹ Ganamə a, jifu sùgbɔ sùgbɔ sɛ bə Yesu lə Betani. Wó ń yi cəgbə Yesu ɔken tɔ o, vɔ a, wó yi i la kpɔ Lazaa kə Yesu nyɔ lə aməkuku cɔ ɛku a.¹⁰ ɛnə a, Mawuvɔsatɔgan wo cɔ gbəta i a wù Lazaa ca,¹¹ ɔo cəgbə yetɔ i jifu sùgbɔ lə cɔ lə wo gbɔ i vɛ lə xɔ Yesu sɛ.

Yesu va dɔ Jeruzalemù

(Matie 21:1-11; Makə 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² Lə ye ŋkəgbə a, àhwà sùgbɔ sùgbɔ kə va əxo a dɔ gbə awo, sə bə Yesu gbɔnɔ Jeruzalemù. ¹³ Wo see vɛ ji ədəbaya, i do lə ədùgan a mə, i vɛ do əgo Yesu, i lə də àxa bə: «Kafukafu nə Mawu! Mawu na xodə nə amə kə gbɔnɔ lə Ɛtɔhonɔ ŋkɔ mə a! Mawu na xodə nə əfɔ Izrayelə tɔ. ¹⁴ Yesu kpɔ ketəketevi dɛka i karen d'əji, sigbə Mawuwema nu i bə: ¹⁵ «Vɔ̀nɔn ɲ ka ji əwo o, Jerizalemù du! Kpɔ tɔɔ fɔ i kanren də ketəketevi ji gbɔnɔ kə.» ¹⁶ Ye dəkprɔvi wo ɲ mə ənu jə, ənu kə jɔ a mə aka aka o, vɔ a, gakəmə Yesu lə xɔ kafukafu a, i wó va dɔŋ bə ənu hunna kə wo ŋrɔ də Yesu ɲ a i lə jɔ. ¹⁷ Amə sùgbɔ kə lə Yesu gbɔ, gəkəmə i yɔ Lazaa, i nyɔ ɛ lə aməkuku wo mə a, wo lə dɛ əkunu nə ənu kə wo kpɔ awo. ¹⁸ Yeidɔ, i àhwà va dogo Yesu, dɔ àhwà sə dəsi ənujiwun tɔ kə i wɔ a. ¹⁹ Farizitɔ wo lə nu lə wo dɛkiwo domə bə: «Mi kpɔ bə mi ɲ ka tɔ wɔ ənu dɛ a: Mi kpɔ sigbə amə wo see lə kpɔ ɛ do a! ²⁰ Grekitɔ dɛwo lə wo mə, i yi Jeruzalemù lə Mawu sən gbə lə əxo a gamə. ²¹ Wó vɛ kpɔ Filipu kə co Betsayida lə Galilee kanmə a, wó nu nə ɛ bə: «Ɛgan, Mí ka kpɔ Yesu.» ²² Filipu vɛ nu nə Andre, i wo see yi i vɛ nu i nə Yesu. ²³ Yesu nu nə wo bə: «Ɛgà xo i wo a cɔ kafukafu nə Àgbətɔ Ɛvi a ²⁴ Ɛɛn, ma nu àdòdo nə mi bə: Nə ənuku ɲ yi əgumə, i ku o, ɲ na nə cəncən o, vɔ a, nə i ku a, ɛ cən nɔ əku sùgbɔ. ²⁵ Amə kə dɔ rɔnrɔn nə y'egbɛ a, la cɔ ɛ sə bu; vɔ a, amə kə ɲ dɔ rɔnrɔn nə y'egbɛ lə xixə əla mə a, la hən y'egbɛ dɛ nə àgbəmavɔ. ²⁶ Nə amə dɛ la sən ɲ a, na kpɔ ɲ do, ənə a, aməsəntɔ ca la nɔ ləfi ɲ nɔ a, tiin Dada la na ɛ bùbù.

Yesu xonu də əku kə i ka ku a ɲ

²⁷ Ifia, tiin ye gbando, nə maa nu mə ? “ Ma nu bə Dàdà xɔ ɲ lə vɛvə səsə kə gbɔnɔ ɲ a si i a?” Ɔo, nyə ɲ ka nu ənə o, hunna i dɔ i ɲ va. ²⁸ Dada cɔ kafukafu nə tɔɔ ŋkɔ.» zedɛka a wo sə əgbə dɛka dɔ co jɲkɔri i bə: «Ɔ cɔ bùbù nə ɛ vɔ, i la gbə lə cɔ bùbù nə ɛ.» ²⁹ Kə àhwà kə lə leena dɛ awo sə əgbə a, wo nu bə: «Ɛci i lə d'əgbə!» Amə buwo nu bə: «Mawuŋədɔtɔ dɛka i xonu nə ɛ!» ³⁰ Vɔ a, Yesu nu nə wo bə: «Ɔ nyi cagbə tiinyə i əgbə hunna dɔ o, vɔ a, cagbə miatɔ i əgbə a dɔ. ³¹ Ifia i wo a dɔ kojo nə xixə əla; ifia i wo a nyə əfɔ xixə əla tɔ do. ³² Ɔnya a, gakəmə wo a cɔ lə anyigbanji, sə yi əji a, na dɔn àgbətɔ wo see va əgbɔnyə.» ³³ Kə i nu ənyɔ hunna wo jɔ a, ɛ nu əku arɔkpa kə i ka ku a nə wo. ³⁴ Àhwa a nu nə ɛ bə: «Mí hrən lə əsəwema mə bə Kriso Xɔgantɔ a ɲ ka ku gbə dɛ o. I wa lə nu nə mí bə wo a cɔ àgbətɔ əvi a də əji. Mə ɛ i nyi àgbətɔ əvi hunna?» ³⁵ Yesu nu nə wo bə: «Kəkrə a kpɔtɔ lə miadomə dɛ nə gəmə hɔdɛka; mi zɔn gəkəmə kəkrə lə

miadomə a, nə zubru ɲ ka va do də mi o. Ðo amə kə lə zɔn zubru mə a ɲ dəsi fi i yikɔ a o. ³⁶ Mi xɔ kəkrə a sə gakəmə i lə mia mə a, kina mia nyi kəkrə əvi wo.»

Jifu wo ɲ xɔ Yesu sə o

Kə Yesu xonu nə wo ənə jrɔ a, é yi i ve bə də wo də diɲdin toho.

³⁷ Sigbə Yesu wɔ ənujiwun sùgbɔ wo lə wo ɲkuvimə ɔee a nə, gaɲkə wo ɲ xɔ ε sə o.

³⁸ Ənə, ənyɔ kə Mawugbəɔtɔ Ezayi nu a cɛ, yei nyi bə:

«Etɔhonɔ, mə ε i xɔ ənyɔ kə mí nu awo sə?»

Etɔhonɔ, mə ε ə ɔə tɔ ɲusən disa nɔ?»

³⁹ Ezayi gbə nu ənu kə dɔ amə hunna wo ɲ ka tə xɔsə a. Yei nyi:

⁴⁰ *«Mawu tɔn ɲkuvi nə wo, nə wo ɲ ka kɔ ənu o,*

ə tri àjì nə wo, nə wo ɲ ka mɔɲjə ənu mə;

i va trɔ jimə, nə ma vɔ àdà nə wo o.»

⁴¹ Ezayi nu ənə, ɔə é kɔ kafukafu kə Yesu wɔɔɔ a, i xonu də ɲ. ⁴² Ganamə ɲta ca a, Jifu əgan wo sùgbɔ lə xɔ Yesu sə, vɔ a, cagbə Farisitɔ wo tɔ a, wó ɲ doji i lə nu i do o; cagbətɔ nə wo ɲ ka va nya wo do lə Mawusənxo a o. ⁴³ Ðo kafukafu kə wo a xɔ lə àgbətɔ wo gbɔ a, nyɔ nə wo ɲkɔ səwu kafukafu kə wo a xɔ lə Mawu gbɔ a. ⁴⁴ Yesu də axa i bə: «Amə kə xɔ ɲ sə a, ɲ xɔ ənyə ɔeken sə o, vɔ a, é xɔ amə kə dɔ ɲ ɔiɔa a sə, ⁴⁵ i amə kə kɔ ɲ a, kɔ amə kə dɔ ɲ ɔiɔa a. ⁴⁶ Ənya a, ɲ va xixə a mə sigbə kekrə ənə, nə amə ɔəsiadə, kə la xɔ ɲ sə a ɲ ka nɔ zubru mə o. ⁴⁷ Nə aməɔə sə tiin nyɔ wo, i ɲ zɔnɔ dɔji a, ɲ nyi ənyə i la ɔə kojo nə ε o; ɔə nyi ɲ va i a ɔə kojo nə xixə a o, vɔ a, ɲ va i a xɔ xixə a gan. ⁴⁸ Amə kə gbə ɲ, i ɲ xɔ tiin nyɔ wo a, amə hunna ɲta kɔ ənu kə la ɔə kojo nə ε a: Ənyɔ kə ɲ nu awo i la ɔə kojo nə ε lə ɲkəkə ɲgbəsi tɔ gbə. ⁴⁹ ɲ nyi nyəɲta cɛ mə i ɲ lə xo nu do o, vɔ a, Dàdà kə dɔɲ ɔiɔa a ɲta i na əgbə ənu kə maa nu, kidə kə ma kpra amə wo a ɲ. ⁵⁰ ɲ nya bə ənu kə Dàdà a ɔə əgbə nɔ a, na nə agbə manvɔ, ənə a, ənukə ɲ lə nu a, ɲ lə nu i sigbə tiin Dada nu i ɲ a.»

13

Yesu krɔ afɔ nə ye dəkprɔvi wo

¹ Gbòxo didivayixo a na va a; Yesu nya bə gàmə sun i ye a co lə xixə əla mə yi Dàdà

gbɔ. ¹É rɔn amə kə nyi ye tɔ lə xixə a mə a wo, é rɔn wo kəkə yì ku. ²Gakəmə Yesu kidə ye dəkprɔviwo lə ḍù ənuɖuɖu fyenyitɔ a, Rɛgba cɔ susu vɔɛn də aye mə nə Juda, kə nyi Simɔɔ Iskariotə via bə na sa Yesu. ³Kə Yesu nya bə Dada cɔ ənu wo see də alɔ mə nə ye, i y'əgbɔ i ye co, i gbə trɔ yikɔ gbɔ a. ⁴Yesu co lə ənuɖuɖu a gbɔ, i ḍə ye wu ḍɛ, i cɔ àvɔn sə bra arin. ⁵É ḍə əci kɔdə basia mə i tɔ afɔ krɔkrɔ nə ye dəkprɔvi wo, i na cɔ àvɔn kə i sə bra arin a tutu i. ⁶É va jə Simɔɔ Pyɛɛ ji, i Pyɛɛ nu nə ε bə: «Àxotɔ, əwo i a krɔ afɔ η a?» ⁷Yesu nu nə ε bə: «Ènu kə η lə wɔ a, η ka tə nya ifia o. Vɔ a, lə ma dinɔdin mə a, aa va mɔɔjəmə.» ⁸Pyɛɛ nu nə ε bə: «Èo, η ka krɔ afɔ η gbəɖə o!» Yesu nu nə ε bə: «Nə nyə η krɔ afɔ n'əwo o, η kaa gbə tə η nɔ kidə η o.» ⁹Simɔɔ Pyɛɛ nu nə ε bə: «Nə i nyi ənə a, Àxotɔ η ka nyi afɔ ḍəɖə i à krɔ η o, vɔ a, krɔ əta kidə alɔ wo ca η!» ¹⁰Yesu nu nə ε bə: «Amə kə lə əci a, afɔ wo ḍəɖə i kpɔtɔ nə à krɔ, i la ḍi kəɔkəɔ, kpɔ miawo mi ḍi ḍɛ vɔ, vɔ a, η nyi miawo see i o.» ¹¹Ènə a, Yesu ḍəsi amə kə ka sa ε a, yeidɔ i ì nu bə: «Ì nyi miawo see i ḍi o.» ¹²Kə Yesu krɔ afɔ nə wo jrɔ a, é cɔ ye wù do, i tɔ ənuɖuɖu kidə wo, i nu nə wo bə: «Mi mɔɔjə ənu kə η wɔ nə mi a mə a?» ¹³Mi yɔnɔ η bə Ènukpramətɔ, i yɔnɔ bə Àxotɔ, mia nyo jɔ ḍo η nyi i. ¹⁴Nə ənyə kə nyi Àxotɔ, i nyi Ènukpramətɔ a, krɔ afɔ nə mi a, miacawo mi ḍo a krɔ afɔ nə mia ḍəkiwo. ¹⁵Do kpɔdəɔ η η nà mi, i ənu kə η wɔ nə mia, mia wɔ ε nə miaḍeki wo. ¹⁶Nyawo a, ma nu àdòdo nə mi: Aməsəntɔ ḍə η wunəgan ye gan o, nənə kə i amə kə wo ḍo ḍiɖa η wunəgan amə kə ḍo ε ḍiɖa a ənə. ¹⁷Ifia kə mi ḍəsi ənu hunna a, nə mi wɔ ḍəji a, a nyo nə mi. ¹⁸Ì nyi mia wo see, i η lə xonu nɔ o, η ḍəsi amə kə η can awo. Mawu nyo əla ḍo la cɛ, yei i nyi: “Amə kə lə ḍù ənu kidə η a la fɔn ahwa d'əjinyə.” ¹⁹Ì lə nu i nə mi ifia gbɔxo nə a va jɔ. Kina nə i va jɔ a, mia xɔsə bə “Ì nyi amə kə η nyi a”. ²⁰Ma nu àdòdo nə mi: Amə kə xɔ amə kə η ḍo ḍiɖa a, é xɔ nyənta, i nə i xɔ η a, é xɔ amə kə ḍo η ḍiɖa a.»

Yesu nu bə Juda la sa ye

(Matie 26:20-25; Makə 14:17-21; Luka 22:21-23)

²¹Kə Yesu nu ənyɔ hunna wo jrɔ a, ye yè gbando, i ì nu bə: «Ma nu adodo nə mi, amə ḍeka lə miamə i la sa η.» ²²Àdəkprɔvi awo tɔ wo ḍəkiwo kpɔ kpɔ, i lə kasə bə, mə ε i ì lə nu. ²³Adəkprɔvi awo ḍeka, kə Yesu ḍo rɔnrɔn nɔ a lə akpaɖeka nə ε. ²⁴Simɔɔ Pyɛɛ wɔ ηkuvɔ bə na ka Yesu sə bə mə ε nyo i ì lə nu. ²⁵Adəkprɔvia cɔ əta də akɔtanu nə Yesu i kasə bə :«Àxotɔ mə ε i ?» ²⁶Yesu rɔn nə ε bə: «Na nyrɔ kpɔnɔ a də agban mə: Amə kə ma cɔ ε nɔ a, amə a i.» Yesu kan kpɔnɔ, i nyrɔ ε də agban mə i cɔ ε nə Juda Simɔɔ Iskariotə əvi a. ²⁷Kə Juda xɔ kpɔnɔ a, Rɛgba ḍo aye mə nə ε, i Yesu nu nə ε bə: «Ènu kə ə ka wɔ a,

wɔ ɛ kaba!»²⁸ Amə kə lə leena dɛ awo dɛkɛn, ɲ mɔŋjə ənu kə dɔ Yesu nu ənə nə ɛ a mə o.²⁹ Kə i nyi bə Juda i hən nɔ əhoɔaka a, amə sùgbɔ bubə Yesu nu nə ɛ bə na ve xrə ənu kə yewo hian nə əxo a; nɔmi na nà ənu ayamɔnɔ wo i.³⁰ Juda xɔ kpɔnɔ a i do zəɔɔeka. Ẹzan do ganamə vɔ.³¹ Kə Juda do a, Yesu nu bə: «Ifia Mawu Ẹvi a xɔ kafukafu, i Mawu xɔ kafukafu to Ẹvia ji.³² [Nə Mawu xɔ kafukafu to Ẹvia ji a], Mawu ca la kafu əvia lə dɔkia gbɔ, a kafu i ifia.³³ Ẹvinyə wo, nyi ɲ ka gbə nɔ miagbɔ sùgbɔ o. Mia ji ɲ, sigbə ɲ nu i nə Jifugan wo a, i ɲ lə nu i nə mia cawo ifia: Mi ɲ ka tə ɲ yì ləfi ɲ yikɔ a o.³⁴ «Na nà əsə yeye wo mi: Mi rɔn miadəkɔiwo. Mi dɔ a rɔn miadəkɔiwo, sigbə ɲ rɔn mi a.³⁵ Nə mi rɔn lə miadəkɔiwo a, amə wo la nya bə mi yi tiin dəkprɔvi wo.»

Yesu nu bə Pyɛɛ la gbə ye

(*Matie 26:31-35; Makə 14:27-31; Luka 22:31-34*)

³⁶ Simɔɔ Pyɛɛ ka Yesu sə bə: «Àxotɔ, fi ə yikɔ?» Yesu rɔn nə ɛ bə: «Ləfi ɲ yikɔ a, ɲ ka tə kprɔ ɲ do ifia o, vɔ a, a va kprɔ ɲ do lə madiŋdin mə.»³⁷ Pyɛɛ ka Yesu sə bə: «Àxotɔ, nukeejɔ i nyə ɲ ka tə kprɔ əwo do ifia o? Naa cɔ tiin gbɛ sə sa də tɔɔ tamə!»³⁸ Yesu nu nə ɛ bə: « Ẹ lə əgbəsɔsɔ i la ku də tiin tamə nyawo a? Ma nu àdòdo n'əwo gbɔxo kokro la d'atɔ a, a gbə ɲ zətɔn.»

14

Yesu i nyi əmɔ kə yi Dàdà gbə a

¹ Yesu nu nə Ye dəkprɔvi wo bə: «Aye ɲ ka gbando nə mi o. Mi xɔ Mawu sə, mi xɔ ɲca sə.² Lə tiin Dada xo mə a, nɔxo sùgbɔ i lɛ. Yeidɔ ɲ nu nə mi bə: “Naa ve grado toho dɛ nə mi.”³ I nə ɲ ve gra toho a do jrɔ a, naa trɔva va kprɔ mi, i ləfi ɲ lə a miacawo mia nɔ leena.⁴ Mi dəsi əmɔ kə kprɔ amə yi ləfi ɲ yikɔ a.»⁵ Tomà nu nə ɛ bə: «Àxotɔ, mi ɲ dəsi ləfi ə yikɔ a o. Nə mía wɔmɔ i dəsi əmɔ a?»⁶ Yesu rɔn nə ɛ bə: «Ẹnyə i nyi əmɔ a, i nyi adodo, i gbə nyi əgbə. Amə dɛkɛn ɲ ka tə yì Dada a gbɔ nə ɲ to əjinyə o.»⁷ Nə mi dəsi ɲ a, mia dəsi tiin Dada ca. Co ifia a, mi dəsi i, i kpɔ ɛ.»⁸ Filipù nu nə ɛ bə: «Àxotɔ disa Dàdà a nə mí, ənu kə mí lə ji a see nə.»⁹ Yesu nu nə ɛ bə: «Ẹ diŋdin dɛfia i ɲ lə kidə mi, i ɲ dəsi ɲ o. Amə kə kpɔ ɲ a, kpɔ Dàdà a. Nə a tə nu bə: “Disa Dàdà a nə mí mɔ?»¹⁰ ɲ xɔsə bə ɲ lə Dàdà a mə, i Dàdà a lə ənyə mə a? Ẹnyɔ kə ɲ nu nɔ nə mi a, ɲ nyi ənyə ɲta i nu nə wo o, vɔ a, Dada kə lə ənyə mə a, i wɔnɔ yɛŋta ədɔ wo.¹¹ Mi xɔ ɲ sə bə: ɲ lə Dada a mə, i Dada a lə ənyə mə. Nə miŋ ɲka xɔ tiin nyɔ sə o, mi kpɔ də ədɔ kə ɲ lə wɔ

awo η kpete, i xɔ η sɛ. ¹² Ma nu àdodo nɛ mi: Amɛ kɛ xɔ η sɛ a, la wɔ ɛdɔ kɛ η lɛ wɔ awo, i la gbɛ wɔ ε wu ɛnɛ, dɔ η yikɔ Dàdà a gbɔ. ¹³ Ɛnu dɛsiadɛ kɛ mia byɔ lɛ tiin ηkɔ mɛ a, ma wɔ ε, cagbɛtɔ nɛ Ɛvia na dɛ Dàdà ye kafukafu disa. ¹⁴ Nɛ mi byɔ ɛnuɔdɛ lɛ tiin ηkɔ mɛ a, na wɔ ε nɛ mi.

Yesu dɛ Gbɔngbɔn Kɔkɔ ye zɛ

¹⁵ Nɛ mi rɔn η a, mia sɛ nɛ ɛtonu nɛ tiin sɛ wo a. ¹⁶ Naa byɔ Dàdà, i à dɔ Ɛjifanamɛtɔ bulɔmɛ dɛdɛ mi, i à nɔ miagbɔ tɛgbɛɛ. ¹⁷ Ye i, nyi Gbɔngbɔn àdòdotɔ a, ye i, nyi amɛ kɛ xixɛ a tɔ wo η sunji i xɔ o, dɔ wó η kpɔ ε o, kpɔ wó η dɛsi i o. Vɔ a, miawo a, mi dɛsi i, i ì lɛ miagbɔ, i lɛ mia mɛ. ¹⁸ Nyi η kɛ gbɛ mi dɛ dɛ ɛcɔvi wo gbɛ mɛ o, vɔ a, naa va miagbɔ. ¹⁹ Zààndɛ ifia, xixɛ a mɛ tɔ wo η kɛ gbɛ kpɔ η o, vɔ a, miawo a, mi a kpɔ η; dɔ η lɛ àgbɛ, i miacawo mi a nɔ àgbɛ. ²⁰ Gbona a, mi a nya bɛ η lɛ tiin Dada mɛ, i miawo mi lɛ ɛnyɛ mɛ, i nya η lɛ miamɛ. ²¹ Amɛ kɛ xɔ nɛ tiin sɛ wo, i zɔnɔ dɛji a, amɛ hunna i rɔn η. Amɛ kɛ rɔn η a, tiin Dada la rɔn ε, i ηca ma rɔn ε, i a disa dɛkinyɛ nɛ ε. ²² Judɛ ka Yesu sɛ bɛ: «Àxotɔ, nɛ i wɔmɔ i aa disa dɛkiwo nɛ míawo dɛken, i η kɛ disa dɛkiwo nɛ àgbɛtɔ wo see o?» ²³ Yesu rɔn nɛ ε bɛ: «Nɛ amɛdɛ rɔn η a, a s'ɛtonu nɛ tiin nycɔ wo, i tiin Dada la rɔn ε, mía yi gbɔ, i wɔ mía nɔxo d'ɛgbɔ. ²⁴ Amɛ kɛ η rɔn η a, η sɛnɛ ɛtonu nɛ tiin nycɔ wo o. Vɔ a, nuxo hunna kɛ mi lɛ sɛ a, η co ɛgbɔnyɛ o, vó a, tiin Dada kɛ dɔ η dɛdɛ a gbɔ i ì co. ²⁵ Ɔ lɛ nu ɛnyɔ hunna wo nɛ mi gakɛmɛ η lɛ mia domɛ a. ²⁶ Dàdà a la dɔ Gbɔngbɔn Kɔkɔ dɛdɛ lɛ tiin ηkɔ mɛ, ye i nyi Ɛjifanamɛtɔ a. A kpɛra ɛnu wo see mi, i la dɔŋu ɛnu kɛ η nu nɛ mi awo see nɛ mi. ²⁷ Fàfa i η gbɛ dɛ nɛ mi; tiin fàfa i η na mi. Nyɛ η na mi sigbɛ xixɛ a nanɛ ε a wo. Vɔnɔn η kɛ ji mi o, kpɔ àdika η kɛ co mi o. ²⁸ Mi sɛ i η nu bɛ: “Ɔ yikɔ, vɔ a, na va miagbɔ.” Nɛ mi rɔn η a, a nà mi jijɔ bɛ η yikɔ Dada gbɔ, dɔ Dada wugan η. ²⁹ Ɔ nu i nɛ mi ifia, gbɔxo ɛnu hunnawo na jɔ, kina nɛ wo va jɔ a mia xɔ wo sɛ. ³⁰ Nyɛ η kɛ gbɛ xo nuxo sùgbɔ kidɛ mi o, dɔ amɛkɛ wugan xixɛ ɛla gbɔnɔ. Ɔ wɔ wunsɛ dɛ dɛ dɛ ɛjinyɛ o, ³¹ Vɔ a, xixɛ a dɔ a nya bɛ η rɔn Dada a, i wɔnɛ ɛnu sigbɛ Dada a dɔ η a. Mi co, mía yi!

15

Yesu i nyi vɛnti àdodo a

¹ Ɛnyɛ i nyi vɛnti àdodo a, i tiin Dada nyi vɛnbojikpɔtɔ a. ² Alɔvi dɛsiadɛ kɛ lɛ ɛwunyɛ, i la gbɛ cɛncɛn a, Dàdà la co e ji. Vɔ a, ɛ gra nɛ alɔvi kɛ nanɛ cɛncɛn a do,

cagbətɔ nə a na cəncən wu ənə. ³ Mi nyi amə kəkɔ vɔ cagbə ənyɔ kə η nu nə mi a tɔ. ⁴ Mi nɔ ənyə mə, sigbə η lə mia mə ənə. Vɛenti lɔvi dɛ ɲ ka tɛ nà cəncən ye dɛken o, é dɔ a nɔ vɛenti a η. Ənə a, nə mi ɲ nɔ ənyə mə o, mi ɲ ka tɛ na cəncən o. ⁵ Ənyə i nyi vɛenti a, i miawo mi nyi alɔvi awo. Amə kə lə ənyə mə, i η ca η lə ya mə a, nanə cəncən sùgbɔ, dɔ mi ɲ ka tɛ wɔ ənuɔdɛken lə tiin ɲgbə o. ⁶ Nə amə dɛ ɲ lə ənyə mə o, é wɔdɛ sigbə atilɔvi kə wo co dɔŋkpɪn, i xu, i wo lɔ ε də əzo mə i ì bi ənə. ⁷ Nə mi nɔ ənyə mə, i tiin nyɔ wo nɔ miamə a, ənu kə mia byɔ a, mia kpɔ ε xɔ. ⁸ Ənu kə nanə kafukafu tiin Dada a i nyi bə mia na nə cəncən sùgbɔ. hunna i dɛ disa bə mi nyi tiin dəkprɔvi àdòdò. ⁹ ɲ rɔn mi sigbə tiin Dada rɔn η ənə. Mi nɔ tiin rɔnrɔn mə. ¹⁰ Nə mi s'ətonu nə tiin sə wo a, mia nɔ tiin rɔnrɔn mə, sigbə η s'ətonu nə tiin Dada ye sə wo i lə ye rɔnrɔn mə a ənə. ¹¹ ɲ nu ənə nə mi cagbətɔ tiin jijo na nɔ miamə, nə mia jijɔkpɔkpɔ na nyi brebu. ¹² Tiin sə wo kə: Mi rɔn miadəkɪwo, sigbə η rɔn mi ənə. ¹³ Rɔnrɔn dɛ ɲ wugan wo a cɔ amə əgbɛ sə na də amə xɔ wo tamə o. ¹⁴ Nə mi zɔn də ənu kə η dɔ mi a ji a, mia nyi əxrɔnyə wo. ¹⁵ Nyi ɲ ka gbə yɔ mi bə aməsəntɔ o, dɔ aməsəntɔ ɲ dənəsi ənu kə ye xɔtɔ lə wɔ o. ɲ yɔ mi bə əxrɔ, dɔ η disa ənu kə η sə lə tiin Dada gbɔ awo see nə mi. ¹⁶ ɲ nyi miawo i can η o, ənyə i can mi, i cɔ ədɔ də asi nə mi bə mia yi, i na cəncən, nə mia cəncən na nɔ anyi. Kina a, Dàdà la na mi ənu kə mia byɔ lə tiin ɲkɔ mə awo see. ¹⁷ Ənu kə η lə dɔ mi a, i nyi bə mia rɔn miadəkɪwo.

Xixə a gbə Yesu kidə ye dəkprɔvi wo

¹⁸ Nə xixə a gbə mi a, mia nya bə é gbə η gbəxo i va gbə mi. ¹⁹ Nə mi nyi xixə a tɔ a, xixə a mə tɔ wo la rɔn mi. Vɔ a, η can mi lə xixə a mə, i mi ɲ gbə nyi xixə a tɔ o, yeidɔ i xixə a mə tɔ wo gbə mi. ²⁰ Mi dɔŋɔ ənyɔ kə η nu nə mi a: "Aməsəntɔ dɛ ɲ wu nə əgan ye xɔtɔ o." Nə wó dɛfun η a, wó a dɛfun nə miacawo, kpɔ nə wó zɔn də tiin nyɔ wo ji a, wó a zɔn də miacawɔtɔ ji. ²¹ Wó a wɔ ənu hunna wo nə mi, cagbə tiin ɲkɔ tɔ; dɔ wó ɲ dəsi amə kə dɔ η dɪɔ a. ²² Nə nyə ɲ mɛ nɛ va, i xonu nə wo o; wó ɲ ka nyi àgɔjɛtɔ o. Vɔ a, ifia kə η va, i xonu nə wo a, wo ɲ ka gbə cɔ àgɔjɛjə sə kə wo o. ²³ Amə kə gbə η a, gbə tiin Dada ca. ²⁴ Ənu kə amə bulɔmə dɛ ɲ wɔ kpɔ gbəɔ a, i η wɔ lə wo domə, yeidɔ wo nyi àgɔjɛtɔ. Wó kpɔ ənu kə η wɔ awo, ifia wó gbə η, i gbə tiin Dada. ²⁵ Ənu hunna jɔ cəgbə nə ənu kə wo ɲrɔ də əsəwema mə na cɛ, yei nyi: "Wó gbə η, də ənu dɛ mato də ənu dɛ η." ²⁶ Gàkəmə Əjifanəamətɔ kə maa dɔ dɪɔ mi co Dada gbɔ a la va a, ya kə nyi Gbɔngbɔn àdodo i co Dàdà gbɔ a, la d'əkunu η. ²⁷ i miacawo mia d'əkunu η, dɔ mi l'ədu kidə η co gɔmɛjɛjə.

**16¹ Ị nu ̄nyo hunna wo see n̄ mi, n̄ mi ̄j ka gb̄ x̄s̄e
d̄e o. ² Wo a nya mi l̄ jifuwob̄b̄xo wo, ̄ḡa a ka xo v̄,
i am̄ d̄eken k̄ la w̄ mi a la bub̄ Mawu d̄ i ye l̄ w̄
̄n̄. ³ W̄ a w̄ n̄ d̄o w̄ ̄j d̄esi ̄ o, kp̄ w̄ ̄j d̄esi
D̄ad̄a a o. ⁴ V̄ a, ̄j nu ̄nyo hunna wo n̄ mi, cagb̄t̄
n̄ y'̄ḡa va xo a, mia d̄ōj ̄nyo k̄ ̄j nu n̄ mi awo.**

̄d̄o k̄ Gb̄ngb̄n K̄k̄ w̄n̄ a

«Nyi nu ̄nu hunna wo n̄ mi co ḡm̄j̄j̄e o, d̄o l'̄̄du d̄e kid̄e mi. ⁵ Ifia, ̄j yik̄ am̄ k̄
d̄o ̄j d̄ida a gb̄. Kp̄ am̄ d̄eken ̄j l̄ miadom̄ i ka ̄j s̄e b̄: "L̄fi ̄ yik̄ maa o? ⁶ V̄ a, k̄
̄j nu ̄n̄ n̄ mi a, ̄tikuku d̄o aye m̄ n̄ mi. ⁷ V̄ a, ̄d̄d̄o i ̄j nu n̄ mi, ̄nyo n̄ mi b̄
ma yi, d̄o n̄ nȳ ̄j yi o, am̄ k̄ la d̄e al̄ mi a ̄j ka va o, v̄ a, n̄ ̄j yi a, na d̄o
̄jifan̄am̄t̄ a d̄ida mi. ⁸ N̄ i va a, a d̄e disa n̄ xix̄ a m̄ t̄ wo b̄, s̄usu k̄ wo w̄ d̄e
d̄e ̄ḡj̄j̄e ̄j, kid̄e k̄ wo w̄ d̄e d̄e ̄nuj̄j̄e w̄w̄, kid̄e kojod̄o ̄j a, ̄j s̄gb̄ o. ⁹ S̄usu k̄
wo w̄ d̄e d̄e ̄ḡj̄j̄e ̄j a, ̄j s̄gb̄ o, d̄o w̄ ̄j x̄ ̄j s̄e o. ¹⁰ L̄ ̄nu j̄j̄e w̄w̄ kpaxo a, xix̄
a m̄t̄ wo l̄ b̄, d̄o ̄j yik̄ D̄ad̄a a gb̄, i mi ̄j ka gb̄ kp̄ ̄j o. ¹¹ L̄ kojod̄o kpaxo a,
xix̄ a m̄ t̄ wo l̄ b̄, d̄o wo d̄o kojo n̄ acekp̄t̄ xix̄ ̄la t̄ v̄. ¹² Ị w̄ ̄nu s̄gb̄ d̄e i ̄
nu n̄ mi, v̄ a, mi ̄j ka t̄ m̄j̄e wo m̄ ifia o ¹³ Gak̄m̄ Gb̄ngb̄n k̄ d̄e n̄ ̄dodo disa la
va a, a kp̄ mi to ̄dodo a see m̄. Ị nyi yēta ce m̄ i ̄ a xonu do o, v̄ a, a nu ̄nu k̄ i
s̄e awo see n̄ mi, i ̄ nu ̄nu k̄ la va j̄ a n̄ mi. ¹⁴ A co kafukafu ̄j, d̄o ̄nu k̄ ̄j nu n̄ e
a, i ̄ nu n̄ mi. ¹⁵ ̄nu k̄ nyi tiin D̄ad̄a t̄ awo see i nyi tinȳ. Yeid̄o i ̄j nu n̄ mi b̄, ̄nu
k̄ ̄j nu n̄ e a, i ̄ nu n̄ mi. ¹⁶ Zand̄e a, mi ̄j ka gb̄ kp̄ ̄j o, i n̄ i gb̄ n̄ zand̄e a mia
gb̄ tr̄ kp̄ ̄j.» ¹⁷ K̄ i nu ̄n̄ a, ye d̄ekpr̄vi d̄ewo l̄ nu l̄ wod̄ekiwo dom̄ b̄: «Nukee i
l̄ nu n̄ m̄ ma? ̄ nu b̄: "Zand̄e a, mi ̄j ka gb̄ kp̄ ̄j o, i n̄ i gb̄ n̄ zand̄e a, mia gb̄
tr̄ kp̄ ̄j. "I gb̄ nu b̄: "Ị ka yi D̄ad̄a gb̄".» ¹⁸ N̄ "zand̄e a" l̄ nu m̄? M̄ ̄j m̄j̄em̄ o.»
¹⁹ K̄ Yesu nya b̄ w̄ kaa ka ̄nyo ye s̄e a, ̄ nu n̄ wo b̄: «Mi l̄ ka miad̄ekiwo s̄e ̄nu k̄
̄j ka nu, i b̄: "Zand̄e a, mi ̄j ka gb̄ kp̄ ̄j o, i n̄ i gb̄ n̄ zand̄e a mia gb̄ tr̄ kp̄ ̄j."»
²⁰ Ma nu ̄d̄d̄o n̄ mi b̄: Mia l̄ fan avin, i la l̄ fan akwe, v̄ a, xix̄ a m̄t̄ wo la l̄ kp̄
j̄j̄; mia l̄ fan akwe, v̄ a, mia kwe fanfan la tr̄zun j̄j̄ kp̄kp̄ n̄ mi. ²¹ N̄ nȳrun kaa
ji ̄vi a, ̄ l̄ fan akwe, d̄o v̄v̄s̄es̄e ye ḡam̄ i sun n̄ e; v̄ a, n̄ i ji ̄vi a j̄r̄ a, ̄j gb̄ d̄o

n'awun vèvè kà i sà a o, é nò nà jìjòkpkpò m̀, òò è jì àgbètò. ²² Ǹǹǹ k̀ i miacawo mi l̀ akwe fanfan m̀ òò ifia a ǹ, v̀ a, na gb̀ tr̀ k̀ mi, i èjì a j̀ mi, i j̀j̀ k̀k̀k̀ hunna a am̀ òòk̀k̀ è j̀ k̀ t̀ x̀ è l̀ m̀iasi o. ²³ Azan hunna gb̀ a, mi è j̀ k̀ gb̀ k̀ ànuòòk̀k̀ è j̀ s̀ o. Èn àd̀d̀d̀ i è l̀ nu ǹ mi, D̀d̀d̀ la ǹ mi ànuòòsìad̀, k̀ mià bỳ è l̀ tiin èk̀ m̀ a. ²⁴ K̀k̀k̀ j̀ ifia a, mi è j̀ bỳ ànuòòk̀k̀ l̀ tiin èk̀ m̀ haòò o. Mi bỳ ànu, mià k̀, k̀ina a mià j̀j̀ k̀k̀k̀ la br̀bu.

Yesu òò l̀ xix̀ àjì

²⁵ È x̀ nuxò hunna wo see ǹ mi to àlododo m̀, v̀ a, èg̀ la va x̀, i nỳ è j̀ k̀ gb̀ x̀ nuxò ǹ mi to àlododo m̀ o, èg̀ hunna m̀ a, na xonu ǹ mi g̀ǹg̀ǹ d̀ Dada è.

²⁶ Azan hunna gb̀ a, mià bỳ ànu tiin Dada l̀ tiin èk̀ m̀, nỳ è j̀ l̀ nu ǹ mi b̀ m̀aa d'akp̀ ǹ Dada d̀ mià ta m̀ i o. ²⁷ D̀o Dada èta r̀n mi. È r̀n mi cagb̀ r̀nr̀n k̀ mi òò è a t̀, é r̀n mi, òò mi x̀s̀ b̀ Mawu i d̀ è òò. ²⁸ Dada a gb̀ i è co i va xix̀ a m̀, ifia, è l̀ co l̀ xix̀ a m̀ yìk̀ D̀d̀d̀ gb̀.» ²⁹ Ye d̀k̀p̀r̀vi wo nu ǹ è b̀: «Ifia, è l̀ xonu ǹ mi g̀ǹg̀ǹ, i è gb̀ xoǹ è to àlododo m̀ o. ³⁰ Ifia, mí nya b̀ è d̀sì ànu wo see, i è gb̀ hian b̀ wo k̀ ǹ ànỳ àwo s̀ o. Ènu hunna i d̀, i mi x̀s̀ b̀ è co Mawu gb̀.»

³¹ Yesu k̀ wo s̀ b̀: «Mi x̀s̀ h̀nt̀n a? ³² Èg̀am̀ gb̀ǹ, é va ca v̀, i mià gb̀ando, i am̀ òòk̀k̀ la tr̀yi ye x̀ m̀, i mià gb̀ ànỳ òòk̀k̀ è j̀. V̀ a, è nỳ ànỳòòk̀k̀ i mi gb̀òò o, òò Dada l̀ kid̀ è. ³³ È nu ànỳ hunna ǹ mi, ǹ mià k̀ f̀fa l̀ ànỳ m̀. Mi a s̀ v̀v̀ l̀ xix̀a m̀, v̀ a, mi òòjì; òò è òò l̀ xix̀ a jì v̀!»

17

Yesu xòò ǹ ye d̀k̀p̀r̀vi wo see

¹ K̀ Yesu nu àǹ j̀r̀ a, é c̀ èk̀vi d'èjì, i b̀: «Dada, èg̀ a x̀, c̀ kafukafu ǹ àvio, ǹ àvio ca na c̀ kafukafu n'̀wo. ² È na è acè d̀ àgbètò wo see jì, cagb̀t̀ ǹ a ǹ àgb̀ mav̀ am̀ k̀ è c̀ d̀ àsi ǹ è awo. ³ Àgb̀ mav̀ a, i nỳ ẁ a d̀sì b̀ àwo i nỳ Mawu àdodo òòk̀k̀ t̀t̀ k̀ l̀ a, i la gb̀ desi b̀ Yesu Kriso i nỳ am̀ k̀ è d̀ òò a. ⁴ È c̀ kafukafu n'̀wo l̀ anyìgb̀njì; i ẁ èd̀ k̀ è d̀ è b̀ ma ẁ awo j̀r̀. ⁵ Ifia, Dada, ǹ è k̀f̀k̀f̀ k̀ è j̀ ẁò è l'ègb̀ àwo a; k̀f̀k̀f̀ hunna k̀ è j̀ ẁ òò gb̀xò xix̀ a na j̀ a. ⁶ «È c̀ àwo disa ǹ am̀ k̀ è can l̀ xix̀ a m̀, i c̀ wo d̀ àsi è awo. Ẁ nỳ t̀wo v̀, è c̀ wo d̀ àl̀ m̀ è j̀, i ẁ s'̀tonu ǹ t̀ nỳ. ⁷ Ẁ nya ifia b̀ ànu k̀ è c̀ d̀ àsìnỳ awo a, ègb̀wo i ẁ co. ⁸ D̀o ànỳ k̀ è c̀ d̀ àsi è j̀ a, è c̀ è ǹwo, i ẁ x̀ wo, i nya b̀ ègb̀wo i

η co, i xɔsɛ bɛ ɛwo i dɔ η ɔɔɔ. ⁹ Ɔ lɛ xodɛ nɛwo, nyɛ ɔ xodɛ nɛ xixɛmɛtɔ wo o, vɔ a η xodɛ nɛ amɛ kɛ ɛ cɔ dɛ alɔ mɛ η awo, ɔo wɔ nyi tɔwo. ¹⁰ Ɔnu kɛ nyi tinyɛ awo see i nyi tɔwo, i ɛnu kɛ nyi tɔwo awo see nyi tinyɛ; i tiin kɔfukafu lɛ ɔɔ ɔɔkia disa lɛ wo mɛ. ¹¹ Nyɛ ɔ gbɛ lɛ xixɛ a mɛ o, vɔ a, wawo lɛ xixɛ a mɛ, nya η gbɛnɔ ɛgbɛwo. Dɔdɔ Kɔkɔ, kpɔ wo ji lɛ tɔo ηkɔ kɛ ɛ nɔ η a mɛ, nɛ wo a nɔ ɔɔkawɔwɔ mɛ, sigbɛ mɔ lɛ ɔɔkawɔwɔ mɛ ɛnɛ. ¹² Gakɛmɛ η lɛ wo gbɛ a, η kpɔ wo ji lɛ tɔo ηkɔ mɛ kɛ ɛ na η a mɛ; Ɔ cɔn alɔ wo ji, i amɛ ɔɔ ɔ bu lɛ wo mɛ o, zɛn lɛ ɛvi kɛ ka dɔn i Mawunyɔ wema nu a η o. ¹³ Vɔ a, ifia η gbɛnɔ ɛgbɛwo, i lɛ nu ɛnyɔ ɛlawo gakɛmɛ η lɛ xixɛ a mɛ a, cagbɛtɔ nɛ tiin jɔjɔ na nɔ wo mɛ, i a nyi jɔjɔ kpɔkpɔ brɛbu. ¹⁴ Ɔ cɔ tɔo nyɔ dɛ asi nɛ wo, i xixɛ a mɛtɔ wo gbɛ wo, ɔo wɔ ɔ nyi xixɛ tɔ o, nɛnɛ kɛ i nyɛ ca nyɛ ɔ nyi xixɛ a tɔ ɛnɛ. ¹⁵ Nyɛ ɔ lɛ byɔ bɛ na ɔɔ wo jii lɛ xixɛ a mɛ o, vɔ a, na xɔ wo lɛ ɛnuvɛn si. ¹⁶ Wɔ ɔ nyi xixɛ a tɔ o, nɛnɛ kɛ i ηca nyɛ η nyi xixɛ a tɔ ɛnɛ. ¹⁷ Wɔ nɛ wo a nyi tɔ wo tɔo tɔo nyɔ kɛ nyi ɔdɔdɔ mɛ. ¹⁸ Sigbɛ ɛ dɔ η ɔɔɔ xixɛ a mɛ, nɛnɛ kɛ i η dɔ wo ɔɔɔ xixɛ a mɛ nɛ. ¹⁹ Cagbɛ wo tɔ a, η cɔ ɔɔkinyɛ sɛ sa ɛvɔ n'ɛwo, cagbɛtɔ nɛ wo cawo na cɔ wɔɔɔkiwo sɛ sa ɛvɔ dɛ ɔdɔdɔ a tamɛ. ²⁰ Nyɛ ɔ lɛ xodɛ nɛ wo ɔɔkɛn o, vɔ a, η lɛ xo e nɛ amɛ kɛ la va xɔ η sɛ, tɔ tiinyɔ kɛ wo a nu ne wo a ji. ²¹ Ɔ lɛ xodɛ nɛ wo a nyi ɔɔka, Dɔdɔ wo a nyi ɔɔka sigbɛ nyɛ kidɛ ɛwo vɛ mɔ nyi ɔɔka a ɛnɛ; cagbɛtɔ nɛ xixɛ a na nya bɛ ɛwo i dɔ η ɔɔɔ. ²² Ɔ cɔ kafukafu kɛ ɛ cɔ η a nɛ wo, cagbɛtɔ nɛ wo a nyi ɔɔka a, sigbɛ nyɛ kidɛ ɛwo vɛ mi nyi ɔɔka a ɛnɛ. ²³ Ɔ lɛ wo mɛ, sigbɛ woca ɛ l'ɛnyɛ mɛ ɛnɛ, nɛ wo a nyi ɔɔka i lɛ brɛbu, cagbɛtɔ nɛ xixɛ na nya bɛ ɛwo i dɔ η ɔɔɔ; i ɛ rɔn wo sigbɛ ɛ rɔn η ɛnɛ. ²⁴ Dɔdɔ, η ji bɛ, fi η lɛ a, amɛ kɛ ɛ cɔ dɛ asi η a wo ca na nɔ leena kidɛ η; nɛ wɔ a kpɔ kafukafu kɛ ɛ nɔ η a. Ɖo ɛ ɔo rɔnrɔn η gbɔxo xixɛ a na jɔ. ²⁵ Dɔdɔ, ɛwo kɛ nyi amɛ jɔjɔ a, xixɛ a mɛ tɔ wo ɔ dɛsi ɛwo o, vɔ a, nya η dɛsi ɛwo, i amɛ ɛla wo nya bɛ ɛwo i dɔ η ɔɔɔ. ²⁶ Ɔ ɔ tɔo ηkɔ disa nɛ wo, i la gbɛ ɔɔ e disa nɛ wo dɛji, cagbɛtɔ nɛ rɔnrɔn kɛ ɛ ɔo η a, na nɔ wo mɛ, nɛ ηca ma nɔ wo mɛ.

18

wo lɛ Yesu

(*Matie 26:47-56; Makɛ 14:43-50; Luka 22:47-53*)

¹ Kɛ Yesu nu ɛnɛ jɔ a, ye kidɛ ye dɔkpɔvi wo yi Sedrɔn tɔ a ηgbɛ; Abrɔ ɔɔka leena i ye kidɛ ye dɔkpɔvi wo ɔo mɛ. ² Juda, kɛ ka sa Yesu dɛsi leena, ɔo Yesu kidɛ ye dɔkpɔvi wo bɔ nɔ dɛ leena ɔɔɔɔ. ³ Juda kpɔ ɔhwɔkɔn kidɛ ɛmɔnucɔtɔ, kɛ Mawuvɔsatɔ gan wo dɔ ɔɔɔ awo kidɛ farizitɔ wo yi leena. Wɔ kpɔɔi, i hɛn kandɛgbɛn

wo, àzòti wo, kidè àhwànu wo dè alò m̀. ⁴ Yesu nya ènu kè ka jò dèji awo see, i zòn yi wo gbò, i ka wo sè b̀: «M̀ è i mi lè jì?» ⁵ Wó ròn nà è b̀: «Yesu Nazareti t̀ a.» Yesu nu nà wo b̀: «Ènyè k̀.» I Juda kè ka sa è lè leena dè kidè wo. ⁶ Kè Yesu nu nà wo b̀: «Ènyè k̀» a, wó gbo yi ñgbè, i gejen. ⁷ Yesu gbè trò ka wo sè b̀: «M̀ è i mi lè jì?» Wó ròn nà è b̀: «Yesu Nazareti t̀.» ⁸ Yesu gbè nu nà wo b̀: «Ìj nu nà mi, b̀ ènyè k̀; Nè i nyi ènyè i mi lè jì a, mi gbè amèdèya wo dè nà wo a yi.»

⁹ Cagbèto nà ènyè kè i nu a na cè, yei i nyi: «Amè kè è cò dè asinyè awo dè ñ b̀ o.» ¹⁰ Simò Pyèè hèn èwi dè, i rò è lè àku m̀, i kpa èto d̀simètò nà amèsèntò Mawuv̀sato gan a t̀, amèsèntò hunna t̀bè Macusè. ¹¹ V̀ a, Yesu nu nà Pyèè b̀: «Cò t̀ wì dè àku m̀. È bu b̀ v̀èv̀sèsè k̀fu kè tiin Dada na ñ a, nyi ñ na nu i e a?» ¹² Ènè a, àhwàkòn a, kidè amè kè lè kprò wo a, kidè èm̀nuc̀tò Jifugan wo t̀, wo lè Yesu, i bra è. ¹³ Wó kprò è sè yì Anà gbò jèñkò. Anà a, nyi Kayifu ye sinòvi, i Kayifu nyi Mawuv̀sato gan lè èxo hunna m̀. ¹⁴ V̀ a, Kayifu hunna i kpra Jifugan wo b̀: «Nè amè dèka t̀tò ku dè d̀kòn a tamè a, é nyòwu b̀ d̀kòn a see na gban.»

Pyèè gbè b̀ ye ñ lè Yesu dèkpròvi wo m̀ o

(Matie 26:69-70; Makè 14:66-68; Luka 22:55-57)

¹⁵ Simò Pyèè kidè àdèkpròvi bulómè kprò Yesu do. Àdèkpròvi bulómè hunna a Mawuv̀sato gan a dèsi i, ènè a, yeca d̀o Mawuv̀sato gan ye xo m̀ kidè Yesu. ¹⁶ V̀ a, Pyèè nò xixènu l'agbo nu. Adèkpròvi dèya kè Mawuv̀sato gan dèsi a, do i xonu nà nyòrun èm̀nuc̀tò a, i kprò Pyèè d̀o axo a m̀. ¹⁷ Nyòrun amèsèntò èm̀nuc̀tò a ka Pyèè sè b̀: «Èwo ca ñ nyi dèka lè ñucu hunna ye dèkpròvi wo m̀ a?» Pyèè nu nà è b̀: «Èo nyè ñ lè wo m̀ o.» ¹⁸ Kè v̀v̀dè lè wò a, amèsèntò wo kidè èm̀nuc̀tò wo b̀ èzo i lè xu i. Pyèè ca lè wo m̀ i lè xu èzo.

Mawuv̀sato gan ka ènyè Yesu sè

(Matie 26:59-66; Makè 14:55-64; Luka 22:66-71)

¹⁹ Mawuv̀sato gan ka ènyè Yesu sè dè ye dèkpròvi wo kidè ye ènukpramè ñ. ²⁰ Yesu nu dèj nà è b̀: «Gbàngba i ñ xonu lè nà amè wo see, ñ kpra nà ènu amè wo lè jifubòbòxo wo kidè Mawusènxo wo, lèfi jifu wo bònè lè awo see, nyè ñ nu ènyè dè d'ènyègòmè o. ²¹ Nukeejò i è lè ka ènyè ñ sè? Ka ènyè kè ñ nu a sè, amè kè d̀o èto ñ awo: Wawo nya ènyè kè ñ nu awo.» ²² Kè Yesu nu ènè a, èm̀nuc̀tò kè leena dè awo dèka xo ètomè nà è, i nu b̀: «Sigbè aa xonu nà Mawuv̀sato gan m̀ a nà a?» ²³ Yesu nu nà è b̀: «Nè ñ xonu

d'àngò a, nu ɛnu kɛ η nu d'àngò a η, kprɔ nɛ η xonu nyɔ̀ngbin i a, nu ɛnu kɛ dɔ i ɛ xo ɛtomɛ η a?» ²⁴ Yesu brabra ɛnɛ, i Anà dɔ ɛ d̩ɪɔ̩ Kayifu Mawuvɔsato gan a gbɔ.

Pyɛ trɔ gbɛ Yesu

(Matie 26:71-75; Makɛ 14:69-72; Luka 22:58-62)

²⁵ Ganamɛdo a, Simɔ Pyɛ leena i lɛ xu ɛzò, i wo ka ɛ sɛ bɛ: «Ɛwo ca η nyi d̩ɛka lɛ ye d̩ɛkprɔvi wo mɛ a?» Vò a, Pyɛ gbɛ i bɛ: «Ɛo nyi η lɛ wo mɛ o.» ²⁶ Mawuvɔsato gan ye mɛsɛntɔ d̩ɛka, kɛ lɛ amɛ kɛ Pyɛ kpa ɛto nɔ a ye kukan mɛ a, nu nɛ Pyɛ bɛ: «Nyɛ η kprɔ ɛwo lɛ Abrɔ a mɛ kidɛ Yesu a?» ²⁷ Pyɛ bɛ trɔ gbɛ. i zɛd̩ɛka a, kokro d̩'atɔ.

Wo kprɔ Yesu yi Pilatɛ ηkɔ

(Matie 27:1-2; 11-14 ; Makɛ 15:1-5; Luka 23:1-5)

²⁸ Wó kprɔ Yesu co lɛ Kayifu xo mɛ i kprɔ ɛ yi ɛd̩̀ugan a ye xo mɛ, lɛ nyidi tiin. Amɛ kɛ kprɔ ɛ yi awo η d̩̀o axo amɛ o, cagbɛtɔ nɛ wo a nyi amɛ kɔkɔ, i a d̩̀u didivayixo a.

²⁹ Yeidɔ, i ɛd̩̀ugan Pilatɛ va do ɛgo wo dɛ xixɛnu, i ka wo sɛ bɛ: «Àgò kee mi lɛ do ηucu ɛla?» ³⁰ Wó nu nɛ ɛ bɛ: «Nɛ η lɛ wɔ ɛnuvɔɛn d̩̀o o a, mi η ka kprɔ ɛ va n'ɛwo o.» ³¹ Pilatɛ nu nɛ wo bɛ: «Mi a ηtawo mi kprɔ ɛ, i d̩̀ohwe nɛ ɛ, sigbɛ miasɛ byɔ mɛ a.» Jifugan wo nu nɛ ɛ bɛ: «Mí η wɔ ace d̩̀ɛ i a wù amɛ o.» ³² Cagbɛtɔ nɛ ɛnyɔ kɛ Yesu nu d̩̀ɛ, dɛ ɛku kɛ i ka ku η a, na ɛɛ. ³³ Pilatɛ d̩̀o ye xo mɛ, i yɔ Yesu i ka ɛ sɛ bɛ: «Ɛwo i nyi Jifu wo fyɔ a?»

³⁴ Yesu ka ɛ sɛ bɛ: «Ɛwoŋta susu mɛ i ɛ nu ɛnyɔ hunna co a, nɔmi ɛnu kɛ amɛ buwo lɛ nu dɛ ɛnyɔnyɛ a i?» ³⁵ Pilatɛ ka ɛ sɛ bɛ: «Jifu i nya η nyi a? Taa d̩̀ukɔn ηta kidɛ Mawuvɔsato gan wo i cɔ ɛwo dɛ asi η. Nukee ɛ wɔ?» ³⁶ Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Tiin fyɔd̩̀uxo η nyi xixɛ ɛla mɛ tɔ o. Nɛ tiin fyɔd̩̀uxo mɛnɛ nyi xixɛ ɛla mɛ tɔ i a, tiin mɛsɛntɔ wo la wɔ àhwà dɛ tiin tamɛ, i wó ka η tɛ lɛ η va jifugan wo gbɔ o, tiin fyɔd̩̀uxo η nyi lela tɔ o.»

³⁷ Pilatɛ nu nɛ ɛ bɛ: «Ɛfyɔ i ɛ nyi nɛ sa?» Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Ɛwo i lɛ nu i bɛ η nyi ɛfyɔ. Wo ji η, i η va xixɛ a mɛ i a d̩̀ɛkunu nɛ àdodo a.» Amɛ kɛ kprɔ nɛ àdòdo awo see d̩̀o nɛ ɛto η. ³⁸ Pilatɛ ka ɛ sɛ bɛ: «Nukee yi àdodo a?»

Wo d̩̀o ɛkuhwɛ nɛ Yesu

(Matie 27:15-31; Makɛ 15:6-20; Luka 23:13-25)

Kɛ Pilatɛ nu ɛnyɔ hunna wo jrɔ a, ɛ vɛ kprɔ Jifugan wo lɛ xixɛnu, i nu nɛ wo bɛ: Nyi η kprɔ àgòjɛjɛ d̩̀ɛken, i la sɛ d̩̀o ɛkuxwe nɛ ηucu hunna o. ³⁹ Vò a, lɛ mia kɔnu wɔwɔ mɛ a, η d̩̀ɛnɛ ɛgasɛntɔ d̩̀ɛka do lɛ didivayi xo gbɛ. Mi ji bɛ ma daci Jifu wo fyɔ d̩̀ɛ nɛ mi a? ⁴⁰ Wó

də axa bə: «Ǝo, ɨ nyi yei woa daciɔɛ nə mí o! Banabasə i mí ji bə wo a daciɔɛ.» V̀ a, Banabasə hunna ənuvɔɛnwɔtɔ i ̀ nyi.

19¹ Ǝnə a, Pilatə d'əgbə bə wo a kprɔ Yesu yì, i xo e kidə sɔvo. ²Sɔja wo cɔ awunja rɔn əfyɔkuku, i sə d'əta nə ɛ, wó cɔ awù jɛn ɔɛka sə do nə ɛ. ³Wó gbo təbɔ ɛ, i nu nə ɛ bə: «Mi ci əwo Jifu wo fyɔ!» I wó tɔ ɛ xoxo. ⁴Pilatə gbə trɔ do, i nu nə amə kə lə xixənu awo bə: «Na kprɔ ɛ va xixənu nə mi, nə mia nya bə nyi ɨ kprɔ àg̀jəjə ɔɛkɛn, i la sə ɔo əkuhwɛ nə ɛ o.» ⁵Yesu do va, i lə awù jɛn a mə, i awunja kuku a l'əta nə ɛ. Pilatə nu nə wo bə: «Ɔucu a kə!» ⁶V̀ a, kə Mawuvɔsatɔ gan wo, kidə əmɔnucɔtɔ wo kprɔ ɛ a, wó də axa bə: «Kran ɛ də aticoga ji! Kran ɛ də aticoga ji!» Pilatə nu nə wo bə: «Míantawo mi xɔ ɛ, i kran ɛ də aticoga ji.» Nya ɨ kprɔ àg̀jəjə ɔɛkɛn i la sə ɔo əkuxwɛ nə ɛ o. ⁷Jifugan awo nu nə ɛ bə: «Mí wɔ əsə ɔɛ, i nə mi zɔn də əsə a ji a, é ɔo a ku. Ɖo é bə ye nyi Mawu Èvi.» ⁸Kə Pilatə sə ənyɔ hunna a, v̀nvɔn gbə ji i kpe e. ⁹É gbə ɔo àxo a mə, i ka Yesu sə bə: «Ləfi ə co?» V̀ a, Yesu ɨ nu ənyɔ ɔɛ ɔɛn nə ɛ o. ¹⁰Pilatə nu nə ɛ bə: «Ǝnyə i ə vindəmə nɔ a? Ɔ nya bə ɨ wɔ acɛ ɔɛ i a daci əwo ɔɛ, nɔmi i a kran əwo də aticoga ji e a?» ¹¹Yesu nu nə ɛ bə:« Ɔ ɔo àcɛ ɔɛkɛn

də əjinyə, nə η nyi Mawu i na əwo o. Yeidə amə kə cə η də asi n'əwo a jə àgè sùgbə wu əwo.» ¹² Co gànámə i Pilatə ləji a dɛ Yesu do, vè a, jifu wo də axa bə: «Nə ə daci i dɛ a, η nyi əfyɔgan a ye xɾə o! Amə dɛkən kə bə ye nyi əfyɔ a, ə tən àhwà əfyɔgan a i!» ¹³ Kə Pilatə sə ənyɔ hunna wo a, é dɛ Yesu do va xixənu, i kanrən də kɔjɔdɔdɔzinkpin ji, wo yɔnə leena də Ebregbəmə bə Gabataa ye gəmə i nyi "Əkrənyigban." ¹⁴ Didivayixo a kɾɔtɔ ècɔ lə gàwivə mə ənə a, Pilatə nu nə Jifu wo bə: «Mia fyɔ kə!» ¹⁵ Vè a, wó tɔ axa dədə bə: «Wù i ! Wù i! Kran ε də aticoga ji.» Pilatə ka wo sə bə: «Ma kran mia fyɔ də aticoga a?» Mawusatɔgan wo rɔn nə ε bə: «Mí η wɔ əfyɔ dɛ dɛ wu Rɔmafɔgan o.» ¹⁶ Kə i nyi ənə a, Pilatə daci Yesu dɛ nə wo a kran ε də aticogaji.

Wo kran Yesu də aticiga ji

(Matie 27:32-44; Makə 15:21-32; Luka 23:26-43)

Wó kɾɔ Yesu jə mə. ¹⁷ Yɛnta dro ye ticoga, i do lə ədugan mə yi lefi wo yɔnə bə “Ətaxugo toho a”, i tɔbə Gəlgɔta də Ebre gbəmə. ¹⁸ Leena i wó kran Yesu kidə amə aməvè buwo də aticogaji lə, amə dɛka lə dɔsi, i èvè a tɔ lə əminyɔ mə, i Yesu lə dɔŋdomə. ¹⁹ Pilatə ηrɔ ənuɔɔka də aticoga aji, i ηrɔ bə: «Yesu Nazaretitɔ, Jifuwo fyɔ.» ²⁰ Jifu sùgbə hrən ənuηrɔηrɔ hunna, dɔ ləfi wó kran Yesu do a təbɔ èdùgan a, i ənuηrɔηrɔ a lə Ebre gbə mə, latin gbə kidə greki gbə mə. ²¹ Mawuvɔsatɔgan jifutɔ wo nu nə Pilatə bə: «Ka ηrɔ "Jifu wo fyɔ o", vè a ηrɔ bə: "ηucu hunna nu bə: Ye nyi jifu wo fyɔ.» ²² Pilatə nu nə wo bə: «Ənu kə η ηrɔ a, η ηrɔ ε vɔ.» ²³ Kə sɔja wo kran Yesu də aticogaji jrɔ a, wó cə ye wu wo, i ma ε də toho amənə, i amə dɛkaɔka xɔ yetɔ . Wó cə

ye wu gaŋgan kə ɲu ənutəntənkpa ɲ lə a; i nyi àv̀̀n d̄eka co əji va àg̀̀m̄. ²⁴ Sɔja awo nu lə wođəkiwo domə bə: «Mí ɲ ka vu awu hunna o, v̀̀ a mía da àk̀̀ d'əji i a kpɔ amə kə la d̄ù i a.» Ɛnu nyi ənə, cagbətɔ nə ənu kə Mawunyo nu a na cɛ, yei nyi bə: «Wó ma tiinwu wo, i dà àk̀̀ də tiinwu gaŋgan a.» Ɛnu kə sɔja wo wɔ a nə. ²⁵ Yesu ye nana, ye nana ə nɔvi nyɔrun, Mari Klopasi əsi kidə Mari kə co Madala a, wo l'ətə lə aticoga ye kpađeka. ²⁶ Kə Yesu kpɔ ye nana a, i adəkprɔvi kə i rɔn a lə akpađeka nə ɛ a, é nu nə ye nana bə: «Kpɔ əvi wo nə.» ²⁷ I ì nu nə àdəkprɔvi a bə: «Kpɔ tɔɔ nana nə.» I co ègà hunna mə a, adəkprɔvia xɔ ɛ də ye xo mə.

Yesu ku

(Matie 27:45-56; Makə 15:33-41; Luka 23:44-49)

²⁸ Kina ɲgbə a, Yesu nya bə, ifia, ənuwo see yi v̀̀v̀̀m̄, i nə Mawunyo a na cɛ a, é nu bə: «Ècig̀̀m̄ tən ɲ.» ²⁹ Èzə d̄eka leena i v̄een hwanhwan d̄ɔ ɛ, sɔja wo cɔ àv̀̀nvi nyɔ də v̄een a mə, i sə tɔ də əjəti nu, i sə də əǹ̀ nə Yesu. ³⁰ Yesu ǹ̀ v̄een hwanhwan a, i bə: «Ɛnu wo see yi v̀̀v̀̀m̄.» I də ətagu, i bɔnu ³¹ Gbona a, Jifuwogbɔngbɔnzɔn kpɔtɔ ècɔ i, i wó ɲ lə ji bə aməkuku wo na nɔ aticogaji lə gbɔngbɔnzaagbə o. Gbɔngbɔnzɔn a azan v̄əv̄ə i ì nyi nə jifu wo. Wó v̄e byɔ Pilatə bə na d'ègbə nə wo a gban afɔxu nə aməkuku awo, i a d̄ə wo ji lə aticogaa ji. ³² Sɔja wo yi aməkuku kə wo kran də aticogaji kidə Yesu awo gbɔ, i gban afɔxu nə aməjəŋkɔtɔ a, i gban nə əv̀̀ a tɔ. ³³ V̀̀ a, kə wó va Yesu gbɔ a, wó kpɔ bə é ku v̀̀, wó ɲ gbə gban afɔxu wo nə ɛ o. ³⁴ V̀̀ a, sɔja awo domətɔ d̄eka tɔ əwi axatimə nə Yesu i əhun kidə əci do zəđeka. ³⁵ Amə kə kpɔ ənu a, d'ekunu, i ye kunu d̄əđə nyi àd̀̀do, é nya bə àd̀̀do i ye lə nu, cagbətɔ nə miaca wo mia xɔsə. ³⁶ Ɖo ənu hunna wo see jɔ nə ənu kə Mawunyo wema nu a, na cɛ, yei nyi: «Wo ɲ ka gban ye xu d̄eken o.» ³⁷ I wema bulɔmə gbə nu bə «Wó a kpɔ amə kə wó tɔ əwi axatimə nə a.»

Wo d̄i Yesu də yɔdomə

(Matie 27:57-61; Makə 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸ Lə ənu hunna wo ɲgbə a, Jozefu kə co Arimate, i nyi Yesu ye dəkprɔvi v̀̀ a, ɲ d̄ə nə d̄ekia disa o, cagbə jifugan wo tɔ. Ɛ v̄e byɔ gbə lə Pilatə gbɔ, i a d̄ə Yesu əku ji; i Pilatə na ègbè e, i ì v̄e d̄ə Yesu əku a ji. ³⁹ Nicodemu kə v̄e kpɔ Yesu lə əzanmə a ca va, i hən Mire kidə Alowesə kiloo əgban ənə va. ⁴⁰ Wó aməv̀̀ awo cɔ Yesu əku a, i tro àv̀̀n də e, i s̀̀ ami hɔntə wo nə ɛ sigbə jifu wo wɔnə lə wo kɔnu mə i na d̄i aməkuku wo a. ⁴¹ Ləfi wo kran Yesu do a, Abrɔ d̄eka leena, i lə Abrɔ a mə a, əyɔdo yeye d̄eka leena, i wo ɲ d̄i amə

dəmə kpɔ gbədə o. ⁴² Azan hunnagbə i jifu wo lə kpaɖi ɖe nə wo gbɔngbɔnzan a, kə əyɔdo a təbɔ leena a, wó vɛ ɖi Yesu də mə.

20

Yesu əyɔdo lə gbale

(Matie 28:1-8; Makə 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ Lə kɔsidagbə ngbangbansi a, Mari kə co Madala a yi əyɔdo a gbɔ, é kpɔ bə wo ɖə əkpɔ a ji lə əyɔdo a nù. ² É sudu yi Simɔɔ Pyɛɛ kidə adəkprɔvi kə Yesu ɖo rɔnrɔn nɔ a gbɔ, i nu nə wo bə: «Wo ɖə Yesu jii lə əyɔdo a mə, i mí ɲ nya ləfi wo cɔ ε do o.» ³ Pyɛɛ kidə adəkprɔvi ɖeya yi əyɔdo a gbɔ. ⁴ Wo a aməvə awo sudu, vɔ a, adəkprɔvi ɖeya sudu zən lə Pyɛɛ ɲ, i ɖo əyɔdo a gbɔ jəŋkɔ. ⁵ É bubɔ i kpɔ əyɔdo a mə, i kpɔ àvɔn kə wo sə tro də e awo leena, vɔ a, ɲ ɖo mə o. ⁶ Simɔɔ Pyɛɛ ciŋgbə va, i ɖo əyɔdo a mə. É kpɔ àvɔn kə wo sə tro də e awo leena; ⁷ kidə àvɔn kə wo sə cɔn əta nə Yesu a, àvɔn hunna ɲ lə àvɔn ɖeya wo mə o, é lə brabra l'əvo. ⁸ lə ye yomə a, adəkprɔvi ɖeya kə va əyɔdo a gbɔ jəŋkɔ a ca ɖomə; é kpɔ, i xɔsə. ⁹ Kəkə jə ègà hunna mə a, adəkprɔvi awo ɲ mɔŋjə Mawunyo kə nu bə Yesu a nyo lə aməkuku wo mə a mə o. ¹⁰ I adəkprɔvi aməvə awo trɔyi wo xo mə.

Yesu disa ɖəkia nə Mari kə co Madalaa

(Matie 28:9-10; Makə 16:9-11)

¹¹ Mari lətə lə əyɔdo a gbɔ, i lə fan àvin. Kə i lə fan àvin a, é bubɔ kpɔ əyɔdo a mə. ¹² É kpɔ Mawuŋədɔtɔ aməvə i wó do awu əye, i kanren ɖe də ləfi wo cɔ Yesu əku do a, i ɖeka lə ye ta rigbə i əvə a tɔ lə ye fɔ rigbə. ¹³ Mawuŋədɔtɔ awo ka Mari bə: «Nukeejɔ ə lə fan avin?» É nu nə wo bə: «Wo ɖə tiin Xotɔ ji, i nyə ɲ nya ləfi wo cɔ ε do o.» ¹⁴ Kə i nu ənə jrɔ a, é trɔ kpɔ ɲgbə, i kpɔ Yesu lətə, vɔ a, ɲ nya bə Yesu i o. ¹⁵ Yesu ka ε bə: «Nukeejɔ ə lə fan àvin? Mə ε i ə lə ji?» Mari bubə abrɔcɔtɔ i, i nu nə ε bə: «Nə i nyi əwo i cɔ ε a, nu ləfi ə cɔ ε do a ɲ, nə ma vɛ cɔ ε. » ¹⁶ Yesu yɔ ε bə: «Mari!» I ì trɔ, i dəŋkɔ ε, i yɔ ε də Ebre gbə mə bə: «Rabuni!» Ye gɔmə i nyi "Àxotɔ!" ¹⁷ Yesu nu nə ε bə: «Ka lə ɲ dətə o! Ɖo nyə ɲ yì tiin Dada gbɔ xaɖo o. Vɔ a yì nɔvinyə wo gbɔ i nu nə wo bə: "ɲ yikɔ tiin Dada kə nyi miacawo Dada a gbɔ; tiin Mawu kə nyi miacawo Mawu a gbɔ."» ¹⁸ Mari kə co Madala va yi adəkprɔvi awo gbɔ i do nu nə wo bə: «ɲ kpɔ Àxotɔ!» I do əŋə kə Àxotɔ do a nə wo.

Yesu disa dɛkia nɛ Ye dɛkprɔvi wo

(Matie 28:16-20; Makɛ 16:14-18; Luka 24:36-49)

¹⁹ Gbɔnana lɛ kɔsidɛgbɛ fyenyi a, adɛkprɔvi awo bɔ dɛ ɛxɔ dɛka mɛ dɛ. Wɔ gra ɛhɔ, dɔ wɔ lɛ vɔnvɔn nɛ jifugan wo. Yesu dɔ ɛxɔ amɛ, i nɔtɛ lɛ donɔdomɛ nɛ wo, i nu nɛ wo bɛ: «Fafa na nɔ kidɛ mi!» ²⁰ Kɛ i nu ɛnɛ ne wo jrɔ a, ɛ disa ye lɔ wo kidɛ ye xatimɛ nɛ wo. Ɛji jɔ adɛkprɔvia wo sɔgbɔ kɛ wo kpɔ Ɔxotɔ a. ²¹ Yesu gbɛ trɔ nu nɛ wo bɛ: «Fafa na nɔ kidɛ mi! Sigbɛ Dada dɔ ɛ dɛɛ a, ɛ ca ɛ dɔ mi dɛɛ.» ²² Kɛ i nu ɛnɛ jrɔ a, ɛ dɛ fufu dɛ wo, i nu nɛ wo bɛ: «Mi xɔ Gbɔngbɔn Kɔkɔ!» ²³ Nɛ mi cɔ ɛgɔjɛjɛ kɛ amɛ dɛ a, Mawu la sɛ kɛ e. Vɔ a, nɛ mi ɛ cɔ ɛgɔjɛjɛ kɛ amɛdɛ o, Mawu ɛ ka sɛ kɛ e o.»

Yesu disa dɛkia nɛ Tɔmaa

²⁴ Gankɛ, Toma, kɛ nyi dɛka lɛ adɛkprɔvi amɛwivɛ awo mɛ, i wo yɔnɛ bɛ: «Ɛkranvi a», ɛ lɛ wo mɛ dɛ kɛ Yesu va a o. ²⁵ Adɛkprɔvi kɛ leena dɛ awo nu nɛ Tɔmaa bɛ: «Tɔmaa, mɛ kpɔ Ɔxotɔ a.» Vɔ a, Tɔmaa nu nɛ wo bɛ: «Nɛ nyɛ ɛ kpɔ flɛngobi awo lɛ ye lɔ wo mɛ, i cɔ tiin lɔvi wo dɛ flɛngobi awo mɛ o; i cɔ tiin lɔ wo dɛ ye xatimɛ o, nyi ka xɔ ɛ sɛ o.» ²⁶ Ɔkɛkɛ nyi a tɔ mɛ a, adɛkprɔvi awo gbɛ bɔ lɛ ɛxɔ a mɛ i Toma lɛ wo domɛ, ɛhɔn a lɛ gɔgra dɛ, i Yesu dɔ ɛxɔ a mɛ, i nɔtɛ lɛ wodonɔdomɛ, i bɛ: «Fafa na nɔ kidɛ mi!» ²⁷ I i nu nɛ Tɔmaa bɛ: «Vru tɔ lɔvi dɛ lela, i kpɔ tiin lɔ wo, i vru tɔ lɔ i cɔ ɛ dɛ tiin xatimɛ. Ka gbɛ xonɛ ɛnu kpɔ o, xɔsɛ!» ²⁸ Tɔmaa nu nɛ ɛ bɛ: «Tiin Xotɔ, tiin Mawu!» ²⁹ Yesu ka ɛ sɛ bɛ: «Kɛ ɛ kpɔ ɛ a, i dɔ i ɛ xɔsɛ a? Ɛnu nyɔ nɛ amɛ kɛ ɛ kpɔ o, i xɔsɛ awo!» ³⁰ Yesu gbɛ wɔ dɛsi amrimanɔtɔ sɔgbɔ bu wo lɛ adɛkprɔvi awo ɛkɔ, i wɔ ɛ lɛ wema ɛla mɛ o. ³¹ Vɔ a, wo jrɔ ɛnu kɛ lɛmɛ awo cagbɛtɔ nɛ mia xɔsɛ bɛ Yesu i nyi Xɔgɔntɔ, Mawu Ɛvia. I nɛ mi xɔsɛ a, mia kpɔ ɛgbɛ to ji.

21

Yesu disa dɛkia nɛ ye dɛkprɔvi wo lɛ Tiberiadɛ ɛtɔ to

¹ Kina ɛgbɛ a, Yesu gbɛ trɔ disa dɛkia nɛ ye dɛkprɔvi wo lɛ Tiberiadɛ ɛtɔ to. Sigbɛ i disa dɛkia nɛ wo mɔ a kɛ: ² Simɔ Pyɛɛ, Tɔmaa kɛ tɔbɛ «ɛkranvi a.» Natanayɛlɛ kɛ co kana lɛ Galile a, Zebedɛ ɛvi ɛucu wo, kidɛ Yesu ɛ dɛkprɔvi amɛvɛ bu wo lɛ ɛdu. ³ Simɔ Pyɛɛ nu nɛ wo bɛ: «Ɔ yikɔ ɛhwe lɛ gbɛ.» Wɔ nu nɛ ɛ bɛ: «Mɛacawo mɛa yi kidɛ ɛwo.» Wɔ dɔ ɛtɔjihun mɛ i yi, vɔ a, wɔ ɛ lɛ ɛnuɛ lɛ ɛzan hunna mɛ o. ⁴ Kɛ ɛwun kɛ a, Yesu va ɛtɔ a to, vɔ a, adɛkprɔ awo ɛ nyɛ bɛ ye i o. ⁵ Yesu ka wo sɛ bɛ: «Ɛvinyɛ wo, mi ɛ wo

əhwə dɛ dɛ a?» Wó gbə bə: «Ǝo» ⁶ Ǝ nu nə wo bə: «Mi da mia dɔ wo də dʊsimə nə ətɔjihun a mia lə əhwe wo.» Wó da ədɔ a nyawo, i lə əhwe sùgbɔ kəkə wó ɲ ka tɔ dɔn ɛ do lə ətɔ a mə o. ⁷ Àdəkprɔvi kə Yesu rɔn a, nu nə Pyɛɛ bə: «Àxotɔ i!» kə Simɔɔ Pyɛɛ sɛ bə Àxotɔ i a, ɛ cɔ ye wu sɛ sa də arin; i zo jə ətɔ a mə, dɔ ɲ do awu dɛ o. ⁸ Àdəkprɔvi dɛyawo kù ətɔjihun a va àgəji, i dɔn ədɔ a kidə əhwe sùgbɔ do, wó ɲ gbə diɲdin də àgəji wu ənujrəkpo kavətakpo (100) ənə o. ⁹ Kə wó dɔ a, wó kprɔ àkan zo dɛka, i əhwe l'ənu, i kprɔɔ ca leena. ¹⁰ Yesu nu nə wo bə: «Mi cɔ əhwe kə mi lə awo dɛka va.» ¹¹ Simɔɔ Pyɛɛ dɔ ətɔjihun a mə, i dɔn ədɔ kə əhwe dɔ dɛ awo va anyigban mə; əhwe kàtɔn takpo ciwo citɔn (153) i wo lə. Ǝhwe a sùgbɔ dɔ ənə gbɔxo ədɔ a ɲ co o. ¹² Yesu nu nə wo bə: «Mi va dʊ ənu.» Adəkprɔvi awo dɛken ɲ doji i kasə bə: «Mə ɛ i ə nyi ma o?» Dɔ wó nya bə Àxotɔ i. ¹³ Yesu gbo tɛbɔ wo, i cɔ kprɔɔ a, i na wo, i ma əhwe ca nə wo. ¹⁴ Zətɔn a tɔ i Yesu lə disa dɛkia nə ye dəkprɔvi wo co gəkəmə i nyɔ co əku a nə.

Yesu cɔ ədɔ dɛka də asi nə Pyɛɛ

¹⁵ Kə wó dʊ ənu jrɔ a, Yesu nu nə Simɔɔ Pyɛɛ bə: «Simɔɔ Jaan əvi, ə rɔn ɲ wu amə əlawo a?» Ǝ rɔn nə ɛ bə: «Ǝen Àxotɔ, ə nya bə ɲ dɔ rɔnrɔn n'əwo.» Yesu nu nə ɛ bə: «Nyì tiin ringbɔvi wo ɲ.» ¹⁶ Yesu gbə ka ɛ sɛ zəvə a tɔ bə: «Simɔɔ Jaan əvi, ə rɔn ɲ wu amə əlawo a?» Ǝ rɔn nə ɛ bə: «Ǝen Àxotɔ, ə nya bə ɲ dɔ rɔnrɔn n'əwo.» Yesu nu nə ɛ bə: «Ləbə nə tiin ringbɔ wo.» ¹⁷ Yesu nu nə ɛ zətɔn a tɔ bə: «Simɔɔ Jaan əvi, ə rɔn ɲ a?» Ǝɲu ku Pyɛɛ kə Yesu ka ɛ sɛ zətɔn a tɔ bə: Ǝ dɔ rɔnrɔn ɲ a? I ì rɔn nə ɛ bə: «Ǝen Àxotɔ, ə dəsi ənuwo see, ə nya bə ɲ dɔ rɔnrɔn n'əwo.» Yesu nu nə ɛ bə: «Nyì tiin ringbɔ wo.» ¹⁸ Ma nu àdodo nə mi, kə ə lə dɛkɛjɛvi mə dɛ a, wonɲta i branə akpa nə dɛkiwo, i yinə afi kə jro əwo a; vɔ a, gəkəmə aa kprɔ nyɔxo a, aa kɔ tɔɔ lɔ wo də əji, i aməbu la bra akpa n'əwo, i la kprɔ əwo ləfi ɲ jro əwo a o.» ¹⁹ Yesu nu ənə, i la sɛ dɛ əku kə Pyɛɛ dɔ a ku, i la sɛ dɛ Mawu ye kafukafu disa a. Yesu nu nə ɛ bə: «Kprɔ ɲ do!»

Yesu kidə àdəkprɔvi kə i rɔn a

²⁰ Pyɛɛ trɔ kprɔ ɲgbə, i kprɔ àdəkprɔvi kə Yesu dɔ rɔn a, ye i cɔ ətɔ də akɔtanu nə Yesu gəkəmə wo lə dʊ ənu, i ì kasə bə: «Àxotɔ, mə ɛ i ka sa əwo a?» ²¹ Kə Pyɛɛ kprɔ ɛ a, ɛ ka Yesu sɛ bə: «I ya dɛɛ, Àxotɔ, nukɛɛ la va jɔ d'əji?» ²² Yesu nu nə ɛ bə: «Nə ɲ ji bə na nɔ agbə kəkə jə gbəkikə na trɔva a, nukɛɛ kan əwo lə mə? Ǝwo a, kprɔ ɲ do!» ²³ Ǝnyɔ hunna gban də nɔvixɔsətɔ wo mə bə adəkprɔvi hunna ɲ ka ku o. Lə àdòdo mə a, Yesu ɲ nu bə ɲ ka ku o. Vɔ a, ɛ nu bə: «Nə ɲ ji bə na nɔ àgbə kəkə jə gbəkikə naa trɔva a, nukɛɛ

kan əwo lə mə?»²⁴ Àdəkprɔvi hunna i d'əkunu ənu hunnawo tɔ, i ηrɔ wo, i mí nya bə
àdodo i ì lə nu.²⁵ Yesu gbə wɔ ənu sùgbɔ bu wo, nə wo a ηrɔ wo see a, η kpɔ bə xixə a ɲ
ka tə hən wo o.